

TYÖRYHMÄMIETINTÖ 2005:14

*Eurooppaosuuskuntalaki-
työryhmän mietintö*

Tekijät (toimielimestä: toimielimen nimi, puheenjohtaja, sihteeri) Eurooppaosuuskuntalakityöryhmä Puheenjohtaja: Jyrki Jauhiainen	Julkaisun laji Työryhmämietintö Toimeksiantaja Oikeusministeriö Toimielimen asettamispäivä 6.9.2005	
Julkaisun nimi Eurooppaosuuskuntalakityöryhmän mietintö		
Julkaisun osat		
<p>Tiivistelmä</p> <p>Työryhmä ehdottaa, että säädetään eurooppaosuuskuntalaki, joka täydentää EU:n eurooppaosuuskunta-asetusta. Ehdotettua lakia sovelletaan Suomeen rekisteröitävään eurooppaosuuskuntaan ja eurooppaosuuskunnan perustamiseen osallistuvaan suomalaiseen osuuskuntaan ja suomalaiseen muuhun yhtiöön. Eurooppaosuuskuntaan ja sen perustamiseen sovellettaisiin eurooppaosuuskunta-asetusta ja siinä säädetyllä tavalla sitä täydentävää eurooppaosuuskuntalakia, osuuskuntia koskevaa osuuskuntalakia sekä julkisia osakeyhtiöitä koskevia osakeyhtiölain ja muun lain säännöksiä. Eurooppaosuuskunnan sulautumisperustamiseen osallistuvan suomalaisen osuuskunnan jäsenellä, joka vastustaa toimenpidettä, olisi oikeus erota osuuskunnan jäsenyydestä vastaavalla tavalla kuin osuuskuntalain mukaisessa sulautumisessa. Neuvoston asetuksessa on säädetty kotipaikan siirtämiseen liittyvästä osuuskunnan jäsenen suojasta, minkä vuoksi siitä ei ehdoteta kansallisia säännöksiä. Velkojen suojaan sulautumisperustamisessa ja kotipaikan siirrossa sovelletaan asetuksen mukaan julkisia osakeyhtiöitä koskevaa lainsäädäntöä. Siten velkojen suoja ehdotetaan järjestettäväksi vastaavalla tavalla kuin osakeyhtiölain mukaisessa sulautumisessa.</p> <p>Työryhmän työn yleiset lähtökohdat ovat samat kuin osuuskuntalaisissa, eurooppayhtiölaissa sekä vireillä olevassa osakeyhtiölain kokonaisuudistuksessa. Mahdollisuus kotipaikan siirtämiseen ja sulautumiseen toiseen valtioon rekisteröitävään osuuskuntaan lisäävät Euroopan talousalueeseen kuuluvien valtioiden välistä kilpailua yrityksistä. Työryhmän ehdotukset koskevat seikkoja, joiden osalta neuvoston asetuksessa sallitaan sen pääsäännöistä poikkeava tai sitä täydentävä kansallinen sääntely. Ehdotetut sääntelyratkaisut perustuvat voimassa olevaan osuuskuntia ja eurooppayhtiöitä koskevaan sääntelyyn sekä vireillä olevaan osakeyhtiölain kokonaisuudistukseen sisältyvään sääntelyyn. Työryhmä ehdottaa neuvoston asetuksessa sallittujen poikkeusmahdollisuuksien käyttämistä eurooppaosuuskuntaa koskevan sääntelyn yhdenmukaistamiseksi ja selventämiseksi suhteessa kansalliseen osuuskuntalainsäädäntöön.</p> <p>Lisäksi ehdotetaan muutettavaksi kaupparekisterilakia, yritys- ja yhteisötietolakia, toiminimilakia ja yrityskiinnityslakia siten, että niissä säädetään eurooppaosuuskunnasta vastaavalla tavalla kuin osuuskunnasta, julkisista osakeyhtiöistä ja eurooppayhtiöistä. Eurooppaosuuskunta rekisteröitäisiin kaupparekisteriin. Myös näissä laeissa säädettäisiin eurooppaosuuskunnan kotipaikan siirtämisestä Suomeen tai Suomesta toiseen valtioon.</p> <p>Luottolaitoslainsäädäntöä ehdotetaan muutettavaksi siten, että erityislainsäädännössä säädetään eurooppaosuuskuntamuotoisen luottolaitoksen perustamisesta sulautumisen kautta ja eurooppaosuuskuntamuotoisen luottolaitoksen kotipaikan siirtämisestä toiseen valtioon pääosin kansallisia yritysjärjestelyitä vastaavalla tavalla. Esimerkiksi kotipaikan Suomeen siirtävältä ulkomaiselta elinkeinonharjoittajalta vaadittaisiin siten Suomen lain mukainen toimilupa.</p> <p>Työryhmä ei ehdota muutoksia henkilöstön edustamista ja verotusta koskevaan sääntelyyn, jonka valmisteluvastuu kuuluu työministeriölle ja valtiovarainministeriölle.</p>		
Avainsanat: (asiasanat) Eurooppaosuuskunta, eurooppaosuuskunta-asetus, osuuskunta, julkinen osakeyhtiö, sulautuminen, kotipaikan siirtäminen, henkilöstöosallistuminen, henkilöstöedustus, kaupparekisteri		
Muut tiedot OM 18/41/2005, OM043:00/2005		
Sarjan nimi ja numero Oikeusministeriön työryhmämietintöjä 2005:14	ISSN 1458-6452	ISBN 952-466-261-2
Kokonaissivumäärä	Kieli suomi	Hinta Luottamuksellisuus julkinen
Jakaja Edita Prima Oy	Kustantaja Oikeusministeriö	

<p>Författare (uppgifter om organet: organets namn, ordförande, sekreterare)</p> <p>Arbetsgruppen för lagen om europaandelslag Ordförande: Jyrki Jauhiainen</p>	<p>Typ av publikation Arbetsgruppsbetänkande</p>
	<p>Uppdragsgivare Justitieministeriet</p>
	<p>Datum då organet tillsattes 6.9.2005</p>
<p>Publikation (även den finska titeln) Betänkande av arbetsgruppen för lagen om europaandelslag (Eurooppaosuuskuntalakiyöryhmän mietintö)</p>	
<p>Publikationens delar</p>	
<p>Referat</p> <p>Arbetsgruppen föreslår att det skall stiftas en lag om europaandelslag som skall komplettera rådets förordning om stadga för europeiska kooperativa föreningar (europaandelslagsförordningen). Lagen tillämpas på europaandelslag som registreras i Finland och på finländska andelslag och andra finländska bolag som deltar i bildandet av ett europaandelslag. I fråga om ett europaandelslag och bildandet av ett sådant andelslag skall följaktligen tillämpas europaandelslagsförordningen samt de kompletterande bestämmelserna i lagen om europaandelslag, bestämmelserna om andelslag i lagen om andelslag samt bestämmelserna om publika aktiebolag i lagen om aktiebolag och andra lagar. En medlem i ett finländskt andelslag som fusioneras med ett europaandelslag som är under bildning har, om denne motsätter sig fusionen, enligt förslaget extra avgångsrätt på samma sätt som vid fusion enligt lagen om andelslag. I rådets förordning föreskrivs om skyddet för en medlem i ett andelslag vid flyttning av hemort och därför föreslås inga nationella bestämmelser. Enligt europaandelslagsförordningen tillämpas i fråga om borgenärernas skydd vid fusion och vid flyttning av hemort den lagstiftning som gäller publika aktiebolag. Således ordnas borgenärsskyddet enligt förslaget på samma sätt som vid fusion enligt lagen om aktiebolag.</p> <p>De allmänna utgångspunkterna för arbetsgruppens arbete är desamma som enligt lagen om andelslag och lagen om europabolag samt vid den anhängiga genomgripande reformen av lagen om aktiebolag. Möjligheten att ett andelslag kan byta hemort och fusioneras med ett andelslag som registreras i någon annan stat ökar konkurrensen om företag mellan staterna inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet. Arbetsgruppens förslag gäller omständigheter i fråga om vilka europaandelslagsförordningen tillåter nationella regler som avviker från huvudreglerna i förordningen eller kompletterar dessa. De föreslagna bestämmelserna grundar sig på gällande rättsregler om andelslag och europabolag samt på den reglering som föreslås vid reformen av lagen om aktiebolag. Arbetsgruppen föreslår att de möjligheter till avvikelser som europaandelslagsförordningen tillåter utnyttjas så att bestämmelserna om europaandelslag blir enhetliga och tydliga i relation till de nationella bestämmelserna om andelslag.</p> <p>Dessutom föreslås att handelsregisterlagen, företags- och organisationsdatalagen, firmalagen och företagsinteckningslagen skall ändras så att i dessa lagar bestäms om europaandelslag på samma sätt som om andelslag, publika aktiebolag och europabolag. Ett europaandelslag registreras i handelsregistret. Även i dessa lagar skall bestämmas om flyttningen av ett europaandelslags hemort till Finland eller från Finland till en annan stat.</p> <p>Enligt förslaget skall lagstiftningen om kreditinstitut ändras så att det i speciallagstiftningen tas in regler om bildandet av kreditinstitut i europaandelslagsform genom fusion samt flyttning av hemorten för ett kreditinstitut i europaandelslagsform till en annan stat så att regleringen huvudsakligen motsvarar de nationella företagsarrangemangen. Exempelvis skall enligt förslaget en utländsk näringsidkare som flyttar sin verksamhet till Finland ha en sådan koncession som finländsk lagstiftning förutsätter för verksamheten.</p> <p>Arbetsgruppen föreslår inte ändringar i regleringen av arbetstagarinflytandet och beskattningen där arbetsministeriet och finansministeriet svarar för beredningen.</p>	
<p>Nyckelord europaandelslag, europaandelslagsförordningen, andelslag, publikt aktiebolag, fusion, flyttning av hemort, arbetstagarmedverkan, arbetstagarinflytande, handelsregister</p>	
<p>Övriga uppgifter (Oskari- och HARE-numren, andra referensnummer) JM 18/41/2005, JM043:00/2005</p>	
<p>Seriens namn och nummer Justitieministeriets arbetsgruppsbetänkanden 2005:14</p>	<p>ISSN 1458-6452</p>
<p>Sidoantal 80</p>	<p>Språk Finska</p> <p>Pris 20,00 €</p> <p>Sekretessgrad offentlig</p>
<p>Distribution Edita Prima Ab</p>	<p>Förlag Justitieministeriet</p>

OIKEUSMINISTERIÖLLE

Oikeusministeriö asetti 6 syyskuuta 2005 työryhmän laatimaan ehdotuksen hallituksen esitykseksi neuvoston asetukseen liittyväksi eurooppaosuuskuntaa koskevaksi osuuskunta- ja kaupparekisterilainsäädännöksi. Tavoitteeksi asetettiin kansallinen osuuskuntaoikeudellinen sääntely, joka vastaa mahdollisimman pitkälti kansallisia osuuskuntia koskevaa sääntelyä ja jossa otetaan huomioon jäsenten ja velkojien tarpeet, jotka liittyvät siihen, että kotipaikka siirretään tai voidaan myöhemmin siirtää toiseen jäsenvaltioon. Työryhmän tuli saada työnsä valmiiksi 30 marraskuuta 2005 mennessä.

Työryhmän puheenjohtajaksi nimettiin lainsäädäntöneuvos Jyrki Jauhiainen oikeusministeriöstä ja jäseniksi kutsuttiin ylitarkastaja Tuomas Majuri valtiovarainministeriöstä, hallitussihteeri Sanna Salonen kauppaja teollisuusministeriöstä, hallitussihteeri Juhani Turunen sosiaali- ja terveysministeriöstä ja vanhempi lakimies Helena Leppänen Patentti- ja rekisterihallituksesta. Työryhmän sihteerinä on toiminut EU-avustaja Tia Möller oikeusministeriöstä.

Työryhmä kokoontui 4 kertaa. Ehdotuksen valmistelun aikana työryhmä kuuli eri etutahoja ja asiantuntijoita, kuten osuuskuntien, elinkeinoelämän ja työmarkkinoiden etujärjestöjä ja eri viranomais- tahoja. Valmistelun aikana työryhmän puheenjohtaja on seurannut eurooppaosuuskuntaa koskevan kansallisen lainvalmistelun etenemistä pohjoismaissa.

Työryhmän ehdotukset perustuvat voimassa olevaan osuuskuntalakiin ja sen periaatteisiin. Eurooppaosuuskunnan säännöistä annetussa neuvoston asetuksessa sallittuja poikkeusmahdollisuuksia ehdotetaan käytettäväksi siten, että Suomeen rekisteröitävä eurooppaosuuskunta ja sen perustaminen vastaa mahdollisimman pitkälti kansallisia osuuskuntia koskevaa voimassa olevaa sääntelyä. Neuvoston asetuksen sääntelystä johtuen mietinnössä on otettu huomioon vireillä olevan osakeyhtiölain kokonaisuudistus.

Saatuun työnsä valmiiksi työryhmä kunnioittavasti luovuttaa mietintönsä oikeusministeriölle.

Helsingissä 1 päivänä joulukuuta 2005

Jyrki Jauhiainen

Helena Leppänen

Tuomas Majuri

Sanna Salonen

Juhani Turunen

Tia Möller

TIIVISTELMÄ

1. Työn lähtökohdat

Työryhmän tavoitteena oli sellainen eurooppaosuuskunta-asetusta täydentävä kansallinen yhtiöoikeudellinen sääntely, joka vastaa osuuskuntia koskevaa sääntelyä. Ehdotuksessa tuli ottaa huomioon myös ne jäsenten ja velkojien tarpeet, jotka liittyvät siihen, että eurooppaosuuskunnan kotipaikka siirretään tai voidaan myöhemmin siirtää toiseen jäsenvaltioon.

Työryhmän työn yleiset lähtökohdat ovat samat kuin osuuskuntalaissa, eurooppayhtiölaissa sekä vireillä olevassa osakeyhtiölain kokonaisuudistuksessa. Mahdollisuus kotipaikan siirtämiseen ja sulautumiseen toiseen valtioon rekisteröitävään osuuskuntaan lisäävät Euroopan talousalueeseen kuuluvien valtioiden välistä kilpailua yrityksistä. Tämä vaikuttaa jo nyt osaltaan siihen, miten osuuskunnan kotipaikan perusteella määräytyvää lainsäädäntöä kehitetään esimerkiksi yhtiö-, vero- ja työoikeuden alalla sekä kansallisesti että EU-tasolla.

Työryhmän ehdotukset koskevat seikkoja, joiden osalta neuvoston asetuksessa sallitaan sen pääsäännöistä poikkeava tai sitä täydentävä kansallinen sääntely. Ehdotetut sääntelyratkaisut perustuvat voimassa olevaan osuuskuntia ja eurooppayhtiötä koskevaan sääntelyyn sekä eduskunnan käsiteltävänä olevaan ehdotukseen uudeksi osakeyhtiölaiksi ja eurooppayhtiölain muutokseksi. Lisäksi työryhmä ehdottaa luottolaitoslainsäädännön muuttamista siten, että neuvoston asetukseen perustuvat uudet tilanteet, erityisesti valtiolliset rajat ylittävä sulautuminen ja kotipaikan siirto, säännellään voimassa olevan lainsäädännön periaatteiden mukaisesti.

Neuvoston asetukseen liittyy henkilöstön edustamista koskeva direktiivi, jonka täytäntöönpanoa koskeva, työministeriön johdolla valmisteltava ehdotus valmistuu keväällä 2006. Neuvoston yritysjärjestelydirektiiviä on muutettu siten, että sitä sovelletaan nimenomaisesti myös eurooppaosuuskuntaan ja sen kotipaikan siirtämiseen. Direktiivin perustuvat kansalliset säännökset tulevat voimaan 1.1.2006.

Eurooppaosuuskuntaa koskevaa kansallista sääntelyä valmistellaan samaan aikaan kaikissa ETA-valtioissa. EU:n komissio ei ole koordinoanut kansallisen lainsäädännön valmistelua eikä sitä koskevaa tietojen vaihtoa. Työryhmän käytettävissä on ollut vain joidenkin valtioiden alustavia ehdotuksia kansalliseksi sääntelyksi. Työryhmän ehdotuksen jatkovalmistelussa on seurattava valmistelun etenemistä muissa ETA-valtioissa.

Neuvoston asetus tulee voimaan 18 päivänä elokuuta 2006, jolloin myös kansallisen eurooppaosuuskuntalainsäädännön tulee olla voimassa. Sama koskee henkilöstöedustusdirektiiviin perustuvaa kansallista lainsäädäntöä.

2. Peruslinjaukset

Sääntelyn yhdenmukaisuus ja selkeys

Työryhmä ehdottaa, että neuvoston asetuksessa sallittuja poikkeusmahdollisuuksia käytetään eurooppaosuuskuntaa koskevan sääntelyn yhdenmukaistamiseksi ja selventämiseksi suhteessa osuuskuntia koskevaan kansalliseen sääntelyyn.

Ehdotus sisältää vain ne neuvoston asetusta täydentävät säännökset, jotka jäsenvaltioiden on asetuksen perusteella nimenomaisesti annettava taikka jotka ovat tarpeen asetuksen tehokkaan täytäntöönpanon varmistamiseksi tai asetuksessa sallittujen poikkeusmahdollisuuksien käyttämiseksi.

Jäsenten ja velkojien suoja

Sulautuminen toiseen valtioon rekisteröitävään osuuskuntaan ja kotipaikan siirtäminen toiseen valtioon ovat toimerpiteitä, joihin Suomeen rekisteröidyn osuuskunnan jäsenten ja velkojien ei ole tähän asti tarvinnut varautua. Neuvoston asetuksen vähimmäistason ylittävä jäsenten ja velkojien suoja voi vaikuttaa eurooppaosuuskunnan kotipaikan valintaa koskevaan päätökseen. Kansallisten sulautumisten yhteydessä sulautumista vastustavan jäsenen ylimääräistä eroamisoikeutta pidetään yleisesti toimivana oikeussuojakeinona, jonka soveltaminen myös eurooppaosuuskunnan perustamiseen ja kotipaikan siirtämiseen on perusteltua.

Muu perustamiseen ja kotipaikan siirtoon liittyvä lainsäädäntö

Eurooppaosuuskunnan perustamiseen osallistuvan suomalaisen osuuskunnan ja kotipaikan toiseen valtioon siirtävän eurooppaosuuskunnan on täytettävä kaikki sulautumisen tai kotipaikan siirron edellytyksenä olevat toimet ja muodollisuudet ennen sulautumisen tai kotipaikan siirron täytäntöönpanoa. Esimerkiksi säänneltyä rahoituselinkeinoa harjoittavan osuuskunnan on siten esitettävä valvontaviranomaiselle selvitys siitä, miten toimintaa jatketaan Suomessa sulautumisen tai kotipaikan siirron jälkeen.

Muilta osin ei ole havaittu yleistä tarvetta säätää eurooppaosuuskuntamuodon osalta voimassa olevaa osuuskuntalakiin ja muuhun lainsäädäntöön sisältyvää yhtiöoikeudellista sääntelyä pidemmälle menevästä jäsenten eikä velkojien ja muiden sivullisten suojasta.

3. Keskeiset ehdotukset

Eurooppaosuuskuntalaki sekä yhteisö-, rekisteri- ja yritys kiinnityslainsäädäntö

Työryhmä ehdottaa, että säädetään eurooppaosuuskuntalaki, joka täydentää neuvoston asetusta ja jota sovelletaan Suomeen rekisteröitävään eurooppaosuuskuntaan ja eurooppaosuuskunnan perustamiseen osallistuvaan suomalaiseen osuuskuntaan ja muuhun yhtiöön. Eurooppaosuuskuntaan ja sen perustamiseen sovellettaisiin siten neuvoston asetusta ja siinä säädetyllä tavalla sitä täydentävää eurooppaosuuskuntalakia, osuuskuntia koskevaa osuuskuntalakia sekä julkisia osakeyhtiöitä koskevia osakeyhtiölain ja muun lain säännöksiä. Tietyissä tapauksissa eurooppaosuuskunnan perustamiseen voivat osallistua neuvoston asetuksen mukaan osuuskuntien lisäksi luonnolliset henkilöt sekä muut yksityis- ja julkisoikeudelliset oikeushenkilöt.

Lisäksi ehdotetaan muutettavaksi kaupparekisterilakia, yritys- ja yhteisötietolakia, toiminimilakia ja yritys kiinnityslakia siten, että niissä säädetään eurooppaosuuskunnasta vastaavalla tavalla kuin osuuskunnasta, julkisesta osakeyhtiöstä ja eurooppayhtiöstä. Rekisteröintiä, toiminimeä ja yritys kiinnitystä koskevassa lainsäädännössä varaudutaan myös siihen, että eurooppaosuuskunnan kotipaikka siirretään Suomeen tai Suomesta toiseen valtioon.

Elinkeinolainsäädäntö

Luottolaitoslainsäädäntöä ehdotetaan muutettavaksi siten, että erityislainsäädännössä säädetään eurooppaosuuskunnan perustamisesta sulautumisen kautta ja eurooppaosuuskunnan kotipaikan siirtämisestä toiseen valtioon pääosin kansallisia yritysjärjestelyitä koskevia säännöksiä vastaavalla tavalla. Kotipaikan Suomeen siirtävältä ulkomaiselta elinkeinonharjoittajalta vaaditaan ehdotuksen mukaan Suomen lain mukainen toimilupa. Sama koskee eurooppaosuuskunnan perustamista sulautumisen kautta siten, että perustettava vastaanottava osuuskunta tai vastaanottavana osuuskuntana oleva ulkomainen osuuskunta rekisteröidään Suomeen.

4. Rekisteri- ja muut viranomaiset

Ehdotuksen mukaan Suomeen rekisteröitävä eurooppaosuuskunta ja ulkomaisen eurooppaosuuskunnan sivuliike Suomessa merkitään Patentti- ja rekisterihallituksen kaupparekisteriin vastaavalla tavalla kuin suomalainen julkinen osakeyhtiö ja ulkomaisen elinkeinonharjoittajan sivuliike Suomessa. Rekisteröitävien tietojen osalta eurooppaosuuskuntaan sovelletaan sekä osuuskuntia että julkisia osakeyhtiöitä koskevaa lainsäädäntöä. Säänneltyä elinkeinoa harjoittavaan eurooppaosuuskuntaan sovelletaan myös rekisteröinnin osalta elinkeinoa koskevaa erityislainsäädäntöä.

5. Jäsenten suoja

Perustettavaan eurooppaosuuskuntaan sulautuvan suomalaisen osuuskunnan jäsenenä, joka vastustaa sulautumista, on ehdotuksen mukaan ylimääräinen eroamisoikeus myös silloin, kun vastaanottava eurooppaosuuskunta rekisteröidään toiseen valtioon. Lisäksi ehdotetaan, että myös vastaanottavana osuuskuntana olevan suomalaisen osuuskunnan

jäsenellä on eroamisoikeus, jos eurooppaosuuskunnaksi muuttuva osuuskunta rekisteröidään toiseen valtioon. Neuvoston asetuksessa on säädetty kotipaikan siirtämiseen liittyvästä osuuskunnan jäsenten suojasta, minkä vuoksi siitä ei ehdoteta kansallisia säännöksiä.

Neuvoston asetuksessa sallittuja erityisiä vähemmistösuojasäännöksiä ei ehdoteta silloin, kun suomalainen osuuskunta muutetaan eurooppaosuuskunnaksi.

6. Velkojen ja muiden sivullisten suoja

Ehdotuksen mukaan sulautumisen kautta perustettavan eurooppaosuuskunnan perustamiseen osallistuvan suomalaisen osuuskunnan velkojilla on oikeus vastustaa sulautumista vastaavalla tavalla kuin osakeyhtiölaissa säännellyssä sulautumisessa. Velkojien suoja koskisi myös sellaista vastaanottavaa suomalaista osuuskuntaa, joka rekisteröidään eurooppaosuuskuntana toisessa ETA-valtiossa. Vastaavaa velkojien suojaa ehdotetaan sovellettavaksi myös silloin, kun Suomeen rekisteröity eurooppaosuuskunta siirtää kotipaikkansa toiseen valtioon.

Luottolaitoslainsäädäntöä ehdotetaan muutettavaksi siten, että Patentti- ja rekisterihallitus ei saa antaa sulautumisen tai kotipaikan siirron täytäntöönpanon edellytyksenä olevaa todistusta, jos valvontaviranomainen ilmoittaa sille määräajassa, että osuuskunta ei ole täyttänyt sulautumisen tai kotipaikan siirron edellytyksenä olevia toimialaa koskevaan sääntelyyn perustuvia vaatimuksia.

SAMMANDRAG

1. Utgångspunkterna för arbetet

Arbetsgruppen har haft som mål att skapa en nationell bolagsrättslig lagstiftning som kompletterar rådets förordning om stadga för europeiska kooperativa föreningar (europaandelslagsförordningen) och motsvarar bestämmelserna om andelslag. I förslaget skulle också beaktas medlemmarnas och borgenärernas behov i anslutning till att ett europaandelslag hemort flyttas eller senare kan flyttas till en annan medlemsstat.

De allmänna utgångspunkterna för arbetsgruppens arbete är desamma som i lagen om andelslag och lagen om europabolag samt för den aktuella genomgripande reformen av lagen om aktiebolag. Möjligheten att ett andelslag kan byta hemort och fusioneras med ett andelslag som registreras i någon annan stat ökar konkurrensen om företagen mellan staterna inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet. Denna konkurrens inverkar redan nu på hur man vill utveckla den lagstiftning som bestäms enligt andelslagets hemort på t.ex. bolags-, skatte- och arbetsrättens område såväl nationellt som på EU-nivå.

Arbetsgruppens förslag gäller omständigheter i fråga om vilka rådets förordning tillåter nationella regler som avviker från huvudreglerna i förordningen eller kompletterar dessa. De föreslagna bestämmelserna grundar sig på gällande lagstiftning om andelslag och europabolag, förslaget till ny lag om aktiebolag och till ändring av lagen om europabolag. Vidare föreslår arbetsgruppen att lagstiftningen om kreditinstitut ändras så att de nya situationer som uppstår på basis av rådets förordning, särskilt gränsöverskridande fusioner och flyttning av hemort, regleras i överensstämmelse med principerna i den gällande lagstiftningen.

Till rådets förordning ansluter sig ett direktiv om arbetstagarinflytande vars genomförande bereds under ledning av arbetsministeriet. Förslaget blir klart våren 2006. Rådets direktiv om företagsarrangemang har ändrats så att det uttryckligen tillämpas också på europaandelslag och flyttning av ett europaandelslags hemort. De nationella bestämmelser som grundar sig på direktivet träder i kraft 1.1.2006.

De nationella bestämmelserna om europaandelslag bereds samtidigt i alla EES-stater. EU-kommissionen har inte koordinerat beredningen av den nationella lagstiftningen eller utbytet av information om denna beredning. Arbetsgruppen har till sitt förfogande endast haft vissa staters preliminära förslag till nationella regler. I den fortsatta beredningen av arbetsgruppens förslag gäller det att följa med hur beredningen fortskrider i de övriga EES-länderna.

Rådets förordning träder i kraft den 18 augusti 2006, då även den nationella lagstiftningen om europaandelslag skall ha trätt i kraft. Detsamma gäller den nationella lagstiftning som baserar sig på direktivet om arbetstagarinflytande.

2. De grundläggande riktlinjerna

En enhetlig och klar reglering

Arbetsgruppen föreslår att de möjligheter till avvikelser som rådets förordning tillåter utnyttjas så att bestämmelserna om europaandelslag blir enhetliga och tydliga i relation till de nationella bestämmelserna om andelslag. I förslaget ingår endast de kompletterande bestämmelser till rådets förordning som medlemsstaterna antingen uttryckligen måste utfärda enligt förordningen eller som behövs för att säkerställa att förordningen verkställs på ett effektivt sätt eller för att de möjligheter till avvikelser som förordningen tillåter skall utnyttjas.

Skydd för aktionärer och borgenärer

Fusion med ett andelslag som registreras i en annan stat och flyttning av hemort till en annan stat är åtgärder som medlemmar och borgenärer hittills inte har behövt vara beredda på om bolaget har varit registrerat i Finland. Ett mera långtgående skydd för medlemmar och borgenärer än vad rådets förordning minst förutsätter kan påverka ett europaandelslags val av hemort. Vid nationella fusioner har en medlem som motsätter sig fusionen extra avgångsrätt, vilket allmänt betraktas som ett fungerande rättskyddsmedel som det är motiverat att använda också när ett europaandelslag bildas eller byter hemort.

Övrig lagstiftning om bildandet av europaandelslag och flyttning av hemort

Ett finländskt andelslag som deltar i bildandet av ett europaandelslag och ett europaandelslag som flyttar sin hemort till en annan stat måste fullfölja alla åtgärder och formaliteter innan fusionen eller flyttningen av hemorten får verkställas. Därför måste t.ex. ett andelslag som bedriver finansieringsverksamhet ge tillsynsmyndigheten en utredning om hur verksamheten fortsätts i Finland efter fusionen eller flyttningen av hemort.

Till övriga delar har det inte observerats något allmänt behov att i fråga om europaandelslagsformen införa några sådana regler om skydd för medlemmar eller skydd för borgenärer eller andra utomstående som skulle sträcka sig längre än vad de bolagsrättsliga reglerna i lagen om andelslag eller annan lagstiftning förutsätter.

3. De viktigaste förslagen

Lagen om europaandelslag samt lagstiftningen om sammanslutningar, registerlagstiftningen och lagstiftningen om företagsinteckning

Arbetsgruppen föreslår att det skall stiftas en lag om europaandelslag som skall komplettera rådets förordning och tillämpas på europaandelslag som registreras i Finland och finländska andelslag som deltar i bildandet av ett europaandelslag. I fråga om ett europaandelslag och bildandet av ett sådant andelslag skall följaktligen tillämpas rådets förordning samt de kompletterande bestämmelserna i lagen om europaandelslag och lagen om andelslag samt bestämmelserna om publika aktiebolag i lagen om aktiebolag och andra lagar. Enligt rådets förordning kan i vissa fall förutom andelslag även fysiska personer samt andra privaträttsliga och offentligrättsliga sammanslutningar delta i bildandet av ett europaandelslag.

Dessutom föreslås att handelregisterlagen, företags- och organisationsdatalagen, firmalagen och företagsinteckningslagen skall ändras så, att i dessa lagar bestäms om europaandelslag på samma sätt som om andelslag, publika aktiebolag och europabolag. Vidare skall lagstiftningen om registrering av bolag samt firmalagstiftningen och företagsinteckningslagstiftningen ändras så att det i denna lagstiftning beaktas att ett europaandelslag kan flytta sin hemort till Finland eller flytta den från Finland till en annan stat.

Näringslagstiftningen

Enligt förslaget skall lagstiftningen om kreditinstitut ändras så, att det i speciallagstiftningen tas in regler om bildandet av europaandelslag genom fusion samt flyttning av ett europaandelslags hemort till en annan stat på det sättet att regleringen huvudsakligen motsvarar de nationella bestämmelserna om företagsarrangemang. Enligt förslaget skall en utländsk näringsidkare som flyttar sin hemort till Finland ha en sådan koncession som finländsk lagstiftning förutsätter för verksamheten. Detsamma gäller bildande av ett europaandelslag genom fusion så att det övertagande andelslag som bildas vid fusionen eller det övertagande utländska andelslaget registreras i Finland.

4. Registermyndigheter och andra myndigheter

Enligt förslaget skall ett europaandelslag som registreras i Finland och en filial till ett utländskt europaandelslag antecknas i patent- och registerstyrelsens handelsregister på samma sätt som ett publikt finländskt aktiebolag och en utländsk näringsidkares filial i Finland antecknas i nämnda register. I fråga om de uppgifter som skall registreras tillämpas på europaandelslag både lagstiftningen om andelslag och lagstiftningen om publika aktiebolag. Om ett europaandelslag bedriver en reglerad näring, tillämpas också i fråga om registreringen den speciallagstiftning som gäller denna näring.

5. Skydd för medlemmar

En medlem i ett finländskt andelslag som fusioneras med ett europaandelslag som är under bildning har enligt förslaget extra avgångsrätt även när det övertagande europaandelslaget registreras i en annan stat. Dessutom föreslås att även en medlem i ett övertagande finländskt andelslag skall ha extra avgångsrätt om det andelslag som omvandlas till ett europaandelslag registreras i en annan stat. I rådets direktiv föreskrivs om skyddet för ett andelslags medlemmar vid flyttning av hemort och därför föreslås inga nationella bestämmelser om den saken.

I förordningen tillåtna särskilda minoritetsskyddsbestämmelser föreslås inte för det fall att ett finländskt andelslag ändras till europaandelslag.

6. Skydd för borgenärer och andra utomstående

Enligt förslaget skall borgenärerna i ett finländskt andelslag som deltar i bildandet av ett europaandelslag som bildas genom fusion ha rätt att motsätta sig fusionen på motsvarande sätt som borgenärerna har vid en fusion om vilken bestäms i lagen om aktiebolag. Borgenärsskyddet skall gälla också ett sådant övertagande finländskt andelslag som registreras som europaandelslag i en annan EES-stat. Ett motsvarande borgenärsskydd föreslås också för det fall att ett europaandelslag som är registrerat i Finland flyttar sin hemort till en annan stat.

Lagstiftningen om kreditinstitut skall enligt förslaget ändras så att patent- och registerstyrelsen inte skall få ge ett sådant intyg som fordras innan en fusion eller flyttning av hemort får verkställas, om tillsynsmyndigheten inom en utsatt tid meddelar patent- och registerstyrelsen att andelslaget inte har uppfyllt de villkor som krävs för att fusionen eller flyttningen skall få ske och som grundar sig på lagstiftningen för nämnda bransch.

SISÄLLYSLUETTELO

TIIVISTELMÄ.....	1
SAMMANDRAG.....	5
SISÄLLYSLUETTELO.....	9
ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ.....	11
YLEISPERUSTELUT	12
1. Nykytila	12
1.1. Asetuksen voimaantulo	12
1.2. Neuvoston asetuksen pääasiallinen sisältö.....	12
1.2.1. Yleistä.....	12
1.2.2. Eurooppaosuuskunnan perustaminen.....	13
1.2.3. Eurooppaosuuskunnan hallinto ja osuuskunnan kokous	14
1.2.4. Kotipaikan siirtäminen toiseen jäsenvaltioon.....	15
1.2.5. Erityisetuja antavien osuuksien liikkeeseenlasku.....	15
1.2.6. Ylijäämän käyttö	15
1.2.7. Tilinpäätös	15
1.2.8. Selvitystila ja konkurssi.....	16
1.2.9. Eurooppaosuuskunnan muuntaminen kansallisen lain mukaiseksi osuuskunnaksi.....	16
1.2.10. Asetuksen täytäntöönpanoon liittyvä jäsenvaltion sääntelyvelvollisuus ja -oikeus	16
1.3. Eurooppaosuuskuntia koskeva lainsäädäntö muissa EU:n jäsenvaltioissa	16
2. Muutostarve.....	17
2.1. Neuvoston asetukseen perustuva sääntelyvelvollisuus	17
2.2. Neuvoston asetuksessa sallittu kansallinen sääntely	18
Sääntelymahdollisuudet.....	18
Sääntelytarve	18
3. Keskeiset ehdotukset.....	19
4. Esityksen vaikutukset.....	21
4.1. Taloudelliset vaikutukset	21
4.2. Organisaatio- ja henkilöstövaikutukset.....	22
5. Asian valmistelu.....	22
5.1. Eurooppaosuuskuntalakityöryhmä	22
5.2. Lausunnot Eurooppaosuuskuntalakityöryhmän mietinnöstä.....	23
5.3. Jatkovalmistelu.....	23
6. Muita esitykseen vaikuttavia seikkoja	23
6.1. Riippuvuus muista esityksistä.....	23
6.2. Riippuvuus kansainvälisistä velvoitteista ja asetuksen täytäntöönpano muissa maissa.....	23
Eurooppaosuuskuntaan ja sen perustamiseen liittyvä verosääntely.....	23
Talletussuoja.....	23
6.3. Esityksen ulkopuolelle jääviä kysymyksiä.....	24

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT	24
1. Eurooppaosuuskuntalaki.....	24
2. Osuuskuntalaki.....	31
3. Kaupparekisterilaki ja yritys- ja yhteisötietolaki.....	31
Kaupparekisterilaki.....	31
Yritys- ja yhteisötietolaki.....	32
4. Toiminimilaki.....	33
5. Yrityskiinnityslaki.....	33
6. Luottolaitoslaki ja osuuspankkilaki.....	33
Luottolaitoslaki.....	33
Osuuspankkilaki.....	33
7. Tarkemmat säännökset.....	33
8. Voimaantulo	33
LAKIEHDOTUKSET	34
Eurooppaosuuskuntalaki.....	34
osuuskuntalain 5 luvun 5 §:n muuttamisesta.....	39
kaupparekisterilain muuttamisesta.....	40
yritys- ja yhteisötietolain muuttamisesta.....	42
toiminimilain 7 §:n muuttamisesta.....	43
yrityskiinnityslain 10 §:n muuttamisesta.....	44
luottolaitostoiminnasta annetun lain muuttamisesta.....	45
osuuspankeista ja muista osuuskuntamuotoisista	46
luottolaitoksista annetun lain muuttamisesta.....	46
LIITE 1	48
RINNAKKAISTEKSTIT	48
osuuskuntalain 5 luvun 5 §:n muuttamisesta.....	48
kaupparekisterilain muuttamisesta.....	49
yritys- ja yhteisötietolain muuttamisesta.....	52
toiminimilain 7 §:n muuttamisesta.....	54
yrityskiinnityslain 10 §:n muuttamisesta.....	55
luottolaitostoiminnasta annetun lain muuttamisesta.....	56
osuuspankeista ja muista osuuskuntamuotoisista luottolaitoksista	58
annetun lain muuttamisesta.....	58
LIITE 2	61
ASETUSLUONNOKSET	61
ASETUS	61
kaupparekisteriasetuksen muuttamisesta.....	61
LIITE 3	62
Eesityksen taloudelliset vaikutukset	62
LIITE 4	66
Lagförslag.....	66

Hallituksen esitys Eduskunnalle eurooppaosuuskuntalaksi ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki eurooppaosuuskunnasta (SCE). Lailla annetaan eurooppaosuuskuntaa koskevat kansalliset säännökset, jolloin eurooppaosuuskunnan perustaminen ja rekisteröinti olisi mahdollista myös Suomessa. Samoin suomalaiset luonnolliset henkilöt ja oikeushenkilöt voisivat osallistua toiseen Euroopan unionin jäsenvaltioon tai Euroopan talousalueeseen kuuluvaan muuhun valtioon rekisteröitävän eurooppaosuuskunnan perustamiseen ja eurooppaosuuskunta voisi siirtää kotipaikkansa Suomeen tai Suomesta toiseen valtioon.

Eurooppaosuuskunta on osuuskuntamuoto, jonka avulla eri valtioista olevat luonnolliset henkilöt, osuuskunnat ja muut yksityis- ja julkisoikeudelliset oikeushenkilöt voivat järjestää yritysrakenteita yli valtiollisten rajojen.

Eurooppaosuuskuntaa koskevia säännöksiä on eurooppaosuuskunnan säännöistä annettussa EU:n asetuksessa ja sitä täydentävässä voimassa olevassa ja ehdotettavassa kansallisessa lainsäädännössä. Ehdotettavassa eurooppaosuuskuntalaissa säädettäisiin eurooppaosuuskunnan perustamisesta ja rekisteröimisestä sekä jäsenten ja velkojien suojasta sulautumisen yhteydessä ja velkojien suojasta kotipaikan siirtämisen yhteydessä. Neuvoston asetuksessa on säädetty kotipaikan siirtämiseen liittyvästä osuuskunnan jäsenten suojasta, minkä vuoksi siitä ei ehdoteta kansallisia säännöksiä. Lisäksi ehdotettavassa

eurooppaosuuskuntalaissa säädettäisiin osuuskunnan hallinnosta ja selvitystilamenetelystä EU:n asetukseen perustuvissa asioissa sekä osuuskunnan johtoon kuuluvien, tilintarkastajien ja jäsenten vahingonkorvausvastuusta ja rikosoikeudellisesta vastuusta. Säännökset vastaavat pääosin kansallisten osuuskuntien sääntelyä. Poikkeukset kansallisesta osuuskuntalainsäädännöstä johtuvat joko neuvoston asetuksesta tai säänneltävän rajat ylittävän rakennejärjestelyn erityispiirteistä.

EU:n asetuksen ja ehdotuksen mukaan eurooppaosuuskunnan perustamiseen osallistuvan suomalaisen osuuskunnan ja kotipaikan toiseen valtioon siirtävän Suomeen rekisteröidyn eurooppaosuuskunnan on täytettävä kaikki sulautumisen tai kotipaikan siirron edellytyksenä olevat toimet ja muodollisuudet ennen sulautumista tai siirtoa. Tämän vuoksi esimerkiksi säänneltyä rahoituselinkeinoa harjoittavan osuuskunnan on etukäteen selvitettävä valvontaviranomaiselle, miten toimintaa jatketaan tai se lopetetaan Suomessa kotipaikan siirron tai sulautumisen yhteydessä. Ehdotuksen tavoitteet ja sääntelyperiaatteet vastaavat eurooppayhtiölakia.

Esitys liittyy Suomen jäsenyyteen EU:ssa, mikä velvoittaa säätämään eurooppaosuuskunnan (SCE) säännöistä annettua EU:n asetusta täydentävät kansalliset säännökset. Lait ovat tarkoitetut tulemaan voimaan viimeistään päivänä kuuta 2006.

YLEISPERUSTELUT

1. Nykytila

1.1. Asetuksen voimaantulo

Eurooppaosuuskunnan säännöistä annettua neuvoston asetusta ((EY) N:o 1435/2003), jäljempänä neuvoston asetusta, on sovellettava EU:n jäsenvaltioissa 18 päivästä elokuuta 2006. Eurooppaosuuskunta on ylikansallinen yhteisömuoto, joka tarjoaa eri jäsenvaltioista oleville ja eri jäsenvaltioissa toimiville yrityksille ja luonnollisille henkilöille mahdollisuuden rajat ylittävään yritystoimintaan EU:ssa.

1.2. Neuvoston asetuksen pääasiallinen sisältö

1.2.1. Yleistä

Asetuksessa on säännöksiä eurooppaosuuskunnan perustamisesta, vähimmäispääomasta, osuuspääomasta, kotipaikasta ja sen siirtämisestä sekä eurooppaosuuskunnan jäsenyydestä, osuuskunnan kokouksesta, varojen jakamisesta ja eräistä eurooppaosuuskunnan toimielimiin liittyvistä asioista. Asetukseen liittyy neuvoston direktiivi eurooppaosuuskunnan sääntöjen täydentämisestä henkilöstöedustuksen osalta (2003/72/EY, jäljempänä henkilöstöedustusedirektiivi). Asetusta sovelletaan EU-valtioiden lisäksi muissa ETA:an kuuluvissa valtioissa (ETA:n sekakomitean päätös N:o 15/2004).

Asetuksessa viitataan eurooppaosuuskunnan sääntömääräisen kotipaikan jäsenvaltion kansalliseen lainsäädäntöön kolmella eri tavalla. Säännöksissä viitataan osuuskuntia koskevaan lainsäädäntöön, julkisia osakeyhtiöitä koskevaan lainsäädäntöön tai yleisesti kansalliseen lainsäädäntöön. Suomessa tästä seuraa esimerkiksi, että vireillä olevan osakeyhtiölain uudistukseen (HE 109/2005 vp) sisältyvien osuuskuntalaista poikkeavien säännösten vuoksi eurooppaosuuskunnan perustamiseen sulautumisen kautta tullaan soveltamaan asetusta täydentävänä kansallisena sääntelynä sekä eurooppaosuuskuntalakia, osuuskuntalakia (1488/2001, OKL) että osakeyhtiölakia.

Asetuksen 1–16 artiklassa on eurooppaosuuskuntaa koskevat seuraavat yleissään-

nökset:

- Eurooppaosuuskunta on oikeushenkilö, jonka jäsenten vastuu rajoittuu pääomanoksiin ja jota on kohdeltava kuten sen kotipaikan jäsenvaltion lainsäädännön mukaisesti perustettua osuuskuntaa, jollei asetuksesta muuta johdu (1 ja 9 artikla).

- Eurooppaosuuskunnan ensisijaisena tavoitteena on jäsentensä tarpeiden tyydyttäminen ja/tai näiden taloudellisen ja yhteiskunnallisen toiminnan kehittäminen, erityisesti tekemällä näiden kanssa sopimuksia tavaroitten tai palvelujen toimittamisesta tai sellaisten työsuoritusten tekemisestä, joita eurooppaosuuskunta suorittaa tai suorituttaa (1 artiklan 3 kohta).

- Eurooppaosuuskunnalla on vähintään 30 000 euron osuuspääoma, joka on jaettu osuuksiin. Osuuspääoma voi koostua ainoastaan taloudellisesti arvioitavissa olevista varoista ja osuudet voivat jakautua eri lajeihin (1 ja 4 artikla).

- Eurooppaosuuskunta voidaan muodostaa viidellä eri tavalla (2 artikla).

- Eurooppaosuuskunnan säännöt laaditaan sen sääntömääräisen kotipaikan jäsenvaltion osuuskuntien perustamista koskevien säännösten mukaisesti. Sääntöjen on kuitenkin sisällettävä asetuksessa mainitut vähimmäisvaatimukset. Lisäksi säännöissä on määrättävä jäsenen eroamisoikeuden käyttöä koskevat menettelyt ja ehdot sekä aika, jonka kuluessa jäsenen osuus pääomasta on palautettava (5 ja 16 artikla).

- Eurooppaosuuskunnan sääntömääräisen kotipaikan ja pääkonttorin on sijaittava rekisteröintivaltiossa (6 artikla).

- Eurooppaosuuskunnan sääntömääräinen kotipaikka voidaan siirtää toiseen EU-valtioon tai muuhun ETA-valtioon osuuskuntaa purkamatta siten, että siirron jälkeen osuuskuntaan sovelletaan vastaanottavan valtion eurooppaosuuskuntia ja osuuskuntia koskevaa lainsäädäntöä (7 ja 8 artikla).

- Eurooppaosuuskunnan jäsenellä, joka on vastustanut kotipaikan siirtoa, on oikeus erota osuuskunnasta ja saada osuusmaksujen palautus asetuksessa säännellyin edellytyksin (7 ja 16 artikla).

- Eurooppaosuuskuntaan sovelletaan (tässä järjestyksessä) neuvoston asetusta, asetuksen valtuutukseen perustuvia eurooppaosuuskun-

nan sääntöjä sekä asetuksessa sääntelemättömien seikkojen osalta eurooppaosuuskunnan kotipaikan jäsenvaltion asetuksen täytäntöönpanoon liittyvää kansallista lakia, osuuskuntia koskevaa kansallista lakia ja sen mukaisia osuuskunnan sääntöjä. Eurooppaosuuskuntaan sovelletaan myös täysimääräisesti sen harjoittamaa toimintaa koskevaa kansallista erityislainsäädäntöä (8 artikla). Suomessa osuuskuntalain sääntely vastaa osakeyhtiölain sääntelyä.

- Eurooppaosuuskunnan toiminimessä on oltava lyhenne ”SCE” ja tarvittaessa sanat ”rajoitettu vastuu”. Asiakirjojen sisältöä sääntelevää julkisiin osakeyhtiöihin sovellettavaa kansallista lainsäädäntöä sovelletaan myös eurooppaosuuskuntaan (10 artikla). Suomessa osuuskuntalain sääntely vastaa osakeyhtiölain sääntelyä.

- Eurooppaosuuskunta on rekisteröitävä ja sitä koskevat asiakirjat ja tiedot julkistettava osuuskunnan sääntömääräisen kotipaikan jäsenvaltiossa samalla tavalla kuin julkiset osakeyhtiöt ja niitä koskevat asiakirjat ja tiedot (11 ja 12 artikla).

- Lisäksi asetuksessa on erityisiä henkilöstön osallistumisjärjestelmään liittyviä rekisteröintivaatimuksia (11 artiklan 2—4 kohdat).

- Eurooppaosuuskunnan rekisteröinti, rekisteristä poistaminen ja kotipaikan siirtäminen toiseen jäsenvaltioon on julkaistava tiedoksi myös Euroopan unionin virallisessa lehdessä (13 artikla).

- Eurooppaosuuskunnan jäsenyys edellyttää johtokunnan tai hallituksen hyväksyntää. Myös sijoittajajäseniä voidaan hyväksyä, jos eurooppaosuuskunnan sääntömääräisen kotipaikan jäsenvaltion lainsäädäntö sen sallii (14 artikla). OKL:ssa sallitaan lisäosuuksien ja sijoitusosuuksien antaminen myös muille kuin jäsenille.

- Jäsenyys lakkaa eroamisen, erottamisen, konkurssin, kuoleman tai jäsenen, joka ei ole luonnollinen henkilö, purkamisen vuoksi taikka jäsenen kaikkien osuuksien siirtyessä jäsenelle tai jäsenyyden saaneelle luonnolliselle henkilölle tai oikeushenkilölle, jos tämä sallitaan säännöissä. Lisäksi jäsenyys lakkaa kaikissa sellaisissa tilanteissa, joista määrätään osuuskunnan säännöissä tai säädetään eurooppaosuuskunnan kotipaikan jäsenvaltion osuuskuntia koskevassa lainsäädännössä (15 artikla).

- Entisellä jäsenellä on oikeus saada takaisin osuutensa merkitystä osuuspääomasta vähennettynä jäsenen osuudella eurooppa-

osuuskunnan pääomaa rasittavista tappioista (16 artikla).

1.2.2. Eurooppaosuuskunnan perustaminen

Eurooppaosuuskunta voidaan perustaa viidellä eri tavalla luonnollisten henkilöiden ja oikeushenkilöiden toimesta seuraavasti (2 artikla):

1. Vähintään viisi luonnollista henkilöä perustaa eurooppaosuuskunnan edellyttäen, että perustajat asuvat vähintään kahdessa eri jäsenvaltiossa.

2. Vähintään viisi kahdessa eri jäsenvaltiossa asuvaa luonnollista henkilöä ja kahden eri jäsenvaltion lainsäädännön alaista tietyt edellytykset täyttävää yhtiötä tai muuta julkis- tai yksityisoikeudellista oikeushenkilöä perustaa eurooppaosuuskunnan.

3. Tietyt edellytyksen täyttävät jäsenvaltion lainsäädännön alaiset yhtiöt tai muut julkis- tai yksityisoikeudelliset oikeushenkilöt perustavat eurooppaosuuskunnan. Edellytyksenä on, että perustajat ovat vähintään kahden eri jäsenvaltion lainsäädännön alaisia.

4. Vähintään kaksi eri jäsenvaltion lainsäädännön alaista osuuskuntaa sulautuu jonkin perustajaosuuskunnan kotivaltiossa tai muussa ETA-valtiossa rekisteröitäväksi eurooppaosuuskunnaksi. Sulautumisen yhteydessä myös eurooppaosuuskunnaksi muuttuvan vastaanottavan osuuskunnan kotipaikka voidaan siirtää toiseen valtioon.

5. Jäsenvaltion lainsäädännön mukaisesti perustettu osuuskunta, jolla on vähintään kahden vuoden ajan ollut toisen jäsenvaltion lainsäädännön alainen toimipaikka tai tytäryhtiö, muutetaan eurooppaosuuskunnaksi.

Asetuksessa on yksityiskohtaisia säännöksiä perustamistavoista. Sulautumalla perustaminen voidaan toteuttaa absorptio- tai kombinaatiosulautumisena (19 artikla). Asetuksessa säädetään sulautumissuunnitelmasta ja sitä koskevasta asiantuntijan lausunnosta ja suunnitelman julkaisemisesta, suunnitelman hyväksymisestä, velkojien suojasta, sulautumisen rekisteröinnistä ja muusta viranomaisvalvonnasta, sulautumisen voimaantulosta ja oikeusvaikutuksista ja sulautumisen pätemättömyydestä (19—34 artikla).

Asetuksessa sääntelemättömien tai vain osittain säänneltyjen seikkojen osalta jokaiseen sulautumiseen osallistuvaan osuuskuntaan sovelletaan sen jäsenvaltion, jonka lainsäädännön alainen osuuskunta on, kansallis-

ten osuuskuntien sulautumista koskevaa lainsäädäntöä. Jos jäsenvaltiossa ei ole erityistä kansallista osuuskuntaa koskevaa lainsäädäntöä, sulautumiseen sovelletaan julkisia osakeyhtiöitä koskevaa lainsäädäntöä (20 artikla).

Asetuksen mukaan jäsenvaltio voi säätää lainsäädäntönsä alaisuuteen kuuluvien sulautumiseen osallistuvien osuuskuntien osalta säännöksiä, joilla pyritään varmistamaan asianmukainen suojat sulautumista vastustaneille jäsenille (28 artiklan 2 kohta). Jäsenvaltio voi myös säätää, että jäsenvaltion toimivaltaisella viranomaisella on oikeus vastustaa yleisen edun perusteella tämän valtion lainsäädännön alaisen osuuskunnan osallistumista sulautumiseen (21 artikla).

Neuvoston asetuksen 2 artiklan 1 kohdan 5 luetelmakohdan vaatimukset täyttävä osuuskunta voidaan muuttaa eurooppaosuuskunnaksi siten, että osuuskunta laatii muuntamissuunnitelman, joka julkistetaan vähintään kuukautta ennen asiasta päättävää osuuskunnan kokousta. Lisäksi osuuskunnan on hankittava ennen muuntamisesta päättävää kokousta riippumattoman asiantuntijan todistus sulautumissuunnitelman merkityn osuuspääoman osuuksien vaihtosuhteen ja mahdollisen käteismaksun noudattamisesta (35 artikla).

1.2.3. Eurooppaosuuskunnan hallinto ja osuuskunnan kokous

Eurooppaosuuskunnan hallinto voidaan järjestää joko niin, että hallinnosta vastaa hallintoneuvosto ja johtokunta (kaksitasoinen järjestelmä) tai hallitus (yksitasoinen järjestelmä). Osuuskunta voi itse valita kumpaa hallintomallia se käyttää (36 artikla).

Kaksitasoisessa hallintomallissa eurooppaosuuskunnan hallintoneuvoston ja johtokunnan jäsenten valintaa, toimielinten tehtäviä ja päätöksentekoa koskeva sääntely poikkeaa vain vähäisessä määrin suomalaisen osuuskunnan hallintoneuvostoa ja hallitusta koskevasta OKL:n säännöksistä. Joiltakin osin Suomeen rekisteröitävää eurooppaosuuskuntaa koskevan sääntelyn yhdenmukaistaminen suhteessa suomalaista osuuskuntaa koskevaan sääntelyyn edellyttää, että Suomessa säädetään asetuksessa sallituista kansallisista poikkeuksista (37—41 ja 45—50 artikla).

Yksitasoisessa hallintomallissa eurooppaosuuskunnan hallituksen jäsenten valintaa ja toimielimen tehtäviä koskeva sääntely ei juu-

rikaan poikkeaa suomalaisen osuuskunnan hallitusta koskevasta sääntelystä. Joiltakin osin sääntelyn yhdenmukaisuuden lisääminen suhteessa OKL:iin edellyttää kuitenkin asetuksessa sallittujen kansallisten poikkeusmahdollisuuksien käyttämistä (42—50 artikla).

Asetuksen mukaan jäsenvaltio voi säätää kummankin hallintomallin osalta, että toimitusjohtaja vastaa juoksevasta hallinnosta vastaavalla tavalla kuin osuuskunnissa, joiden sääntömääräinen kotipaikka on jäsenvaltion alueella (37 ja 42 artikla).

Lisäksi asetuksessa säädetään, että eurooppaosuuskunnan johtokunnan, hallintoneuvoston ja hallituksen jäsenten vastuuseen neuvoston asetusta rikkomalla osuuskunnalle aiheutuneista vahingoista sovelletaan eurooppaosuuskunnan kotipaikan jäsenvaltion osuuskuntaa koskevaa lainsäädäntöä (51 artikla).

Neuvoston asetuksen mukaan eurooppaosuuskunnalla voi sääntöjensä mukaan olla ala- tai jaostokokouksia, jos se harjoittaa monenlaista toimintaa tai toimintaa useammassa kuin yhdessä alueellisessa yksikössä tai jos sillä on useita toimipaikkoja tai yli 500 jäsentä. Ala- tai jaostokokoukset valitsevat valtuutettunsa, jotka puolestaan muodostavat osuuskunnan kokouksen (63 artikla). Suomessa rekisteröitävässä eurooppaosuuskunnassa jäsenten päätösvaltaa voidaan siirtää näillä edellytyksillä OKL:ssa tarkoitettulle edustajistolle.

Eurooppaosuuskunnan hallinnon sääntely eroaa suomalaisia osuuskuntia koskevasta sääntelystä olennaisesti siinä, että eurooppaosuuskunnassa työntekijöillä on aina oltava oikeus valita edustajia osuuskunnan hallintoneuvostoon ja hallitukseen, jos eurooppaosuuskuntaan sovelletaan asetukseen liittyvää työntekijöiden osallistumista koskevaa direktiiviä. Suomalaisessa osuuskunnassa henkilöstön edustaminen voidaan järjestää muulla tavalla (laki henkilöstön edustuksesta yritysten hallinnossa 725/1990).

Eurooppaosuuskunnan jäsenet käyttävät päätäntävaltaansa osuuskunnan kokouksessa vastaavalla tavalla kuin suomalaisessa osuuskunnassa. Suomeen rekisteröitävän eurooppaosuuskunnan kokouksen järjestäytymistä, kulkua ja äänestysmenettelyä koskeva asetuksen sääntely vastaa suomalaisen osuuskuntaan sovellettavia säännöksiä (52—62 artikla).

1.2.4. Kotipaikan siirtäminen toiseen jäsenvaltioon

Eurooppaosuuskunnan kokous voi päättää osuuskunnan kotipaikan siirtämisestä toiseen EU:n jäsenvaltioon tai muuhun ETA-valtioon siten, että osuuskunta säilyttää oikeushenkilöasemansa eikä osuuskunta purkaudu valtiossa, josta kotipaikka siirretään. Asetuksessa säädetään siirtosuunnitelmasta, siirtoa koskevista johtokunnan tai hallituksen selonteosta, siirtosuunnitelman julkistamisesta, suunnitelman ja selonteon pitämisestä jäsenten ja velkojien nähtävänä, siirtoa vastustaneen jäsenen eroamisoikeudesta, siirtoa koskevaa osuuskunnan kokouksen päätöstä koskevista vaatimuksista, velkojiensuojasta, eurooppaosuuskunnan sääntömääräisen kotipaikan toimivaltaisen viranomaisen todistuksesta siirron edellytyksenä olevien toimien ja muodollisuuksien täyttämistä sekä siirron rekisteröinnistä ja sen oikeusvaikutuksista. Eurooppaosuuskunta ei voi siirtää kotipaikkaansa, jos osuuskuntaa koskeva purkamis-, maksukyvyttömyys-, tai muu vastaava menettely on aloitettu (7 artiklan 1—13 ja 15 ja 16 kohdat).

Neuvoston asetuksen mukaan jäsenvaltio voi säätää, että jäsenvaltion toimivaltaisella viranomaisella on oikeus vastustaa kotipaikan siirtoa yleisen edun perusteella sillä seurauksella, että siirto, josta seuraisi sovellettavan lain vaihtuminen, ei tule voimaan (7 artiklan 14 kohta).

Osuuskunnan kotipaikalla voi olla merkitystä riita-asiassa sovellettavaa lakia valittaessa. Kotipaikan siirtäminen toiseen valtioon ei kuitenkaan yleensä käytännössä vaikuta kansainvälisen yksityisoikeuden liittämässäntöihin, joita sovelletaan ennen kotipaikan siirtämistä syntyneisiin oikeussuhteisiin. Tuomioistuimen toimivaltaa on selvitetty yksityiskohtaisesti Eurooppayhtiölakityöryhmän mietinnössä, sivulla 17 (Oikeusministeriön työryhmämietintöjä 2003:9, www.om.fi/23111.htm).

Eurooppaosuuskunnan kotipaikan siirtäminen toiseen valtioon ei muuta saatavien perintää erillistäytäntöpanona Suomessa ulosottoteitse tai vastaavalla tavalla muissa ETA-valtioissa. Toisaalta kotipaikan siirtämisestä seuraa yleensä, että siirron jälkeen vireille tulevassa selvitystila-, yrityssaneeraus- tai vastaavan menettelyn ja konkurssin oikeuspaikka on lähtökohtaisesti yhtiön uuden sääntömääräisen kotipaikan valtiossa

(neuvoston asetus (EY) N:o 1346/2000, jäljempänä maksukyvyttömyysasetus).

1.2.5. Erityisetuja antavien osuuksien liikkeeseenlasku

Neuvoston asetuksen mukaan SCE:n säännöissä voidaan määrätä sellaisten muiden arvopapereiden kuin osuuksien tai debentuurien liikkellelaskusta, jotka eivät tuota haltijoilleen äänioikeutta. Näitä voivat merkitä jäsenet tai muut kuin jäsenet, mutta niiden hankkiminen ei anna jäsenen asemaa. Säännöissä on vahvistettava myös lunastusmenettely (64 artikla). Suomessa tällaisia arvopapereita voivat olla OKL:ssa säännelty lisäosuus- ja sijoitusosuuskirjat ja niitä vastaavat arvo-osuudet.

1.2.6. Ylijäämän käyttö

Asetuksessa on säännökset ylijäämän käytöstä. Asetuksessa edellytetään ylijäämällä rahoitettavan lakisääteisen rahaston perustamista (65 artikla). Eurooppaosuuskunnan säännöissä voidaan edellyttää ylijäämäosuuden maksamista jäsenille sen mukaan kuin he ovat käyneet kauppaa eurooppaosuuskunnan kanssa tai suorittaneet sille palveluja (66 artikla).

1.2.7. Tilinpäätös

Eurooppaosuuskunnan tilinpäätöksen ja niitä täydentävän toimintakertomuksen laatimiseen sekä tilinpäätösasiakirjojen julkistamiseen sovelletaan osuuskunnan kotipaikan jäsenvaltion direktiivien 78/660/ETY ja 83/349/ETY (yhteisön neljäs ja seitsemäs yhtiöoikeudellinen direktiivi) täytäntöönpanemiseksi antamaa lainsäädäntöä. Jäsenvaltiot voivat kuitenkin säätää mainittujen direktiivien täytäntöönpaneviin säännöksiin muutoksia osuuskuntien erityispiirteet huomioon ottaen (68 artikla). Luotto- tai rahoituslaitostoimintaa harjoittavan eurooppaosuuskunnan tilinpäätökseen ja tilinpäätösasiakirjojen julkistamiseen sovelletaan luotto- tai rahoituslaitoksia koskevien EY:n direktiivien mukaista eurooppaosuuskunnan kotipaikan jäsenvaltion lainsäädäntöä. Vakuutusyrittäjätoimintaa harjoittavan eurooppaosuuskunnan tilinpäätökseen sovelletaan vastaavasti EY:n direktiivien mukaista kansallista vakuutusyhtiöiden tilinpäätössääntelyä (69 artikla).

Asetuksen mukaan eurooppaosuuskunnan

tilinpäätöksen ja mahdollisen konsolidoidun tilinpäätöksen sääntömääräisen tarkastuksen suorittaa yksi tai useampi osuuskunnan sääntömääräisen kotipaikan jäsenvaltiossa direktiivien 84/253/ETY (yhteisön kahdeksas yhtiöoikeudellinen direktiivi) ja 89/48/ETY (direktiivi vähintään kolmivuotisesta ammatillisesta korkeammasta koulutuksesta annettujen tutkintotodistusten tunnustamista koskevasta yhteisestä järjestelmästä) nojalla annettujen toimenpiteiden mukaisesti kyseisessä valtiossa siihen hyväksytty henkilö (70 artikla).

Jos jäsenvaltion lainsäädännössä edellytetään kaikkien tai tietyn tyyppisten osuuskuntien, joita kyseisen valtion laki koskee, käytävän laillisesti hyväksyttyä ulkopuolista elintä ja mukautuvan kyseisen elimen soveltamaan erityiseen tilintarkastusjärjestelmään, näitä järjestelyjä sovelletaan ilman eri toimenpiteitä eurooppaosuuskuntaan (71 artikla).

1.2.8. *Selvitystila ja konkurssi*

Purkamiseen, selvittämiseen, maksukyvyttömyyteen, maksujen lakkaamiseen ja vastaaviin menettelyihin sovelletaan eurooppaosuuskunnan kotipaikan jäsenvaltion osuuskuntia koskevia säännöksiä. Tällaisen toimenpiteen aloittaminen ja päättäminen sekä päätös toiminnan jatkamisesta on julkistettava vastaavalla tavalla kuin muut asetuksen mukaan julkistettavat asiakirjat ja tiedot osuuskunnan sääntömääräisen kotipaikan jäsenvaltion julkisiin osakeyhtiöihin sovellettavien säännösten mukaisesti (72 ja 74 artikla). Lisäksi asetuksessa säädetään eurooppaosuuskunnan määräämisestä selvitystilaan silloin, kun osuuskunnan sääntömääräinen kotipaikka ja pääkonttori eivät sijaitse samassa jäsenvaltiossa eikä osuuskunta ryhdy määräajassa asetuksesta ilmeneviin toimenpiteisiin asiantilan korjaamiseksi (73 artikla). Eurooppaosuuskunnan nettovarallisuus jaetaan asetuksen mukaan tasapuolisen voitonjaon periaatteen mukaisesti tai, jos eurooppaosuuskunnan sääntömääräisen kotipaikan jäsenvaltion lainsäädännössä sallitaan, eurooppaosuuskunnan säännöissä vahvistetun vaihtoehdoisen järjestelyn mukaisesti (74 artikla). OKL:n mukaan säännöissä voidaan määrätä varojen jakamisesta.

1.2.9. *Eurooppaosuuskunnan muuntaminen kansallisen lain mukaiseksi osuuskunnaksi*

Eurooppaosuuskunta voidaan muuttaa sen kotipaikan jäsenvaltion lainsäädännön alaiseksi osuuskunnaksi, kun kaksi vuotta on kulunut eurooppaosuuskunnan rekisteröinnistä tai kun kaksi ensimmäistä tilinpäätöstä on hyväksytty (76 artikla). Suomessa rekisteröity eurooppaosuuskunta voidaan muuttaa neuvoston asetuksessa määritellyn kahden vuoden määräajan jälkeen osakeyhtiöksi OKL:n mukaan vastaavalla tavalla kuin suomalainen osuuskunta voidaan muuttaa osakeyhtiöksi.

1.2.10. *Asetuksen täytäntöönpanoon liittyvä jäsenvaltion sääntelyvelvollisuus ja -oikeus*

Asetuksen mukaan jäsenvaltioiden on ryhdyttävä kaikkiin asianmukaisiin toimenpiteisiin asetuksen tehokkaan täytäntöönpanon varmistamiseksi. Jäsenvaltion on myös nimitettävä tiettyjä tehtäviä varten toimivaltaiset viranomaiset (78 artikla).

1.3. **Eurooppaosuuskuntia koskeva lainsäädäntö muissa EU:n jäsenvaltioissa**

Muissa jäsenvaltioissa ehdotukset eurooppaosuuskuntia koskevaksi kansalliseksi lainsäädännöksi perustuvat pääosin osuuskuntia koskevassa kansallisessa sääntelyssä omaksuttuihin ratkaisuihin. Joissakin jäsenvaltioissa ei ole kansallista, erityisesti osuuskuntia koskevaa lakia.

Ruotsi. Ruotsin oikeusministeriön muistiossa (Ds 2005:45) ehdotetaan erillisen eurooppaosuuskuntalain säätämistä. Lisäksi ehdotetaan muutoksia muun muassa osuuskuntalakiin, tilinpäätöslakiin, liiketoiminnasta annettuun lakiin, ulkomaisista sivuliikkeistä annettuun lakiin sekä eräisiin säänneltyjä elinkeinoja, lähinnä rahoitus- ja vakuutus toimintaa harjoittavia osuuskuntia koskeviin erityislakeihin. Ehdotuksen mukaan tarkoitus on noudattaa pitkälti samaa lainsäädäntöteknikkaa kuin eurooppayhtiölain (lag (2004:575) om europabolag) osalta.

Ehdotuksen mukaan Ruotsin veroviranomaisella ja rahoitustarkastuksella sen valvonnan alaisuuteen kuuluvien osalta olisi oikeus vastustaa yleisen edun perusteella eurooppaosuuskunnan kotipaikan siirtämistä tai ruotsalaisen osuuskunnan osallistumista eurooppaosuuskunnan perustamiseen sulautumisen kautta silloin, kun perustettavan eurooppaosuuskunnan kotipaikka tulisi ole-

maan muualla kuin Ruotsissa. Lisäksi ehdotetaan vaadittavaksi erityisen tilinpäätöksen laatimista siltä ajalta, jota viimeisin vuositilinpäätös ei kata, silloin, kun Ruotsissa sijaitseva eurooppaosuuskunta siirtää kotipaikansa toiseen valtioon. Lisäksi eurooppayhtiötä koskevaa lakia ehdotetaan muutettavaksi siten, että se sisältäisi vastaavat säännökset.

Veroviranomaisten vastustusoikeutta on perusteltu verovalvonnan ja –tarkastuksen tehokkuuden takaamisella. Vastustaminen olisi mahdollista silloin, kun verotarkastuksesta on jo päätetty ja osuuskunnan kotipaikan siirto vaikeuttaisi huomattavasti tarkastuksen suorittamista. Rahoitustarkastuksen vastustusoikeutta on perusteltu vastaavalla tavalla kuin Ruotsin eurooppayhtiötä koskevissa esitöissä. Rahoitus- ja vakuutusalan yrityksillä on todettu olevan keskeinen merkitys yhteiskunnan ja heidän asiakkaidensa kannalta ja että etukäteen on vaikea arvioida kotipaikan siirron aiheuttamia vaikutuksia koko toiminnalle. Ehdotuksen tarkoituksena on mahdollistaa yleisen edun perusteella rahoitus- ja vakuutusalan toiminnan ja sen varmuuden takaaminen. Muistiossa arvioidaan, että yleisen edun piiriin voisi kuulua esimerkiksi rahoitus- tai vakuutusalan osuuskunnan toiminnan vakauden turvaaminen, pääomamarkkinoiden toiminta ja laittomien toimenpiteiden, erityisesti rahanpesun, estäminen.

Eurooppaosuuskunnan rekisteröintiin sovellettaisiin ehdotuksen mukaan Ruotsin osakeyhtiölakia. Tarkemmat määräykset annettaisiin asetuksella vastaavalla tavalla kuin eurooppayhtiöstä (förordning (2004:703) om europabolag). Ehdotuksen mukaan asetuksessa mainitut kotipaikan siirtosuunnitelma (7 artiklan 2 kohta) sekä muuntamissuunnitelma ja selonteko osuuskunnan muuntamisesta eurooppaosuuskunnaksi (35 artiklan 3 kohta) ja eurooppaosuuskunnan muuntamisesta osuuskunnaksi (76 artiklan 3 kohta) olisi myös rekisteröitävä.

Muistiossa ehdotetaan, että perustettaessa eurooppaosuuskunta sulautumalla, vastaanotavan ruotsalaisen osuuskunnan jäsenillä olisi oikeus erota osuuskunnasta silloin, kun eurooppaosuuskunnan kotipaikka tulee olemaan toisessa valtiossa. Sen sijaan sulautuvan osuuskunnan jäsenille ei ehdoteta säädettäväksi tässä laissa eroamisoikeutta, koska heidän osaltaan sovellettavaksi tulevat kansallisen osuuskuntalain säännökset, joissa eroamisoikeus on jo säännelty. Kotipaikan

siirron osalta ehdotetaan vastaavia velkojien suojausäännöksiä kuin eurooppayhtiötä koskevassa laissa, jonka säännökset puolestaan vastaavat ruotsalaisten julkisten osakeyhtiöiden sulautumiseen sovellettavaa velkojien suojaa.

Lisäksi ehdotuksessa on säännöksiä kaksitasoisesta hallintomallista, joka on Ruotsin osuuskuntalaille vieras. Yksitasoiseen hallintomalliin sovelletaan puolestaan Ruotsin osuuskuntalain säännöksiä. Ehdotuksen mukaan eurooppaosuuskunnalla tulisi olla toimitusjohtaja, jos kahden viimeisimmän tilinpäätösvuoden aikana työntekijöiden määrä on keskimäärin ollut yli 200. Kun eurooppaosuuskunta perustetaan, sillä tulisi olla toimitusjohtaja, jos yhdessäkin sen perustamiseen osallistuvassa oikeushenkilössä työntekijöiden määrä on perustamista edeltävien kahden vuoden aikana ylittänyt keskimäärin 200. Jos eurooppaosuuskunta puolestaan kuuluu rahoitustarkastuksen valvonnan alaisuuteen, sillä tulisi aina olla toimitusjohtaja.

2. Muutostarve

2.1. Neuvoston asetukseen perustuva sääntelyvelvollisuus

Neuvoston asetus on sellaisenaan sitova ja sitä sovelletaan EU:n jäsenvaltiossa ja muussa Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa ilman kansallisia täytäntöönpanotoimia. Suomen laissa ei voida säätää asetuksessa säädetyistä seikoista. Asetuksen ulkopuolelle jäävien seikkojen osalta Suomen lakiin voidaan sisällyttää eurooppaosuuskuntaa koskevia erityissäännöksiä vain asetuksen lainvalintasäännösten ja asetuksesta ilmenevien sääntelyvaltuutusten rajoissa (8 artikla). Näistä syistä Suomen laissa ei voida säännellä kattavasti eurooppaosuuskuntaan liittyvistä seikoista. Kattava sääntely ei myöskään ole tarpeen, koska asetusta sovelletaan Suomessa kuten kansallista oikeutta.

Jäsenvaltion lainsäädännössä eurooppaosuuskunta voidaan asettaa kansallisista osuuskunnista poikkeavaan asemaan vain asetuksessa sallitulla tavalla. Eurooppaosuuskunnalla on siten lähtökohtaisesti samat oikeudet ja velvollisuudet kuin sen kotipaikan jäsenvaltion lainsäädännön mukaisella osuuskunnalla.

Asetuksen perusteella jäsenvaltio on kuitenkin velvollinen ryhtymään asianmukaisesti

toimenpiteisiin asetuksen tehokkaan toimenpanon varmistamiseksi sekä nimeämään viranomaiset, joiden toimivaltaan asetuksessa säännelty viranomaistehtävät kuuluvat (72 artikla). Jäsenvaltion on säädettävä myös asetukseen perustuvan erityisen pakkoselvitystilamenettelyn järjestämisestä (73 artiklan 3 ja 4 kohta) ja velkojien suojasta silloin, kun eurooppaosuuskunnan kotipaikka siirretään toiseen jäsenvaltioon (7 artiklan 7 kohta).

2.2. Neuvoston asetuksessa sallittu kansallinen sääntely

Sääntelymahdollisuudet

Joidenkin neuvoston asetuksessa säänneltyjen seikkojen osalta jäsenvaltiolla on oikeus antaa asetuksesta poikkeavia tai sitä täydentäviä säännöksiä asetuksesta ilmenevän valtuutuksen perusteella.

Sääntelytarve

Sääntelyn yhdenmukaisuus ja selkeys. Asetuksessa sallittuja poikkeusmahdollisuuksia on tarkoituksenmukaista käyttää Suomeen rekisteröitävää eurooppaosuuskuntaa koskevan sääntelyn yhdenmukaistamiseksi suhteessa osuuskuntia koskevaan kansalliseen sääntelyyn, koska osuuskuntaan sovelletaan suurelta osin tätä sääntelyä. Eurooppaosuuskunnan johdon, jäsenten, tilintarkastajien, velkojien sekä osuuskunnan ja sen jäsenten sidosryhmien kannalta on suotavaa, että eurooppaosuuskunnan ja kansallisen osuuskuntamuodon väliset erot ja yhtäläisyydet ovat mahdollisimman helposti havaittavissa. Myös tämä voidaan toteuttaa siten, että Suomeen rekisteröitävää eurooppaosuuskuntaa koskeva sääntely vastaa mahdollisimman pitkälti suomalaista osuuskuntaa koskevaa sääntelyä. Eurooppaosuuskuntaa tulee kohdella samalla tavalla kuin kansallisen lain mukaan perustettua osuuskuntaa, ellei asetuksen säännöksistä muuta johdu (9 artikla). Eurooppayhtiöasetuksesta poiketen eurooppaosuuskunta-asetuksessa viitataan kansallisen osuuskuntia koskevan lain ohella useassa kohdassa myös julkisia osakeyhtiöitä koskevaan lainsäädäntöön. Julkisia osakeyhtiöitä koskevaan sääntelyyn viitataan muun muassa asiantuntijoiden nimittämisen ja muun kuin käteisvastikkeen arvioimisen (4 artiklan 6 kohta), perustamisvaiheen ennakkovalvonnan (5 artiklan 3 kohta), rekisteröinnin (11

artiklan 1 kohta), asiakirjojen ja tietojen julkistamisen (12 artikla), sulautumissuunnitelman (22 artiklan 3 kohta) ja sen julkistamisen (24 artiklan 1 kohta) osalta. Tämä vähentää sääntelyn selkeyttä.

Jäsenten ja velkojien suoja. Osuuskunnan sulautuminen toiseen valtioon rekisteröitävään osuuskuntaan ja kotipaikan siirtäminen toiseen valtioon ovat toimenpiteitä, joihin Suomeen rekisteröidyn osuuskunnan jäsenten ja velkojien ei ole tähän asti tarvinnut varautua. Näiden toimien vaikutuksia jäsenten asemaan voi olla vaikea ennakoida, koska osuuskunta voi sulautua tai siirtää kotipaikkansa mihin tahansa nykyiseen tai tulevaan ETA-valtioon ja jäsenten asemaan olennaisesti vaikuttava kansallinen sääntely on vain osittain harmonisoitu asetuksella. Sama koskee sulautumisen ja kotipaikan siirron vaikutuksia erityisesti muiden kuin sopimussuhteissa olevien velkojien asemaan. Toisaalta jäsenten ja velkojien suojan tason ja käytettävien keinojen valinnassa on otettava huomioon, että neuvoston asetuksen vähimmäistason ylittävä jäsenten ja velkojien suoja voi vaikuttaa eurooppaosuuskunnan kotipaikan valintaa koskevaan päätökseen.

Eurooppaosuuskunnan jäsenten suoja on selvitetty tarkemmin vastaavilta osin eurooppayhtiölain esitöissä (hallituksen esitys 55/2004 vp sivut 6 ja 7). Tämän vuoksi on perusteltua varmistaa jäsenten asema osuuskunnan sulautuessa eurooppaosuuskuntaan tai eurooppaosuuskunnan kotipaikan siirtyessä Suomesta toiseen valtioon vastaavalla tavalla kuin OKL:ssa säädetään sulautuvan osuuskunnan jäsenten oikeudesta erota osuuskunnasta. Velkojien suojaan sulautumalla perustamisen yhteydessä sovelletaan suoraan neuvoston asetuksen perusteella julkisia osakeyhtiöitä koskevaa lainsäädäntöä (28 artiklan 1 kohta). Ottaen huomioon osakeyhtiölain uudistuksen on perusteltua soveltaa vastaavia velkojien suojauslainsäädäntöä myös kotipaikan siirron osalta. Kaikilla velkojilla olisi oikeus vastustaa sulautumista. Ehdotettua velkojien ja jäsenten suojaa sovellettaisiin myös sulautumisessa vastaanottavaan eurooppaosuuskunnaksi muutettavaan suomalaiseen osuuskuntaan, jos osuuskunnan kotipaikka siirretään sulautumisen yhteydessä toiseen valtioon. Neuvoston asetuksessa säädetään kotipaikan siirron osalta jäsenen eroamisoikeudesta ja oikeudesta osuusmaksujen palautukseen (7 artiklan 5 kohta) ja sulautumisen osalta sallitaan kansalliset vä-

hemmistönsuojasäännökset (28 artiklan 2 kohta).

Eurooppaosuuskunnan perustamiseen osallistuvan suomalaisen osuuskunnan ja toiseen valtioon kotipaikkansa siirtävän Suomeen rekisteröidyn eurooppaosuuskunnan on täytettävä kaikki sulautumisen tai kotipaikan siirron edellytyksenä olevat toimet ja muodollisuudet ennen kuin rekisteriviranomainen voi antaa osuuskunnalle sulautumisen tai siirron täytäntöönpanon edellytyksenä olevan todistuksen (7 artikla ja 29 artikla). Tämän vuoksi esimerkiksi säänneltyä rahoituselinkeinoja harjoittavan osuuskunnan on ennen todistuksen saamista esitettävä selvitys siitä, miten osuuskunnan toimintaa jatketaan tai miten toiminta lopetetaan Suomessa sulautumisen tai kotipaikan siirron yhteydessä.

Muilta osin ei ole havaittu yleistä tarvetta säätää eurooppaosuuskuntamuodon osalta osuuskuntalakiin ja muuhun lainsäädäntöön sisältyvää yhtiöoikeudellista sääntelyä pidemmälle menevästä jäsenten eikä velkojien ja muiden sivullisten suojasta.

Valvontamahdollisuudet. Sulautumisen tai kotipaikan siirron aikana vireillä oleva tai myöhemmin abitettava vero- tai pankkitarkastus taikka muu vastaava toimenpide ei olennaisesti vaikuta Suomen viranomaisten mahdollisuuksiin tutustua sulautumista tai kotipaikan siirtoa edeltävään aikaan kohdistuvaan kirjanpitoaineistoon. Suomalaisten viranomaisten tiedonsaantimahdollisuuksia on selvitetty yksityiskohtaisesti eurooppayhtiölain esitöissä (hallituksen esitys 55/2004 vp sivut 7 ja 8).

Sulautumisen ja kotipaikan siirron vastustaminen yleisen edun perusteella. Neuvoston asetuksen perusteella Suomen lainsäädännössä voidaan säätää, että suomalainen osuuskunta ei voi osallistua eurooppaosuuskunnan perustamiseen sulautumalla, jos toimivaltaisen viranomaisen vastustaa järjestelyä yleisen edun perusteella. Vastaavalla tavalla voidaan säätää viranomaisen oikeudesta vastustaa yleisen edun perusteella Suomeen rekisteröidyn eurooppaosuuskunnan kotipaikan siirtämistä toiseen valtioon (21 artikla ja 7 artiklan 14 kohta). Vastustamismahdollisuuden sisältöä on selvitetty yksityiskohtaisesti eurooppayhtiölain esitöissä (hallituksen esitys 55/2004 vp sivut 8 ja 9).

Eurooppaosuuskunnan perustamisen ja kotipaikan siirron yhteydessä yleisen edun alaan kuuluvat tavoitteet voidaan turvata Suomen lainsäädännössä riittävällä tavalla si-

ten, että Suomen viranomaisten toimintaedellytykset sekä suomalaisen osuuskunnan jäsenten ja velkojien asema järjestetään EY-oikeuden sallimissa rajoissa vastaavalla tavalla kuin esimerkiksi kansallisessa sulautumisessa.

3. Keskeiset ehdotukset

Eurooppaosuuskuntalaki sekä yhteisö-, rekisteri- ja yrityskäynnitys-lainsäädäntö. Neuvoston asetuksen tehokkaan täytäntöönpanon varmistamiseksi ehdotetaan, että säädetään kaikkiin Suomeen rekisteröitäviin eurooppaosuuskuntiin ja eurooppaosuuskunnan perustamiseen osallistuviin suomalaisiin osuuskuntiin ja muihin oikeushenkilöihin sovellettava erillinen eurooppaosuuskuntalaki. Lisäksi ehdotetaan muutettavaksi kaupparekisterilakia (129/1978), yritys- ja yhteisötietolakia (244/2001), toiminimilakia (128/1979) ja yrityskiinnityslakia (634/1984) siten, että niissä säädetään eurooppaosuuskunnasta vastaavalla tavalla kuin osuuskunnasta ja eurooppayhtiöstä. Rekisteröintiä, toiminimeä ja yrityskiinnitystä koskevassa lainsäädännössä varaudutaan myös siihen, että eurooppaosuuskunnan kotipaikka siirretään Suomeen tai Suomesta toiseen valtioon.

Ehdotus sisältää vain neuvoston asetusta täydentävät säännökset, jotka jäsenvaltioiden on asetuksen perusteella nimenomaisesti annettava taikka jotka ovat tarpeen asetuksen tehokkaan täytäntöönpanon varmistamiseksi tai asetuksessa sallittujen poikkeusmahdollisuuksien käyttämiseksi.

Ehdotuksen sääntelytapa vastaa eurooppalaisesta taloudellisesta etuyhtymästä (ELEY) annettua neuvoston asetusta (EY) N:o 2137/1985 täydentävässä eurooppalaisesta taloudellisesta etuyhtymästä annetussa laissa (1299/1994) sekä eurooppayhtiön (SE) säännöistä annettua neuvoston asetusta (EY) N:o 2157/2001 täydentävässä eurooppayhtiölaissa (742/2004) noudatettua sääntelytapaa.

Elinkeinolainsäädäntö. Eurooppaosuuskunnan ja sen perustajana olevan suomalaisen osuuskunnan harjoittamaa luvanvaraista rahoituselinkeinoja koskevaa lainsäädäntöä ehdotetaan muutettavaksi siten, että luottolaitoslainsäädännössä säädetään eurooppaosuuskuntamuotoisen luottolaitoksen perustamisesta sulautumisen kautta ja kotipaikan siirtämisestä toiseen valtioon pääosin kansallisia yritysjärjestelyitä koskevia säännöksiä vastaavalla tavalla. Kotipaikan Suomeen siir-

tävältä ulkomaiselta eurooppaosuuskunta-
muotoiselta luottolaitokselta vaaditaan ehdo-
tuksen mukaan Suomen lain mukainen toimi-
lupa. Sama koskee eurooppaosuuskunnan pe-
rustamista sulautumisen kautta siten, että pe-
rustettava vastaanottava osuuskunta tai vas-
taanottavana osuuskuntana oleva ulkomainen
osuuskunta rekisteröidään Suomeen.

Sovellettavat säännökset ja soveltamisala.
Ehdottavan eurooppaosuuskuntalain mukaan
eurooppaosuuskuntaan sovelletaan neuvoston
asetusta ja sitä täydentäviä eurooppaosuus-
kuntalain säännöksiä sekä osuuskuntia kos-
kevia osuuskuntalain ja julkisia osakeyhtiöitä
koskevia osakeyhtiölain säännöksiä siten
kuin neuvoston asetuksessa säädetään. Sään-
nöksiä ei sovelleta keskinäiseen vakuutusyh-
tiöön. Neuvoston asetusta sovelletaan sen sa-
namuodon mukaan vain osuuskuntiin, eikä se
siten koske keskinäisiä yhtiöitä. Lisäksi Eu-
roopan yhteisössä on ollut pitkään vireillä
erillinen ehdotus asetukseksi Eurooppalaisesta
keskinäisestä yhtiöstä (KOM(1993) 252
lopullinen). Myöskin kansallisesti on katsot-
tu, ettei ole perusteita soveltaa eurooppa-
osuuskunta-asetusta keskinäisiin vakuutusyh-
tiöihin, koska niihin ei sovelleta osuuskunta-
lakiakaan.

*Rekisteröinti sekä rekisteri- ja muut viran-
omaiset.* Ehdotuksen mukaan Suomeen rekis-
teröitävä eurooppaosuuskunta ja ulkomaisten
eurooppaosuuskunnan sivuliike Suomessa
merkitään Patentti- ja rekisterihallituksen
kaupparekisteriin vastaavalla tavalla kuin
suomalainen julkinen osakeyhtiö ja ulkoma-
isen elinkeinonharjoittajan sivuliike Suomes-
sa. Rekisteröitävien tietojen osalta eurooppa-
osuuskuntaan sovelletaan sekä osuuskuntia
että julkisia osakeyhtiöitä koskevaa lainsää-
däntöä. Säänneltyä elinkeinoa harjoittavaan
eurooppaosuuskuntaan sovelletaan myös re-
kisteröinnin osalta elinkeinoa koskevaa eri-
tyislainsäädäntöä.

Ehdotuksen mukaan Patentti- ja rekisteri-
hallitus olisi toimivaltainen viranomaisen
myös eurooppaosuuskunnan perustamiseen
liittyvissä lupa-asioissa ja se antaisi neuvos-
ton asetuksessa tarkoitetut todistukset eu-
rooppaosuuskunnan perustamiseen osallistu-
vien suomalaisten yhtiöiden osalta ja eu-
rooppaosuuskunnan kotipaikan siirtämisen
yhteydessä.

Sulautumisen kautta tapahtuvaan euroop-
paosuuskunnan perustamiseen liittyvien il-
moitusten ja hakemusten tekemistä ehdote-
taan helpotettavaksi siten, että ulkomaisen

osuuskunnan osalta Suomen rekisteriviran-
omaiselle voidaan toimittaa osuuskunnan ko-
tipaikan lain mukaisesti laaditut sulautumis-
suunnitelman liitteet. Lisäksi ehdotetaan, että
sulautumiseen osallistuvat suomalaiset
osuuskunnat voivat tehdä kaikki täytäntöön-
panoa koskevaa ilmoitusta edeltävät sulau-
tumiseen liittyvät ilmoitukset ja hakemukset
Suomen rekisteriviranomaiselle.

Neuvoston asetukseen tai eurooppaosuus-
kunnan sääntöihin perustuvan osuuskunnan
kokouksen pitämisen laiminlyöntiä koskevis-
sa asioissa toimivaltaiseksi viranomaiseksi
ehdotetaan lääninhallitusta. Ehdotus vastaa
OKL:n säännöksiä laiminlyödyn kokouksen
järjestämisestä. Neuvoston asetukseen perus-
tuvien pakkosevitystilä-asoiden osalta toi-
mivaltaiseksi viranomaiseksi ehdotetaan
tuomioistuinta. Ehdotus vastaa eurooppayh-
tiölaissa omaksuttua ratkaisua.

Perustaminen. Ehdotetaan säädettäväksi
asetuksessa sallitusta poikkeuksesta siten, et-
tä Suomeen rekisteröitävän eurooppaosuus-
kunnan perustamiseen voi osallistua myös
oikeushenkilö, jonka pääkonttori on EY:n ul-
kopuolella, jos oikeushenkilö täyttää asetuk-
sen 2 artiklan 2 kohdan vaatimukset. Sama
koskee perustamissopimuksen 48 artiklan 2
kohdassa tarkoitettua muuta suomalaista yh-
tiötä, jos eurooppaosuuskunta perustetaan
asetuksen 2 artiklan 1 kohdan toisessa tai
kolmannessa luetelmakohdassa tarkoitetulla
tavalla. Ehdotus koskee myös toisessa ETA-
valtiossa rekisteröidyn perustamissopimuk-
sen 48 artiklan 2 kohdassa tarkoitetun yhtiön
oikeutta osallistua Suomeen rekisteröitävän
eurooppaosuuskunnan perustamiseen. Ehdotus
vastaa eurooppayhtiölaissa omaksuttua
ratkaisua.

Jäsenten suoja perustamisen yhteydessä.
Ehdotuksen mukaan perustettavaan euroop-
paosuuskuntaan sulautuvan suomalaisen
osuuskunnan jäsenellä, joka vastustaa sulau-
tumista, on ylimääräinen eroamisoikeus
myös silloin, kun vastaanottava eurooppa-
osuuskunta rekisteröidään toiseen valtioon.
Lisäksi ehdotetaan, että myös vastaanottava-
na osuuskuntana olevan suomalaisen osuus-
kunnan jäsenellä on oikeus erota osuuskun-
nasta, jos eurooppaosuuskunnaksi muuttuva
osuuskunta rekisteröidään toiseen valtioon.
Ehdotukset perustellaan edellä 2.2. kohdassa.

*Velkojien suoja sulautumisen ja kotipaikan
siirron yhteydessä.* Ehdotuksen mukaan sul-
lautumisella perustettavan eurooppaosuus-
kunnan perustamiseen osallistuvan suomala-

sen osuuskunnan velkojilla on oikeus vastustaa sulautumista vastaavalla tavalla kuin eurooppayhtiön perustamisen yhteydessä. Velkojen suoja koskisi myös sellaista vastaanotettavaa suomalaista osuuskuntaa, joka rekisteröidään eurooppaosuuskuntana toisessa ETA-valtiossa. Neuvoston asetuksen perusteella kunkin jäsenvaltion lainsäädäntöä sovelletaan velkojen suojaan kuten julkisten osakeyhtiöiden sulautuessa ottaen huomioon sulautumisen rajojen yli ulottuva luonne (28 artiklan 1 kohta). Velkojen suoja ehdotetaan sovellettavaksi myös silloin, kun Suomeen rekisteröity eurooppaosuuskunta siirtää kotipaikkansa toiseen valtioon (7 artiklan 7 kohta). Ehdotukset perustellaan edellä 2.2. kohdassa.

Ehdotuksen mukaan luottolaitostoimintaa koskevassa lainsäädännössä säädettäisiin riittävästi, että rekisteriviranomainen ei saa antaa neuvoston asetuksen 7 artiklan 8 kohdassa tai 29 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua todistusta, jos toiseen valtioon sulautuvan tai kotipaikkaa siirtävän osuuskunnan luvanvaraista elinkeinotoimintaa valvova viranomaisilmoittaa määräajassa rekisteriviranomaiselle, että osuuskuntamuotoinen yritys ei ole täyttänyt sulautumisen tai kotipaikan siirron edellytyksenä olevia vaatimuksia, jotka perustuvat toimialaa koskevaan sääntelyyn.

Seuraamukset. Ehdotuksen mukaan eurooppaosuuskunnan johtoon kuuluvan, jäsenen, edustajiston jäsenen ja tilintarkastajan vahingonkorvausvastuuseen ja rikosoikeudelliseen vastuuseen sovelletaan suomalaisen osuuskunnan johtoa, jäsentä, edustajiston jäsentä ja tilintarkastajaa koskevia OKL:n, tilintarkastuslain (TTL, 936/1994) ja muun lain säännöksiä. Ehdotus vastaa eurooppayhtiölaissa omaksuttua ratkaisua.

4. Esityksen vaikutukset

4.1. Taloudelliset vaikutukset

Elinkeinoelämä. Useassa valtiossa toimivat osuuskunnat voivat vähentää hallintokuluaan, kun konsernirakenteesta luopuminen tulee helpommaksi. Tästä hyötyvät erityisesti luvanvaraista rahoitustoimintaa harjoittavat suuret osuuskunnat. Muissa osuuskunnissa säästö on vähäisempää, koska kirjanpitoluottolaisuus yleensä jatkuu sivuliikkeiden osalta. Konsernirakenteesta luopuminen helpottaa myös pääoman käytön tehostamista.

Verosäätely vaikuttaa olennaisesti eurooppaosuuskunnan käyttökelpoisuuteen. Verotuksen vaikutuksia ei ole vielä kattavasti arvioitu. Eurooppaosuuskuntamuoto lisänee tarvetta verotuksen kehittämiseen varsinkin, jos vuonna 2004 EU:n jäseniksi tulleiden lähivaltiovien verotusta pidetään olennaisesti yritysystävällisempänä.

Mahdollisuus kotipaikan siirtämiseen lisää jäsenvaltioiden välistä kilpailua osuuskunnista. Kotipaikan siirtomahdollisuus vaikuttaa osaltaan siihen, miten kotipaikan perusteella määräytyvä lainsäädäntöä kehitetään esimerkiksi yhtiö-, vero- ja työoikeuden alalla kansallisesti ja EU-tasolla.

Eurooppaosuuskunta-asetuksessa säädetyt jäsenten äänioikeuden rajoitukset voivat olennaisesti vähentää yhteisömuodon käytettävyyttä suomalaisten osuuspankkien ja osuuskauppojen kannalta. Suomen osuuskuntalaissa ei rajoiteta jäsenten erisuuruuden äänimäärän käyttöä sellaisessa osuuskunnassa, jonka jäsenten enemmistö on oikeushenkilöitä. Tämän vuoksi esimerkiksi osuuspankkien yhteenliittymän keskusyhteisönä toimivassa osuuskunnassa jäsenten äänivalta voidaan määrittää osuuskunnan ja sen jäsenten tarpeiden mukaisesti huomattavasti helpommin kuin eurooppaosuuskuntamuotoisessa yhteenliittymässä.

Talletussuoja. Talletussuojaa koskevassa sääntelyssä ei ole esimerkiksi suojajärjestelmien rahoituksen osalta otettu huomioon rajat ylittävää sulautumista ja kotipaikan siirtoa toiseen valtioon. Samoin kuin eurooppayhtiön osalta, eurooppaosuuskuntamuodon vuoksi voi syntyä tarve yhdenmukaistaa eri jäsenvaltioiden kansallista talletussuojaa. Kotipaikan siirron yhteydessä ongelmalliseksi voi osoittautua myös rahamarkkinayrityksen velvollisuus varautua toimintavarmuuden säilyttämiseen valmiuslainsäädännössä tarkoitetuissa kriisitilanteissa.

Jäsenet ja muut sijoittajat. Eurooppaosuuskuntamuodolla ei ole välittömiä vaikutuksia jäsenten ja muiden sijoittajien asemaan, koska näiden oikeudet osuuskunnan perustamisessa ja kotipaikan siirrossa ehdotetaan turvattavaksi vastaavalla tavalla kuin OKL:n mukaisessa sulautumisessa. Jos osuuskunnan tai eurooppaosuuskunnan osuudet, lisäosuudet tai sijoitusosuudet ovat arvo-osuusjärjestelmässä Suomessa, osuuskunnan sulautuminen toiseen valtioon rekisteröitävään eurooppaosuuskuntaan ja eurooppaosuuskunnan kotipaikan siirtäminen

Suomesta toiseen valtioon voi kuitenkin johtaa ilmaissäilytysmahdollisuuden päättymiseen, mikä voi lisätä jäsenten ja sijoittajien maksettavaksi tulevia osuuksien säilytyskustannuksia sekä muuttaa jäsenten ja sijoittajien esine- ja insolvenssioikeudellista asemaa.

Henkilöstö. Eurooppaosuuskuntamuodolla ei ole välittömiä taloudellisia vaikutuksia suomalaisten osuuskuntien henkilöstön kannalta. Jos kuitenkin Suomeen rekisteröidyn eurooppaosuuskunnan kotipaikka siirretään toiseen valtioon, Suomen palkkatulolain säädäntöä ei enää sovelleta työnantajan palveluksessa ulkomailla työskentelevään työntekijään, vaikka hänen kotipaikkansa on Suomessa (palkkatulolain (866/1998) 2 §). Sama koskee suomalaisen osuuskunnan osallistumista eurooppaosuuskunnan perustamiseen sulautumisen kautta siten, että vastaanottava osuuskunta rekisteröidään toiseen valtioon.

Julkistalous. Eurooppaosuuskuntamuodon käyttöönotolla ei ole välittömiä valtiontaloudellisia vaikutuksia. Mahdollisuus osuuskunnan kotivaltion vaihtamiseen voi lisätä jäsenvaltioiden välistä kilpailua yrityksistä myös yritysverotuksen avulla.

Rajatylittävien sulautumisien ja kotipaikan siirron yleistäminen voi osaltaan heikentää verovalvonnan tasoa, jos tilanteeseen ei puututa EU-tasolla.

Ehdotuksen mukaan kaupparekisteriviranomaisen tehtävien määrä kasvaa jonkin verran, mutta muutoksesta aiheutuvat kustannukset eivät ole merkittäviä. Kustannukset katetaan maksuilla, jotka rekisteröintivelvoiltilta peritään kaupparekisterin suoritteista.

Rajat ylittäviä sulautumisia koskeva direktiivi. Komissio julkisti 18 päivänä marraskuuta 2003 uuden ehdotuksen direktiiviksi pääomayhtiöiden valtiolliset rajat ylittävistä sulautumisista (KOM(2003) 703 lopullinen). Direktiivi on hyväksytty 19 päivänä syyskuuta 2005 ja se on saatettava kansallisesti voimaan 1.1.2007 mennessä. Direktiivi tulee vähentämään olennaisesti eurooppaosuuskuntamuodon merkitystä.

Yksityiskohtaisempi arvio taloudellisista vaikutuksista on liitteessä (liite 3).

4.2. Organisaatio- ja henkilöstövaikutukset

Yritysten henkilöstö. Eurooppaosuuskuntamuodon käyttäminen ei lähtökohtaisesti heikennä suomalaisten työntekijöiden mahdollisuuksia osallistua osuuskunnan hallin-

toon verrattuna voimassa olevaan henkilöstön edustamista koskevaan sääntelyyn.

Valvontaviranomaisten toiminta. Rahoitustarkastuksen kannalta eurooppaosuuskunnan sääntelystä voi periaatteessa seurata joitakin muutoksia valvottavien lukumäärään, kokoon ja toimintaan. Osuuskuntamuotoisen luottolaitostoiminnan (osuuspankit) paikallisen luonteen vuoksi muutoksia tuskin käytännössä tapahtuu. Rajat ylittävä sulautuminen tai kotipaikan siirto voi johtaa joihinkin valvontatoimintojen muutoksiin, jos valvonta siirtyy uuden kotipaikan valtion viranomaisille. Tarve valvontaviranomaisten yhteistyöhön muiden valtioiden valvontaviranomaisten kanssa voi lisääntyä erityisesti eurooppaosuuskuntamuotoisen valvottavan perustamisen ja kotipaikan siirtämisen yhteydessä.

Viranomaisten henkilöstö. Eurooppaosuuskuntiin liittyvät rekisteröinnit ja muut viranomaistehtävät voidaan hoitaa rekisteriviranomaisen nykyisellä henkilöstöllä.

5. Asian valmistelu

5.1. Eurooppaosuuskuntalakityöryhmä

Oikeusministeriö asetti 6 päivänä syyskuuta 2005 työryhmän laatimaan ehdotuksen hallituksen esitykseksi neuvoston asetukseen liittyväksi eurooppaosuuskuntaa koskeväksi osuuskunta- ja kaupparekisterilainsäädännöksi. Tavoitteeksi asetettiin kansallinen osuuskuntaoikeudellinen sääntely, joka vastaa mahdollisimman pitkälti kansallisia osuuskuntia koskevaa sääntelyä ja jossa otetaan huomioon jäsenten, sijoittajien ja velkojien tarpeet, jotka liittyvät kotipaikan mahdolliseen siirtoon toiseen jäsenvaltioon.

Työryhmässä olivat oikeusministeriön lisäksi edustettuina valtiovarainministeriö, kauppa- ja teollisuusministeriö, sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö sekä Patentti- ja rekisterihallitus.

Ehdotuksen valmistelun aikana työryhmä kuuli etutahoja ja asiantuntijoita, kuten elinkeinoelämän ja työmarkkinoiden etujärjestöjä, eri viranomaistahoja sekä yhtiöoikeuden asiantuntijoita. Valmistelun aikana työryhmä seurasi myös eurooppaosuuskuntaa koskevan kansallisen lainvalmistelun etenemistä erityisesti Ruotsissa ja muissa pohjoismaissa.

Työryhmän muistio luovutettiin päivänä kuuta 2005 oikeusministeriölle.

5.2. Lausunnot Eurooppaosuuskuntalaki-työryhmän mietinnöstä

[Ehdotuksesta hallituksen esitykseksi pyydettiin lausunnot eri taholta, jotka edustivat yrityksiä, viranomaisia, tiedeyhteisöjä, työmarkkinajärjestöjä, teollisuutta ja kauppaa, yrittäjiä, tilintarkastusyhteisöjä ja asianajajia sekä pankkeja, vakuutusyhtiöitä ja muita rahoituspalveluiden tarjoajia. Tammikuussa 2006 päättyneen lausuntoajan kuluessa saatiin pyydettyä lausuntoa.]

5.3. Jatkovalmistelu

[Lausuntokierroksen jälkeen ehdotus on valmisteltu virkatyönä oikeusministeriössä.]

6. Muita esitykseen vaikuttavia seikkoja

6.1. Riippuvuus muista esityksistä

Neuvoston asetukseen liittyvään henkilöstöedustusdirektiiviin perustuvasta työntekijöiden osallistumisjärjestelmästä on tarkoitus säätää työläinsäädännössä. [Tarvittavaa lainmuutosta valmistellaan työministeriön asettamassa neuvotteluryhmässä, jonka määräaika päättyy keväällä 2006.] Eurooppaosuuskuntaa ei voida rekisteröidä ennen työläinsäädännön muutoksen voimaantuloa.

Ehdotuksessa on otettu huomioon eduskunnan käsiteltävänä oleva ehdotus uudeksi osakeyhtiölainsäädännön muuttamisesta sellaisena kuin ne ovat hallituksen esityksessä 109/2005. Uuden osakeyhtiölain on tarkoitus tulla voimaan 1 päivänä syyskuuta 2006.

6.2. Riippuvuus kansainvälisistä velvoitteista ja asetuksen täytäntöönpano muissa maissa

Asetuksen täytäntöönpano muissa maissa

Neuvoston asetuksen täytäntöönpanoon liittyvät kansallisen lainsäädännön muutosehdotukset annettaneen jäsenvaltioissa pääosin kevään 2006 aikana.

Eurooppaosuuskuntaan ja sen perustamiseen liittyvä verosääntely

Neuvoston direktiiviä eri jäsenvaltioissa olevia yhtiöitä koskeviin sulautumisiin, dif-

fuusioihin, varojensiirtoihin ja osakkeidenvaihtoihin sovellettavasta yhteisestä verojärjestelmästä (yritysjärjestelydirektiivi, 2005/19/ETY) sovelletaan nimenomaisesti myös eurooppaosuuskuntaan ja sen kotipaikan siirtämiseen toiseen valtioon. Direktiiviin perustuvat kansalliset säännökset tulevat voimaan 1 päivänä tammikuuta 2006.

Suomi on saattanut yritysjärjestelydirektiivin voimaan siten, että siihen perustuvat verosäännökset koskevat myös valtiolliset rajat ylittäviä yritysjärjestelyitä, vaikka Suomessa ei ole tähän asti ollut yhtiöoikeudellisia säännöksiä esimerkiksi rajat ylittävistä sulautumisesta.

Neuvoston direktiiviä eri jäsenvaltioissa sijaitseviin emo- ja tytäryhtiöihin sovellettavasta yhteisestä verojärjestelmästä (90/435/ETY) on muutettu siten, että sitä sovelletaan myös eurooppaosuuskuntaan. Direktiiviin perustuvat kansalliset säännökset ovat tulleet voimaan 1 päivänä tammikuuta 2005.

Talletussuoja

Talletusten vakuusjärjestelmiä koskevan Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 94/19/EY (talletussuojadirektiivi) mukaan luottolaitokseen tehtyjen talletusten suoja perustuu luottolaitoksen kotivaltiossa voimassa olevaan talletussuojaan. Luottolaitokseen tehdyt talletukset voidaan liittää toisen valtion (isäntävaltio) talletussuojan piiriin vain siltä osin kuin talletusten katsotaan kuuluvan isäntävaltiossa sijaitsevalle luottolaitoksen sivuliikkeelle eivätkä talletukset kuulu kotivaltion talletussuojan piiriin. Isäntävaltion talletussuoja voi tulla sovellettavaksi vain siltä osin kuin se ylittää kotivaltiossa tarjotun talletussuojan.

Jos osuuspankki sulautuu toiseen valtioon rekisteröitävään eurooppaosuuskuntaan, sulautuvaan pankkiin tehtyihin talletuksiin sovelletaan sulautumisen jälkeen lähtökohtaisesti vain vastaanottavan pankin kotivaltion talletussuojaa. Jos suomalainen pankki sulautuu esimerkiksi ruotsalaiseen eurooppaosuuskunnaksi muutettavaan pankkiin, kaikki suomalaisen pankkiin tehdyt talletukset siirtyvät ruotsalaisen talletussuojan piiriin. Koska Ruotsin talletussuoja ei korvaa määräaikaistalletuksia samassa laajuudessa kuin Suomen talletussuoja, eurooppaosuuskunnan suomalaisissa sivukonttoreissa olevat määräaikaistalletukset voidaan erikseen suojata

Suomen talletussuojarahastossa siltä osin kuin ne eivät kuulu Ruotsin talletussuojan piiriin.

6.3. Esityksen ulkopuolelle jääviä kysymyksiä

Ehdotuksessa ei ole arvioitu eurooppaosuuskunnan perustamiseen ja toimintaa liit-

tyvää verotusta ja verovalvontaan liittyvää muutostarvetta. Muutostarpeisiin olisi palattava samalla, kun eurooppayhtiön verotukseen liittyvää sääntelytarvetta tarkistetaan. Eurooppaosuuskunta olisi myös otettava huomioon, kun eurooppayhtiön siirtoon liittyviä kysymyksiä talletussuojajärjestelmästä, sijoittajien korvausjärjestelmästä ja Rahoitustarkastuksen organisointi- sekä rahoitustarpeita arvioidaan.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Eurooppaosuuskuntalaki

1 §. *Sovellettavat säännökset ja soveltamisala.* Ehdotettavasta 1 momentista käy ilmi, että eurooppaosuuskuntaan sovelletaan neuvoston asetusta ja sitä täydentäviä tämän lain säännöksiä. Neuvoston asetusta ei toisteta eurooppaosuuskuntalaissa, vaan osuuskunnan ja sen kanssa toimivien on tunnettava molemmat säädökset ja noudatettava niitä toiminnassaan. Neuvoston asetus on ensisijainen verrattuna kansalliseen lainsäädäntöön, minkä vuoksi asetuksen kanssa ristiriitaisia kansallisia säännöksiä ei saa soveltaa.

Ehdotettavan 2 momentin tarkoituksena on osoittaa lain käyttäjälle eurooppaosuuskuntaan sovellettavat säädökset ja niiden soveltamisjärjestys. Säännöksen mukaan eurooppaosuuskuntaan sovelletaan osuuskuntalakia, osakeyhtiölakia ja muita lakeja siten kuin eurooppaosuuskunta-asetuksessa säädetään. Neuvoston asetuksen 8 artiklan 1 kohdan c alakohdan mukaan eurooppaosuuskuntaan sovelletaan niiden asioiden osalta, joita asetuksessa ei ole säännelty asetuksen täytäntöönpanemiseksi annettua lainsäädäntöä ja lainsäädäntöä, jota sovellettaisiin kansallisiin osuuskuntiin. Asetuksessa viitataan myös useassa kohtaa jäsenvaltioiden julkisia osakeyhtiöitä koskevaan lainsäädäntöön.

Neuvoston asetuksen 8 artiklan 1 kohdan c alakohdan ii alakohdan ja tämän momentin viittaussäännöksen perusteella eurooppaosuuskuntaan sovelletaan esimerkiksi OKL:n säännöksiä osuuskunnan kokouksesta siltä osin kuin siitä ei ole säännöksiä neuvoston asetuksessa ja jäsenten yksimielisestä päätöksenteosta ilman muodollista kokousta.

Vastaavasti eurooppaosuuskunnan kirjanpitovelvollisuuteen sovelletaan neuvoston asetuksen perusteella osuuskuntia koskevia kansallisia säännöksiä ja määräyksiä. Tämän mukaan eurooppaosuuskunnan jäsenillä on osuuskuntalain mukainen oikeus vaatia hyväksytyä tilintarkastajaa myös siinä tapauksessa, että osuuskunta ei täytä tilintarkastuslain 11 ja 12 §:ssä määriteltyjä edellytyksiä velvollisuudelle valita hyväksytty tilintarkastaja.

Neuvoston asetuksen 68 artiklan mukaan eurooppaosuuskuntaan sovelletaan sen sääntömääräisen kotipaikan jäsenvaltion direktiivien 78/660/ETY ja 83/349/ETY täytäntöön-

panemiseksi antamaa lainsäädäntöä. Eurooppaosuuskunnan kirjanpitoon, tilinpäätökseen ja konsernitilinpäätökseen sovelletaan siten kirjanpitolakia ja osuuskuntalain 7 luvun säännöksiä.

Neuvoston asetuksen 8 artiklan 2 kohdan mukaan eurooppaosuuskunnan liiketoimintaa koskevaa erityistä kansallista lainsäädäntöä sovelletaan täysimääräisesti eurooppaosuuskuntaan. Asetuksen ja tämän momentin viittaussäännöksen perusteella esimerkiksi luotolaitostoimintaa harjoittavaan eurooppaosuuskuntaan sovelletaan siten tätä toimintaa koskevaa erityislainsäädäntöä. Neuvoston asetuksen 69 artiklan mukaan myös tällaisen eurooppaosuuskunnan kirjanpitovelvollisuuteen sovelletaan myös elinkeinoa koskevaa erityislainsäädäntöä.

Neuvoston asetuksen 8 artiklan 1 kohdan (c)(ii) alakohdan, 20 ja 68 artiklan viittaussäännösten perusteella myös toiseen jäsenvaltioon rekisteröityyn eurooppaosuuskuntaan sulautuneesta suomalaisesta osuuskunnasta on annettava lopputilitys, johon sovelletaan OKL:n 16 luvun 17 §:n 3 momentin säännöksiä tilityksen sisällöstä, tarkastamisesta ja rekisteröinnistä. Lopputilitys on siten ilmoitettava rekisteröitäväksi Suomen rekisteriviranomaiselle.

Ulkomaisten eurooppaosuuskunnan sivuliikkeen kirjanpitovelvollisuus Suomessa perustuu kirjanpitolain (KPL, 1336/1997) 1 luvun 1 §:ään. KPL:n mukaan jokainen, joka harjoittaa liike- tai ammattitoimintaa, on tästä toiminnasta kirjanpitovelvollinen. Kirjanpitolautakunnan tulkinnan (1275/1994) mukaan ulkomaalainen on Suomessa kirjanpitolain mukaan kirjanpitovelvollinen, mikäli hän harjoittaa liike- tai ammattitoimintaa Suomessa olevasta kiinteästä toimipaikasta ja toiminnan harjoittaminen on jatkuvaa.

Ehdotetun 3 momentin tarkoituksena on selvittää lain alueellista soveltamisalaa. Säännöstä ehdotetaan selvyuden vuoksi, koska eurooppaosuuskunnan kotipaikka voidaan siirtää jäsenvaltiosta toiseen.

Pykälään ehdotetut säännökset vastaavat eurooppayhtiölain 1 §:ää, jonka laajemmat yksityiskohtaiset perustelut ovat hallituksen esityksen 55/2004 vp sivulla 16.

2 §. *Rekisteröiminen.* Pykälän 1 momentin mukaan Patentti- ja rekisterihallitus toimisi rekisteriviranomaisena Suomeen rekisteröi-

tävien eurooppaosuuskuntien osalta. Rekisteriin merkitään eurooppaosuuskunta, jonka sääntömääräinen kotipaikka on Suomessa, sekä toiseen valtioon rekisteröidyn eurooppaosuuskunnan Suomeen perustama sivuliike. Eurooppaosuuskunnat ja niiden sivuliikkeet merkittäisiin kaupparekisteriin vastaavalla tavalla kuin kotimaiset julkiset osakeyhtiöt ja ulkomaisten elinkeinonharjoittajien sivuliikkeet. Rekisteröitävien tietojen osalta eurooppaosuuskuntaan sovellettaisiin kansallisia osuuskuntia ja julkisia osakeyhtiöitä koskevaa lainsäädäntöä.

Ehdotuksessa rekisteröintiasioilla tarkoitetaan tähän lakiin, neuvoston asetukseen, OKL:iin, OYL:iin tai KRL:iin perustuvien ilmoitusten käsittelyn lisäksi muita rekisteröintiin liittyviä viranomaistehtäviä vastaavalla tavalla kuin eurooppayhtiön ja sen perustamisen osalta säädetään eurooppayhtiölain 2 §:n 1 momentissa, jonka laajemmat yksityiskohtaiset perustelut ovat hallituksen esityksen 55/2004 vp sivulla 16-17.

Ehdotuksen mukaan rekisteriviranomaisen toimivaltaan kuuluisi myös yhden yhteisen riippumattoman asiantuntijan nimeäminen asetuksen 26 artiklan 2 kohdassa tarkoitettussa tapauksessa. Ehdotus vastaa eurooppayhtiön sääntelyä, jonka laajemmat yksityiskohtaiset perustelut ovat hallituksen esityksen 55/2004 vp sivulla 17.

Säännöksellä täytetään neuvoston asetuksen 78 artiklan 2 kohdan vaatimus siitä, että kansallisessa laissa on osoitettava tiettyjä asetuksessa tarkoitettuja asioita käsittelevät toimivaltaiset viranomaiset.

Pykälän 2 momenttiin ehdotetaan selvyyden vuoksi viittaussäännöstä eurooppaosuuskunnan rekisteröintiin ja toiminimeen sovellettaviin säännöksiin. Neuvoston asetuksessa olevien sekä osuuskuntia että julkisia osakeyhtiöitä koskevien lainsäädäntöviittausten vuoksi pykälässä on viitattu sekä osuuskuntalakiin että osakeyhtiölakiin. Asetuksen 11 artiklan 1 kohdan mukaan eurooppaosuuskunta on rekisteröitävä sen kotipaikan jäsenvaltion lainsäädännössä nimettyyn rekisteriin julkisiin osakeyhtiöihin sovellettavan lainsäädännön mukaisesti. Asiakirjojen ja tietojen julkistamisvaatimuksiin sovelletaan myös julkisia osakeyhtiöitä koskevaa lainsäädäntöä (11 artiklan 5 kohta). Asetuksen 3 artiklan 5 kohdan mukaan muutokset pääoman määrässä eivät edellytä sääntöjen muuttamista eikä julkistamista. Käytännössä asetuksen 3 artiklan 5 kohdan säännös tarkoittaa sitä, että eu-

rooppaosuuskunnan osuuspääoman muuttamiseen ei sovelleta kaupparekisterilain 14 §:n säännöstä muutossilmoituksen tekemisestä.

Neuvoston asetuksen 10 artiklan 1 kohdan mukaan eurooppaosuuskunnan toiminimessä on oltava kirjainyhdistelmä ”SCE” ja tarvittaessa sanat ”rajoitettu vastuu”. Jälkimmäistä vaatimusta vastaavaa säännöstä ei ole eurooppayhtiöasetuksessa. Ehdotusta vastaavat säännökset ovat eurooppayhtiön ja sen perustamisen osalta eurooppayhtiölain 2 §:n 2 momentissa, jonka laajemmat yksityiskohtaiset perustelut ovat hallituksen esityksen 55/2004 vp sivulla 17.

3 §. *Perustajan pääkonttorin sijainti.* Ehdotuksen mukaan eurooppaosuuskunnan perustamiseen voi neuvoston asetuksen 2 artiklan 2 kohdassa sallitulla tavalla osallistua oikeushenkilö, jonka pääkonttori on yhteisön ulkopuolella vastaavalla tavalla kuin eurooppayhtiön perustamisen osalta säädetään eurooppayhtiölain 3 §:ssä, jonka laajemmat yksityiskohtaiset perustelut ovat hallituksen esityksen 55/2004 vp sivulla 17.

4 §.¹ *Perustaminen sulautumalla.* Pykälään ehdotetaan neuvoston asetusta täydentäviä säännöksiä eurooppaosuuskunnan perustamiseen osallistuvan suomalaisen sulautuvan osuuskunnan sulautumissuunnitelman rekisteröinnistä ja velkojen suojasta sekä sulautumisen rekisteröinnin edellytyksistä. Lisäksi pykälässä säädetään sulautumisen täytäntöönpanoon vaadittavasta rekisteriviranomaisen luvasta silloin, kun suomalainen osuuskunta osallistuu eurooppaosuuskunnan perustamiseen sulautumisen kautta ja vastaanottava osuuskunta rekisteröidään toiseen valtioon eurooppaosuuskuntana. Ehdotettavat lupavaatimukset koskevat sulautumiseen osallistuvaa suomalaista osuuskuntaa.

Neuvoston asetuksen mukaan siinä kokonaan tai osittain sääntelemättömien seikkojen, kuten sulautumissuunnitelman liitteiden, osalta jokaiseen sulautumiseen osallistuvaan osuuskuntaan sovelletaan sen kotipaikan jäsenvaltion osuuskuntia koskevia sulautumista koskevia säännöksiä (20 artikla). Neuvoston asetuksessa viitataan kuitenkin useassa kohdassa julkisia osakeyhtiöitä koskevaan kansalliseen lainsäädäntöön, näin esimerkiksi seuraavien asioiden osalta sulautumissuunnitelma (22 artiklan 3 kohta), sulautumissuun-

¹ Mallina SEL 4 § HE 109/2005:ssa.

nitelman julkistamisvaatimukset (24 artiklan 1 kohta), välitilinpäätös (25 artiklan 1 kohdan c alakohta), asiantuntijoiden oikeudet ja velvollisuudet (26 artiklan 3 kohta), velkojien ja joukkovelkakirjojen haltijoiden oikeuksien suoja (28 artiklan 1 kohta) ja sulautumisen loppuunsaattamisen julkistaminen (32 artikla).

Ehdotettava 1 momentti koskee sulautumista, jossa vastaanottava osuuskunta rekisteröidään eurooppaosuuskunnaksi Suomen kaupparekisteriin. Tällöin sulautumiseen osallistuvien suomalaisten osuuskuntien on ilmoitettava sulautumissuunnitelma rekisteröitäväksi siten kuin OYL:n 16 luvun 5 §:ssä säädetään. Suomalaisten osuuskunnan velkojien suojaan ja sulautumisen rekisteröintiin sovelletaan, mitä OYL:n 16 luvun 6—8 §:ssä ja 15 §:ssä säädetään, kuitenkin siten, että osuuskunnan kaikilla velkojilla on oikeus vastustaa sulautumista. Sulautumisen edellytyksenä on lisäksi, että muista valtioista olevat sulautumiseen osallistuvat osuuskunnat hyväksyvät 5 §:ssä tarkoitetun osuuskunnan jäsenen ylimääräisen eroamisoikeuden. Sulautuminen on ilmoitettava rekisteröitäväksi osakeyhtiölain 16 luvun 14 §:ssä säädetyllä tavalla. Ehdotus liittyy neuvoston asetuksen 24 ja 28—30 artiklaan. Ehdotusta vastaavat säännökset ovat eurooppayhtiön perustamisen osalta eurooppayhtiölain 4 §:n 1 momentissa, jonka laajemmat yksityiskohtaiset perustelut ovat hallituksen esityksen 55/2004 vp sivulla 17-20 ja hallituksen esityksen 109/2005 vp sivulla 218-219.

Ehdotettavan 2 momentin säännöksiä sovelletaan suomalaisen osuuskunnan sulautumiseen sellaiseen perustettavaan uuteen osuuskuntaan tai sellaiseen olemassa olevaan suomalaiseen tai ulkomaiseen osuuskuntaan, joka tullaan rekisteröimään eurooppaosuuskuntana toisessa valtiossa. Sulautumisen yhteydessä myös eurooppaosuuskunnaksi muuttuvan suomalaisen osuuskunnan kotipaikka voidaan siirtää toiseen valtioon. Koska velkojien suojaan sulautumisen yhteydessä sovelletaan neuvoston asetuksen 28 artiklan 1 kohdan mukaan julkisia osakeyhtiöitä koskevaa lainsäädäntöä, velkojien suojaan sovelletaan osuuskuntalain 16 luvun 12—15 §:n säännösten sijasta osakeyhtiölain 16 luvun 6—8 ja 15 §:n säännöksiä velkojien kuulemisesta ja rekisteröimisen edellytyksistä. Täytäntöönpanoa koskevan luvan myöntämisen yhteydessä selvitetään sulautumiseen osallistuvien suomalaisten osuuskuntien osal-

ta myös se, miten yritys kiinnitykset järjestetään sulautumisen yhteydessä, koska täytäntöönpano ilmoitetaan rekisteröitäväksi toisessa valtiossa.

Momentissa tarkoitettussa tapauksessa lupamenettelyssä selvitetään sulautumiseen osallistuvien suomalaisten osuuskuntien osalta myös edellytykset, joiden perusteella rekisteriviranomainen voi antaa 3 momentissa ja neuvoston asetuksen 29 artiklan 2 kohdassa tarkoitetun todistuksen suomalaisten osuuskuntien osalta.

Sulautuminen ja samanaikainen eurooppaosuuskunnan muodostaminen tulevat voimaan sinä päivänä, jolloin eurooppaosuuskunta on rekisteröity vastaanottavan osuuskunnan kotipaikan valtiossa (31 artikla). Sulautumisen tullessa voimaan sulautuvan osuuskunnan varat ja velat siirtyvät vastaanottavalle oikeushenkilölle, sulautuvan osuuskunnan jäsenistä tulee vastaanottavan oikeushenkilön jäseniä, sulautuva osuuskunta lakkaa olemasta ja vastaanottava oikeushenkilö saa eurooppaosuuskunnan muodon (33 artikla).

Käytännössä on mahdollista, että Suomen kaupparekisteriin jää osuuskuntia, jotka ovat tosiasiaa purkautuneet samalla, kun vastaanottava eurooppaosuuskunta on merkitty toisen valtion rekisteriin. Asetuksessa ei säädetä rekisteröintivaltion viranomaisen velvollisuudesta ilmoittaa asiasta sulautumiseen osallistuneen osuuskunnan kotipaikan viranomaiselle. Sen sijaan eurooppaosuuskunnan rekisteröintivaltion viranomaisen on ilmoitettava rekisteröinnistä Euroopan unionin viralliselle lehdelle kuukauden kuluessa siitä, kun rekisteröinti julkistettiin rekisteröintimaassa (13 artikla). Käytännössä Suomen rekisteröintiviranomainen voi siten saada tiedon kaupparekisteriin merkityn osuuskunnan purkautumisesta tästä lehdestä taikka vastaanottavan osuuskunnan tai sen rekisteröintivaltion viranomaisen vapaaehtoisen ilmoituksen perusteella.

Ehdotusta vastaavat säännökset ovat eurooppayhtiön perustamisen osalta eurooppayhtiölain 4 §:n 2 momentissa, jonka laajemmat yksityiskohtaiset perustelut on esitetty hallituksen esityksen 55/2004 vp sivulla 20-21 ja hallituksen esityksen 109/2005 vp sivulla 219.

Ehdotettavan 3 momentin mukaan rekisteriviranomainen antaa neuvoston asetuksen 29 artiklan 2 kohdassa tarkoitetun sitovan todistuksen sulautumisen edellytyksenä olevien

toimien suorittamisesta ja muodollisuuksien täyttämistä sulautumiseen osallistuvien suomalaisten osuuskuntien osalta. Momenttia sovelletaan 2 momentissa tarkoitettuun sulautumiseen, jossa vastaanottava osuuskunta rekisteröidään eurooppaosuuskuntana toisessa valtiossa. Asetuksen 78 artiklan 2 kohdan mukaan jäsenvaltion on nimettävä todistuksen antava viranomainen. Rekisteriviranomainen antaa todistuksen Suomen lainsäädännön alaisten eurooppaosuuskuntien perustamiseen osallistuvien osuuskuntien osalta (20 artikla). Ehdotusta vastaavat säännökset ovat eurooppayhtiön perustamisen osalta eurooppayhtiölain 4 §:n 3 momentissa, jonka laajemmat yksityiskohtaiset perustelut on esitetty hallituksen esityksen 55/2004 vp sivulla 21-22.

5 §. *Jäsenen ylimääräinen eroamisoikeus.* Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi sulautumisen kautta perustettavan eurooppaosuuskunnan perustajana olevan suomalaisen osuuskunnan jäsenen ylimääräisestä eroamisoikeudesta. Ehdotuksen mukaan eurooppaosuuskuntaan sulautuvan osuuskunnan jäsenellä olisi oikeus erota osuuskunnasta vastaavalla tavalla kuin osuuskuntalain mukaisessa sulautumisessa. Oikeus ylimääräiseen eroamiseen olisi myös silloin, kun osuuskunta sulautuu toiseen valtioon rekisteröitävään eurooppaosuuskuntaan. Ehdotuksen mukaan eroamisoikeus olisi myös eurooppaosuuskunnaksi sulautumisen yhteydessä muuttuvan vastaanottavan osuuskunnan jäsenillä, jos muodostettava eurooppaosuuskunta rekisteröidään toiseen valtioon.

Ehdotusta vastaavat säännökset sulautumista vastustavan osakkeenomistajan oikeudesta vaatia osakkeidensa lunastamista ovat eurooppayhtiölain 5 §:ssä, jonka laajemmat yksityiskohtaiset perustelut on esitetty hallituksen esityksen 55/2004 vp sivulla 22. Ehdotus perustuu neuvoston asetuksen 28 artiklan 2 kohtaan, jonka mukaan jäsenvaltio voi antaa lainsäädäntönsä alaisten osuuskuntien osalta säännöksiä, joilla pyritään varmistamaan asianmukainen suoja sulautumista vastustaneille jäsenille. Eurooppaosuuskunnan kotipaikan siirron osalta ei ehdoteta eurooppayhtiölain 10 §:ää vastaavalla tavalla säännöksiä eurooppaosuuskunnan jäsenen ylimääräisestä eroamisoikeudesta, koska siitä säädetään neuvoston asetuksen 7 artiklassa.

6 §. *Olemassa olevan osuuskunnan muuntaminen eurooppaosuuskunnaksi.* Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi neuvoston asetuk-

sessä säädetyn osuuskunnan eurooppaosuuskunnaksi muuntamista koskevan suunnitelman rekisteröimisestä ja kuuluttamisesta. Ehdotus liittyy asetuksen säännöksiin, joiden mukaan tällainen suunnitelma on julkistettava jokaisen tällaiseen toimenpiteeseen osallistuvan osuuskunnan kotipaikan jäsenvaltion lainsäädännössä säädetyllä tavalla (35 artikla). Asetuksen 11 artiklan 1 kohdan mukaan jokainen eurooppaosuuskunta on rekisteröitävä sen sääntömääräisen kotipaikan jäsenvaltiossa tämän jäsenvaltion lainsäädännössä nimettyyn rekisteriin julkisiin osakeyhtiöihin sovellettavan lainsäädännön mukaisesti. Asetuksen 12 artiklan mukaan eurooppaosuuskuntaa koskevat asiakirjat ja tiedot on julkaistava vastaavalla tavalla kuin julkisia osakeyhtiöitä koskevat asiakirjat ja tiedot.

Ehdotuksen mukaan pykälässä tarkoitettujen suunnitelmien pitäisi rekisteröidä ja kuuluttaa samalla tavalla kuin OYL:ssä säädetään sulautumissuunnitelman rekisteröinnistä ja kuuluttamisesta. Ehdotus vastaa soveltuvin osin eurooppayhtiölain 6 §:n säännöstä, jonka perustelut ovat hallituksen esityksen 55/2004 vp sivulla 22-23.

7 §. *Johto ja edustaminen.* Pykälän 1 momentissa ehdotetaan säädettäväksi siitä, miten osuuskunnan hallitusta, hallintoneuvostoa ja edustamista koskevia OKL:n säännöksiä sovelletaan eurooppaosuuskunnan toimielimiin ja niiden jäseniin. Viittaussäännös on tarpeen selvytyden vuoksi, koska neuvoston asetuksessa osuuskunnan toimielimistä käytetyt ilmaukset poikkeavat OKL:sta ja asetuksessa sallitaan kansallinen asetusta täydentävä sääntely tietyissä rajoissa (esim. 37 artiklan 1, 2, 3 ja 4 kohta, 39 artiklan 4 kohta, 40 artiklan 3 kohta, 42 artiklan 1 ja 2 kohta, 46 artiklan 1 kohta, 47 artiklan 1, 2 ja 4 kohta, 48 artiklan 3 kohta ja 50 artiklan 3 kohta). Viittaussäännöksen perusteella eurooppaosuuskunnan johtokunnassa tai hallituksessa on oltava vähintään yksi ja enintään seitsemän jäsentä, jollei säännöissä toisin määrätä ja hallintoneuvostossa vähintään kolme jäsentä. Viittaussäännöksen perusteella hallintoneuvoston, hallituksen ja johtokunnan jäsenten valintaan sekä hallituksen, johtokunnan ja hallintoneuvoston tehtäviin sovelletaan OKL:ia, jollei neuvoston asetuksen pakottavista säännöksistä muuta seuraa. Suomeen rekisteröitävän eurooppaosuuskunnan säännöissä voidaan siten määrätä esimerkiksi, että osuuskunnan kokous valitsee johtokunnan jäsenet myös sellaisessa osuuskun-

nassa, jossa on hallintoneuvosto (37 artiklan 2 kohta). Viittaussäännöksen perusteella hallintoneuvoston yksittäisellä jäsenelläkin on oikeus saada osuuskuntaa koskevia tietoja johtokunnalta hallintoneuvoston kokouksessa (40 artiklan 3 kohta). Toisaalta neuvoston asetuksen pakottavia säännöksiä mm. eurooppaosuuskunnan johtokunnan, hallituksen ja hallintoneuvoston jäsenen toimikauden enimmäispituudesta sovelletaan OKL:n säännösten sijasta (45 artiklan 1 kohta). Viittaussäännöksestä seuraa myös, että hallintoneuvostoa käyttävän eurooppaosuuskunnan johtokunta rekisteröidään kaupparekisteriin hallituksena toimivaksi johtokunnaksi.

Ehdotusta vastaava säännös on eurooppayhtiön osalta eurooppayhtiölain 7 §:n 1 momentissa, jonka laajemmat yksityiskohtaiset perustelut ovat hallituksen esityksen 55/2004 vp sivulla 23.

Pykälän 2 momentissa ehdotetaan säädettäväksi eurooppaosuuskunnan mahdollisuudesta nimetä toimitusjohtaja, johon sovellettaisiin OKL:n säännöksiä toimitusjohtajasta. Ehdotus vastaa osuuskuntalakia.

Säännösehdotus liittyy neuvoston asetuksen 37 artiklan 1 kohtaan ja 42 artiklan 1 kohtaan, joiden mukaan jäsenvaltio voi säätää kummankin hallintomallin osalta, että toimitusjohtaja vastaa juoksevasta hallinnosta samalla tavalla kuin kansallisen lain mukaisessa osuuskunnassa.

8 §. *Osuuskunnan kokous.* Ehdotettavan 1 momentin mukaan osuuskunnan kokoukseen ja jäsenten päätösvallan siirtämiseen jäsenten valitsemalle edustajistolle sovelletaan osuuskuntalain säännöksiä, ellei neuvoston asetuksen pakottavista säännöksistä toisin johdu. Neuvoston asetuksen mukaan osuuskunnan kokouksen järjestäytyminen, kulku ja äänestysmenettely määräytyvät eurooppaosuuskunnan sääntömääräisen kotipaikan jäsenvaltion osuuskuntiin sovellettavan lainsäädännön mukaan, sanotun kuitenkaan rajoittamatta asetuksen sääntöjen soveltamista (53 artikla). Eurooppayhtiöasetuksesta poiketen eurooppaosuuskunta-asetuksessa on yksityiskohtaisia säännöksiä osuuskunnan kokouksen koollekutsumisesta (54 artikla), jäsenten vähemmistön oikeudesta vaatia kokouksen koollekutsumista (55 artikla), kokouskutsun sisällöstä, kutsuajasta ja toimittamistavasta (56 artikla) jäsenten oikeudesta vaatia tietyn asian käsittelemistä kokouksessa (57 artikla), kokoukseen osallistumisesta ja asiamiehen käyttämisestä (58 artikla), äänioikeudesta (59

artikla), jäsenten tiedonsaantioikeudesta (60 artikla), päätösvaatimuksista (61 artikla), pöytäkirjasta (62 artikla) sekä jäsenten päätösvallan siirtämisestä (63 artikla).

Ehdotettavan 2 momentin mukaan lääninhallitus on toimivaltainen viranomainen läsittelemään hakemuksen, joka koskee sellaisen osuuskunnan kokouksen koolle kutsumista, joka on pidettävä eurooppaosuuskunta-asetuksen mukaan ja jota ei ole kutsuttu koolle säädetyssä ajassa. Säännös liittyy neuvoston asetuksen 55 artiklaan, jonka mukaan tietty määrä jäseniä voi vaatia eurooppaosuuskuntaa kutsumaan koolle osuuskunnan kokouksen ja laatia sen esityslistan. Säännöksellä toteutetaan lisäksi asetuksen 78 artiklan 1 kohdan mukaista vaatimusta asetuksen tehokkaan täytäntöönpanon varmistamisesta.

Ehdotusta vastaavat säännökset ovat eurooppayhtiön osalta eurooppayhtiölain 8 §:ssä, jonka laajemmat yksityiskohtaiset perustelut ovat hallituksen esityksen 55/2004 vp sivulla 23-24.

9 §. *Kotipaikan siirtäminen Suomesta.* Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi kotipaikan siirtämistä koskevaa neuvoston asetuksen 7 artiklan 1—4, 6—12, 15 ja 16 kohtaa täydentäviä säännöksiä. Pykälään ehdotetaan tarkempia säännöksiä siirtosuunnitelman rekisteröinnistä ja kuuluttamisesta, velkojen suojasta sekä siirron lainmukaisuuden tarkastamisesta ennen kuin rekisteriviranomainen antaa asetuksen 7 artiklan 8 kohdassa tarkoitetun todistuksen.

Pykälän 1 momenttiin ehdotetaan siirtosuunnitelman rekisteröimisestä ja kuuluttamisesta neuvoston asetuksen 7 artiklan 2 kohtaa täydentäviä säännöksiä, jotka vastaavat sulautumissuunnitelman rekisteröintiä koskevia säännöksiä. Asetuksen 7 artiklan 2 kohdan mukaan siirtosuunnitelma on julkistettava eurooppaosuuskunnan sääntömääräisen kotipaikan jäsenvaltion julkisia osakeyhtiöitä koskevan lain mukaisella tavalla. Osuuskunnan kokous voi päättää siirtosuunnitelman hyväksymisestä, kun suunnitelman kuuluttamisesta on kulunut vähintään kaksi kuukautta (7 artiklan 6 kohta). Suunnitelma ja siirtoa koskeva eurooppaosuuskunnan hallituksen tai johtokunnan selonteko on pidettävä jäsenten, velkojien ja muiden oikeuksien haltijoiden nähtävänä myös osuuskunnan sääntömääräisessä kotipaikassa vähintään kuukauden ajan ennen kokousta (asetuksen 7 artiklan 4 kohta).

Ehdotetussa 2—4 momentissa on neuvoston asetuksen 7 artiklan 7 ja 8 kohtaa täydentävät säännökset riittävästä velkojien suojasta sekä siirtosuunnitelman täytäntöönpanoon vaadittavan luvan ja asetuksessa tarkoitetun todistuksen antamisen edellytyksistä. Ehdotuksessa lupamenettely ja todistuksen antaminen säännellään vastaavalla tavalla kuin ehdotetun 4 §:n 2 ja 3 momentissa säädetään lupamenettelystä ja todistuksesta silloin, kun suomalainen osuuskunta osallistuu sulautumiseen, jossa vastaanottava osuuskunta rekisteröidään eurooppaosuuskuntana toisessa valtiossa.

Ehdotusta vastaavat säännökset eurooppayhtiön kotipaikan siirtämisestä ovat eurooppayhtiölain 9 §:ssä, jonka laajemmat yksityiskohtaiset perustelut on esitetty hallituksen esityksen 55/2004 vp sivulla 24-26 ja hallituksen esityksen 109/2005 vp sivulla 219.

10 §. *Kotipaikan siirtämistä koskeva lopputilitys.* Pykälään ehdotetaan säädettäväksi kotipaikan Suomesta siirtävän eurooppaosuuskunnan johdon velvollisuudesta laatia lopputilitys, joka käsitellään osuuskunnan jäsenten kokouksessa ja joka rekisteröidään Suomessa. Lopputilitys sisältää tilinpäätöksen ajalta, jolta tilinpäätöstä ei vielä ole käsitelty osuuskunnan kokouksessa.

Ehdotusta vastaavat säännökset eurooppayhtiön kotipaikan siirtoon liittyvästä lopputilityksestä ovat eurooppayhtiölain 11 §:ssä, jonka laajemmat yksityiskohtaiset perustelut ovat hallituksen esityksen 55/2004 vp sivulla 26-27.

11 §. *Kotipaikan siirtäminen Suomeen.* Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi ilmoitusvelvollisuudesta, joka koskee toiseen jäsenvaltioon rekisteröidyn eurooppaosuuskunnan kotipaikan siirtämistä Suomeen. Tarkoituksena on varmistaa siirtoa koskevien neuvoston asetuksen säännösten tehokas täytäntöönpano (asetuksen 78 artiklan 1 kohta). Asetuksen 7 artiklan 9 kohdan perusteella kotipaikan siirtoa Suomeen ei saa rekisteröidä ennen kuin suomalaiselle rekisteriviranomaiselle on esitetty saman artiklan 8 kohdassa tarkoitettu todistus.

Ehdotusta vastaavat säännökset eurooppayhtiön kotipaikan siirtämisestä Suomeen ovat eurooppayhtiölain 12 §:ssä, jonka laajemmat yksityiskohtaiset perustelut ovat hallituksen esityksen 55/2004 vp sivulla 27-28.

12 §. *Eurooppaosuuskunnan muuntaminen osuuskunnaksi.* Pykälässä ehdotetaan säädet-

täväksi neuvoston asetuksessa säädetyn eurooppaosuuskunnan muuntamista kansallisen lain mukaiseksi osuuskunnaksi koskevan suunnitelman rekisteröinnistä ja kuuluttamisesta. Ehdotus liittyy asetuksen 76 artiklan 4 kohtaan, jonka mukaan suunnitelma on julkistettava kunkin jäsenvaltion lainsäädännössä edellytetyllä tavalla. Asetuksen 12 artiklan mukaan eurooppaosuuskuntaa koskevat asiakirjat ja tiedot on julkistettava vastaavalla tavalla kuin julkisia osakeyhtiöitä koskevat asiakirjat ja tiedot.

Ehdotusta vastaavat säännökset eurooppayhtiön muuntamisesta osakeyhtiöksi ovat eurooppayhtiölain 13 §:ssä, jonka laajemmat yksityiskohtaiset perustelut ovat hallituksen esityksen 55/2004 vp sivulla 28.

13 §. *Selvitystila ja purkamisen.* Pykälään ehdotetaan neuvoston asetuksen 73 artiklaa täydentäviä säännöksiä asetukseen perustuvan, Suomessa rekisteröidyn eurooppaosuuskunnan purkamista koskevan vaatimuksen käsittelemisestä Suomessa. Ehdotettavan 1 momentin mukaan tuomioistuin on Suomessa toimivaltainen viranomainen käsittelemään neuvoston asetuksen 73 artiklan 1—4 kohdassa tarkoitettuja asioita. Ehdotus vastaa eurooppayhtiölaissa ja OYL:ssä omaksuttua viranomaisten toimivaltajako selvitystilaasioissa. OYL:n mukaan vaativaa laintulkintaa sekä näytön esittämistä ja arviointia edellyttävissä asioissa tuomioistuin on toimivaltainen viranomainen. OYL:n periaatteiden mukainen toimivallan määrittely on tarpeen Suomeen rekisteröityjä osuuskuntia koskevan sääntelyn yhdenmukaisuuden ja viranomaisresurssien tarkoituksenmukaisen käytön kannalta.

Neuvoston asetuksen 73 artiklan mukaan jäsenvaltion on ryhdyttävä asianmukaisiin toimenpiteisiin, jos eurooppaosuuskunta ei enää täytä 6 artiklan vaatimusta sääntömääräisen kotipaikan ja pääkonttorin sijaitsemisesta samassa valtiossa. Jos eurooppaosuuskunta ei asetettavassa määräajassa saata tilannetta lainmukaiseksi, osuuskunta on määrättävä selvitettäväksi.

Ehdotusta vastaavat säännökset eurooppayhtiön purkamisesta ovat eurooppayhtiölain 14 §:ssä, jonka laajemmat yksityiskohtaiset perustelut ovat hallituksen esityksen 55/2004 vp sivulla 28-29.

14 §. *Vahingonkorvausvelvollisuus.* Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi Suomeen rekisteröidyn eurooppaosuuskunnan perustajan, johtoon kuuluvan, jäsenen, edustajiston

jäsenen ja tilintarkastajan vahingonkorvausvastuusta suhteessa osuuskuntaan, jäseniin ja sivullisiin.

Ehdotuksen mukaan eurooppaosuuskunnan perustajan, johtoon kuuluvan, jäsenen, edustajiston jäsenen ja tilintarkastajan vahingonkorvausvelvollisuuteen sovelletaan osuuskunnan johtoon kuuluvaa, selvitysmieheen, jäsenen ja tilintarkastajaan sovellettavia osuuskuntalain ja muun lain vahingonkorvaussäännöksiä. Osuuskuntalain 4 luvun 32 §:n mukaan edustajiston jäsenen vahingonkorvausvastuuseen sovelletaan, mitä osuuskuntalaissa säädetään osuuskunnan jäsenen vahingonkorvausvastuusta. Sovellettavaksi tulevat siten muun muassa OKL:n 20 luvun vahingonkorvaussäännökset. Muulla lailla tarkoitetaan esimerkiksi luottolaitoslain (1607/1993) 97 c §:ää ja osuuspankeista ja muista osuuskuntamuotoisista luottolaitoksista annetun lain (1504/2001) 55 §:ää, joissa säädetään osuuspankin tai muun osuuskuntamuotoisen luottolaitoksen johtoon kuuluvan, selvitysmiehen, osakkeenomistajan ja tilintarkastajan vahingonkorvausvastuusta. Tässä tarkoitettujen tahojen ja eurooppaosuuskunnan korvausvastuuseen sovelletaan myös vahingonkorvauslakia, muita vahingonkorvaussäännöksiä ja yleisiä vahingonkorvausoikeudellisia periaatteita vastaavalla tavalla kuin osuuskuntaan sekä sen johtoon kuuluvaa, tilintarkastajaan ja jäseneseen.

Neuvoston asetuksen 51 artiklan mukaan eurooppaosuuskunnan sääntömääräisen kotipaikan jäsenvaltion osuuskuntia koskevia säännöksiä sovelletaan johtokunnan, hallituksen tai hallintoneuvoston jäsenen vastuuseen eurooppaosuuskunnalle aiheutuneesta vahingosta, joka johtuu lainsäädännön tai eurooppaosuuskunnan sääntöjen jäsenelle asettamien tai muiden jäsenelle kuuluvien velvoitteiden rikkomisesta.

Asetuksessa ei nimenomaisesti säädetä mainittujen toimielinten jäsenten vastuusta jäsenille tai sivullisille aiheutuvasta vahingosta eikä toimitusjohtajan, selvitysmiehen, jäsenen, edustajiston jäsenen ja tilintarkastajan vahingonkorvausvastuusta eikä muun lainsäädännön rikkomiseen perustuvasta vastuusta. Asetuksen 8 artiklan yleisten lainvalintasäännösten perusteella näihin tilanteisiin sovelletaan Suomeen rekisteröidyn eurooppaosuuskunnan osalta osuuskuntia koskevia säännöksiä. Nimenomaista säännöstä vahingonkorvausvastuusta ehdotetaan selvyyden vuoksi, koska asetuksessa viitataan vain osi-

tain kansalliseen vastuusääntelyyn ja on epäselvää, onko EU:lla toimivaltaa säätää yksityiskohtaisesti seuraamusjärjestelmästä siten, että asetuksen 8 artiklan viittaussäännös koskisi kansallisten vahingonkorvaussäännösten soveltamista.

Ehdotusta vastaavat vastuusäännökset ovat eurooppayhtiölain 15 §:ssä, jonka laajemmat yksityiskohtaiset perustelut ovat hallituksen esityksen 55/2004 vp sivulla 29.

15 §. *Rangaistussäännöksiä.* Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi eurooppaosuuskunnan johtoon kuuluvan, jäsenen, edustajiston jäsenen, tilintarkastajan ja riippumattoman asiantuntijan rikosoikeudellisesta vastuusta. Pykälän säännökset liittyvät neuvoston asetuksen 78 artiklan 1 kohtaan, jonka mukaan jäsenvaltiot ryhtyvät kaikkiin asianmukaisiin toimenpiteisiin asetuksen tehokkaan täytäntönnön varmistamiseksi.

Neuvoston asetuksen viittaussäännökset eurooppaosuuskunnan kotipaikan jäsenvaltion kansallisen lain soveltamisesta eivät koske rikosoikeudellisia seuraamuksia ja rikosten tunnusmerkistöjä, koska yhteisöllä ei ole toimivaltaa näiltä osin. Rikosoikeudellisia säännöksiä voidaan antaa vain puitepäätöksissä, jotka ovat kolmannen pilarin instrumentteja. On kuitenkin tarkoituksenmukaista, että eurooppaosuuskuntaa koskevan yhtiöoikeudellisen sääntelyn noudattamista edistävä rikosoikeudellinen seuraamusjärjestelmä vastaa kansallisiin osuuskuntiin sovellettavia säännöksiä.

Pykälän *1 momentissa* ehdotetaan säädettäväksi, että eurooppaosuuskunnan hallituksen tai hallintoneuvoston jäseneseen, toimitusjohtajaan, selvitysmieheen, jäseneseen, edustajiston jäseneseen ja tilintarkastajaan sovelletaan OKL:n 22 luvun säännöksiä osuuskuntarikoksesta ja osuuskuntarikkomuksesta. Rikoslain ja muun lainsäädännön rangaistussäännöksiä voidaan soveltaa eurooppaosuuskuntaan, sen johtoon, jäseniin, edustajiston jäseniin ja tilintarkastajiin ilman erityissäännöstä, koska niissä olevien rangaistussäännösten soveltamista ei ole rajoitettu tietyssä asemassa oleviin henkilöihin.

Pykälän *2 momentissa* ehdotetaan säädettäväksi rikosoikeudellisesta vastuusta, joka perustuu neuvoston asetuksen riippumattoman asiantuntijan todistusta koskevien säännösten rikkomiseen silloin, kun todistus koskee osuuskunnan muuntamista eurooppaosuuskunnaksi tai eurooppaosuuskunnan muuntamista osuuskunnaksi. Ehdotuksen mukaan

näiden säännösten rikkomiseen sovelletaan OKL:n 22 luvun 1 §:n 1 alakohdan säännöstä tilintarkastajan lausunnon laatimista koskevien säännösten rikkomisesta. Nimenomaista rangaistussäännöstä ehdotetaan eurooppaosuuskuntaa koskevan seuraamusjärjestelmän yhdenmukaisuuden vuoksi. Nimenomainen säännös on tarpeen, koska OKL:ssa ei säädetä kansallisen osuuskunnan muuntamisesta eurooppaosuuskunnaksi.

17 §². *Voimaantulo.* Pykälän 1 momentissa ehdotettu lain voimaantuloajankohta perustuu neuvoston asetuksen 80 artiklaan, jonka mukaan asetus tulee voimaan 18 päivänä elokuuta 2006.

Ehdotetun 2 momentin mukaan lain hyväksymisen jälkeen osuuskunta voi laatia ja rekisteriviranomainen voi rekisteröidä ja kuuluttaa neuvoston asetuksessa tarkoitetun suunnitelman, joka koskee sulautumista tai osuuskunnan muuntamista eurooppaosuuskunnaksi. Suunnitelman kuuluttamisen jälkeen suomalainen osuuskunnan hallitus voi toimittaa kutsun suunnitelman hyväksymisestä päättävään osuuskunnan kokoukseen. Jos ehdotetut lait hyväksytään eduskunnan kevätistuntokaudella 2006, eurooppaosuuskunnan perustamista suunnittelevan osuuskunnan hallitus voisi allekirjoittaa perustamista koskevan suunnitelman ja ilmoittaa sen rekisteröitäväksi jo kesällä tai alkusyksystä 2006 siten, että suunnitelman hyväksymisestä päättävä osuuskunnan kokous voitaisiin järjestää asetuksen ja tämän lain voimaantulon jälkeen jo elokuussa 2006.

2. Osuuskuntalaki

Lain 5 luvun 5 §:n 2 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että siinä nimenomaisesti kielletään oikeushenkilön valitseminen hallituksen jäseneksi. Myös voimassa olevan oikeuden mukaan oikeushenkilön valitseminen hallitukseen on kiellettyä ilman nimenomaista säännöstäkin. Nimenomaista säännöstä ehdotetaan Suomeen rekisteröityjä osuuskuntia koskevan sääntelyn yhdenmukaistamisen ja selvyyden vuoksi, koska neuvoston asetuksen 46 artiklan 1 kohdan mukaan eurooppaosuuskunnan säännöissä voidaan sallia oikeushenkilön valitseminen toimielimen jäseneksi, jollei osuuskunnan sääntömääräisen kotipaikan jäsenvaltion lainsäädännössä toi-

sin säädetä.

3. Kaupparekisterilaki ja yritys- ja yhteisötietolaki

Kaupparekisterilaki

Neuvoston asetuksen 8, 11 ja 12 artiklan ja eurooppaosuuskuntalain 2 §:n mukaisesti eurooppaosuuskunta merkitään kaupparekisteriin. Rekisteriin merkitään eurooppaosuuskunta, jolla on sääntömääräinen kotipaikka Suomessa, sekä toisessa valtiossa rekisteröidyn eurooppaosuuskunnan Suomeen perustamaa sivuliikettä koskevat tiedot.

Asetuksen 11 artiklan 1 kohdan mukaan eurooppaosuuskunta on rekisteröitävä sen kotipaikan jäsenvaltion lainsäädännössä nimettyyn rekisteriin julkisiin osakeyhtiöihin sovellettavan lainsäädännön mukaisesti. Siten asetuksen perusteella eurooppaosuuskunta merkitään kaupparekisteriin vastaavalla tavalla kuin suomalainen julkinen osakeyhtiö, jollei asetuksessa toisin säädetä. Neuvoston asetuksen 8 artiklasta sekä erityisistä viittauksista julkisia osakeyhtiöitä koskevaan lainsäädäntöön johtuen rekisteröitävien tietojen osalta eurooppaosuuskuntaan sovelletaan sekä osuuskuntia että julkisia osakeyhtiöitä koskevaa lainsäädäntöä. Näin ollen esimerkiksi kaupparekisterilain säännökset lisäosuuksien tai sijoitusosuuksien rekisteröimisestä tulevat sovellettavaksi myös eurooppaosuuskunnassa. Neuvoston asetuksen 3 artiklan 5 kohdan mukaan muutokset osuuspääoman määrässä eivät edellytä sääntöjen muuttamista eikä julkistamista. Käytännössä asetuksen 3 artiklan 5 kohdan säännös tarkoittaa sitä, että eurooppaosuuskunnan osuuspääoman muuttamiseen ei sovelleta kaupparekisterilain 14 §:n säännöstä muutositilmoituksen tekemisestä. Asetuksessa on OYL:n ja kaupparekisterilain mukaista rekisteröinti- ja kuuluttamisvelvollisuutta täydentäviä säännöksiä muun muassa henkilöstön osallistumista koskevan sopimuksen, eurooppaosuuskunnan perustamisen ja eurooppaosuuskunnan kotipaikan siirtämisen osalta sekä eurooppaosuuskunnan muuttamisesta osuuskunnaksi (asetuksen 7, 11, 13, 17, 24, 32, 35 ja 76 artikla).

3 §. Pykälän 1 momentin 6 kohtaa ehdotetaan muutettavaksi siten, että eurooppaosuuskunta, jonka sääntömääräinen kotipaikka on Suomessa, on velvollinen tekemään perusilmoituksen kaupparekisteriin. Toisessa

² Vrt uuden osakeyhtiölain voimaantulo.

valtiossa rekisteröidyn eurooppaosuuskunnan Suomessa olevaa sivuliikettä koskevasta ilmoitusvelvollisuudesta säädetään saman momentin 4 kohdassa.

10 §. Pykälän 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi selvyiden vuoksi siten, että osuuskunnan perusilmoitusta koskevia säännöksiä sovelletaan myös eurooppaosuuskuntaan. Pykälän 1 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 17 kohta, jossa säädettäisiin neuvoston asetuksen 11 artiklasta johtuvasta vaatimuksesta rekisteröidä eurooppaosuuskunnan perustamisvaiheen osuuspääoma.

Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 3 momentti, jonka mukaan pykälän 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetun perustamiskirjan päiväystä koskevaa vaatimusta sovelletaan myös eurooppaosuuskunnan kotipaikan siirtoa koskevan suunnitelman päiväykseen.

Eurooppaosuuskuntaa koskevien tietojen rekisteröimiseen ja kuuluttamiseen sovelletaan eurooppaosuuskunnan sääntömääräisen kotipaikan valtion julkisia osakeyhtiöitä koskevia säännöksiä, jollei neuvoston asetuksessa toisin säädetä (asetuksen 11 ja 12 artikla). Eurooppaosuuskuntaan sovelletaan siten suomalaista julkista osakeyhtiötä koskevia kaupparekisterilain ja -asetuksen säännöksiä sekä neuvoston asetukseen perustuvia lisävaatimuksia. Kaupparekisterilain muutoksen yhteydessä kaupparekisteriasetusta muutetaan siten, että rekisteri-ilmoituksen sisältöä koskevissa yksityiskohtaisissa vaatimuksissa otetaan huomioon myös eurooppaosuuskunnan perustamiseen ja eurooppaosuuskunnan kotipaikan siirtämiseen liittyviä ilmoituksia koskeva sääntelytarve (liite 2).

14 §. Pykälän 2 momenttia ehdotetaan selvyiden vuoksi muutettavaksi siten, että myös eurooppaosuuskunnan sääntöjen muuttamiseen sovelletaan muutosilmoitusta koskevia säännöksiä. Lisäksi momentissa ehdotetaan säädettäväksi poikkeuksesta 1 momentissa olevaan pääsääntöön muutosilmoituksen tekemisestä rekisteriviranomaiselle. Ehdotuksen mukaan eurooppaosuuskunnan osuuspääomassa tapahtuvia muutoksia ei ilmoitettaisi rekisteriviranomaiselle.

18 a §. Pykälän 1 momenttia ehdotetaan täydennettäväksi siten, että säännöksestä ilmenee sen soveltuvan myös eurooppayhtiöiden sulautumisiin. Muutoksella korjataan lailla 744/2004 kaupparekisterilakiin tehdyn muutoksen virhe. Pykälän 3 momenttia ehdotetaan selvyiden vuoksi muutettavaksi siten, että eurooppaosuuskunta nimenomaisesti

rinnastetaan osuuskuntaan. Ehdotettavan uuden 4 momentin mukaan Patentti- ja rekisterihallitus käsittelee myös sellaiset neuvoston asetukseen perustuvat asiat, jotka sisällöltään vastaavat pykälän 3 momentissa rekisteriviranomaisen tehtäväksi säädettyjä osuuskuntalakiin perustuvia hakemusasioita.

18 b §. Pykälän 2 momentin viittaussäännöstä ehdotetaan muutettavaksi siten, että myös eurooppaosuuskuntamuotoisen luottolaitoksen kotipaikan siirtämistä koskevien asioiden käsittelyyn rekisteriviranomaisessa sovelletaan osuuspankeista ja muista osuuskuntamuotoisista luottolaitoksista annetun lain erityissäännöksiä.

Yritys- ja yhteisötietolaki

Lakiin ehdotetaan muutoksia rekisteröitäviä yksiköitä, Y-tunnuksen pysyvyyttä, perusilmoitusta ja ilmoitusvelvollisia koskeviin säännöksiin.

3 §. *Yritys- ja yhteisötietojärjestelmään rekisteröitävät yksiköt.* Pykälän 1 momentin 4 kohtaa ehdotetaan täydennettäväksi siten, että eurooppaosuuskunta rekisteröidään myös yritys- ja yhteisötietojärjestelmään vastaavalla tavalla kuin eurooppayhtiö.

7 §. *Oikeushenkilön yritys- ja yhteisötunnuksen pysyvyys.* Pykälän 6 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että eurooppaosuuskunnan yritys- ja yhteisötunnus lakkaa, kun osuuskunnan kotipaikka siirretään toiseen valtioon siten kuin neuvoston asetuksen 7 artiklassa ja eurooppaosuuskuntalain 6 §:ssä säädetään. Osuuskunnan tunnus lakkaa myös silloin, kun toimintaa Suomessa jatketaan rekisteröitävän sivuliikkeen kautta. Sivuliikkeelle annetaan uusi tunnus, koska entisen tunnuksen käyttö voisi antaa rekisterin käyttäjille ja muille sivullisille harhaanjohtavan kuvan osuuskunnan ja sivuliikkeen oikeudellisesta asemasta siirron jälkeen.

14 §. *Vastuu ilmoituksen tekemisestä.* Pykälän 1 momentin 9 kohtaa ja 2 momenttia ehdotetaan muutettavaksi selvyiden vuoksi siten, että rekisteri-ilmoituksen tekemisestä vastuullisina henkilöinä mainitaan nimenomaisesti myös eurooppaosuuskunnan hallituksen tai johtokunnan varsinaiset jäsenet ja toimitusjohtaja.

4. Toiminimilaki

7 §. Pykälän 1 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 7 c kohta, jossa viitataan eu-

rooppaosuuskunnan toiminimen osalta neuvoston asetuksen 10 artiklaan. Asetuksen mukaan eurooppaosuuskunnan toiminimen edessä tai jäljessä on oltava kirjainyhdistelmä ”SCE” ja tarvittaessa sanat ”rajoitettu vastuu”. Eurooppaosuuskunnan toiminimen osana voidaan lisäksi käyttää myös sanoja ”osuus” tai ”osuuskunta” vastaavalla tavalla kuin näitä sanoja voidaan käyttää osana suomalaisen osuuskunnan toiminimeä (eurooppaosuuskunta-asetuksen 8 artiklan 1 kohdan c alakohta ja HE 55/2004 vp sivu 32).

5. Yrityskiinnityslaki

10 §. *Yrityksen luovutus ja kiinnityksen vastattavaksi ottaminen.* Pykälän 3 momenttia ehdotetaan täydennettäväksi siten, että säädetään suomalaisen osuuskunnan omaisuuteen vahvistettujen yrityskiinnitysten siirtämisestä Suomeen rekisteröitävän sivuliikkeen vastattavaksi silloin, kun osuuskunta osallistuu toiseen valtioon rekisteröitävän eurooppaosuuskunnan perustamiseen sulautumisen kautta (eurooppaosuuskunta-asetuksen 2 artiklan 1 kohdan 4 alakohta). Momentin säännökset koskevat myös tilannetta, jossa Suomeen rekisteröidyn eurooppaosuuskunnan kotipaikka siirretään toiseen valtioon ja osuuskunnan omaisuuteen vahvistetut kiinnitykset siirretään samassa yhteydessä Suomeen perustettavan sivuliikkeen vastattaviksi.

Ehdotuksen tarkoitus on helpottaa yrityskiinnityksen käyttöä eurooppaosuuskunnan perustamisen ja kotipaikan siirron yhteydessä. Ehdotus vastaa eurooppayhtiölain säätämisen yhteydessä tehtyä yrityskiinnityslain muutosta, jonka yksityiskohtaiset perustelut ovat hallituksen esityksen 55/2004 vp sivulla 32.

6. Luottolaitoslaki ja osuuspankkilaki

Luottolaitoslaki

Lakiin ehdotetaan eurooppaosuuskunnan perustamiseen ja kotipaikan siirtoon liittyviä uusia säännöksiä toimiluvasta ja sen rekisteröinnistä ja kotipaikan siirtämisestä vastaavalla tavalla kuin säädetään eurooppayhtiöstä, jonka yksityiskohtaiset perustelut ovat hallituksen esityksen 55/2004 vp sivulla 32-35.

Osuuspankkilaki

Lakiin ehdotetaan eurooppaosuuskunnan perustamiseen liittyviä uusia säännöksiä sulautumisesta vastaavalla tavalla kuin eurooppayhtiöstä säädetään liikepankkilaisissa, jonka yksityiskohtaiset perustelut ovat hallituksen esityksen 55/2004 vp sivulla 35-36.

7. Tarkemmat säännökset

Kaupparekisteriasetukseen (208/1979) on tehtävä eurooppaosuuskunta-asetuksesta ja -laista aiheutuvia muutoksia, jotka koskevat eurooppaosuuskunnan perusilmoitusta. Lisäksi on muutettava kauppa- ja teollisuusministeriön asetusta Patentti- ja rekisterihallituksen maksullisista suoritteista (1027/2001) siten, että asetuksessa otetaan huomioon eurooppaosuuskunnan perustamiseen ja kotipaikan siirtoon liittyvät rekisteriviranomaisen uudet tehtävät.

8. Voimaantulo

Lait ehdotetaan tulemaan voimaan 18 päivänä elokuuta 2006. Pykälässä ehdotettu lain voimaantuloajankohta perustuu neuvoston asetuksen 80 artiklaan, jonka mukaan asetus tulee voimaan 18 päivänä elokuuta 2006.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Eurooppaosuuskuntalaki

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Sovellettavat säännökset ja soveltamisala

Eurooppaosuuskuntaan sovelletaan eurooppaosuuskunnan (SCE) säännöistä annettua neuvoston asetusta (EY) N:o 1435/2003, jäljempänä eurooppaosuuskunta-asetus, ja sitä täydentäviä tämän lain säännöksiä.

Eurooppaosuuskuntaan sovelletaan osuuskuntalain (1488/2001), julkisia osakeyhtiöitä koskevia osakeyhtiölain (/) ja muun lain säännöksiä siten kuin eurooppaosuuskunta-asetuksessa ja tässä laissa säädetään.

Tätä lakia sovelletaan Suomen lain mukaan rekisteröitävään eurooppaosuuskuntaan ja eurooppaosuuskunnan perustamiseen osallistuvaan Suomen lain mukaan rekisteröityyn osuuskuntaan ja suomalaiseen muuhun yhtiöön, (jäljempänä suomalainen osuuskunta ja suomalainen yhtiö).

2 §

Rekisteröiminen

Patentti- ja rekisterihallitus on toimivaltainen viranomainen eurooppaosuuskuntaa koskevissa rekisteröintiasioidissa ja eurooppaosuuskunta-asetuksen 26 artiklan 2 kohdassa tarkoitettussa asiassa.

Eurooppaosuuskunnan ilmoittamisesta rekisteriin ja toiminimestä säädetään eurooppaosuuskunta-asetuksessa, osuuskuntalaissa, osakeyhtiölaissa, kaupparekisterilaissa (129/1979), yritys- ja yhteisötietolaissa (244/2001) ja toiminimilaissa (128/1979).

3 §

Perustajan pääkonttorin sijainti

Eurooppaosuuskunnan perustamiseen voi osallistua myös sellainen oikeushenkilö, jonka pääkonttori ei ole Euroopan talousalueella, jos kyseinen oikeushenkilö täyttää eurooppaosuuskunta-asetuksen 2 artiklan 2 kohdan mukaiset vaatimukset oikeushenkilön perustamisesta, sääntömääräisestä kotipaikasta ja yhteydestä jonkin Euroopan talousalueeseen kuuluvan valtion talouteen. Sama koskee myös muuta Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 48 artiklassa tarkoitettua yhtiötä, jos eurooppaosuuskunta perustetaan eurooppaosuuskunta-asetuksen 2 artiklan 1 kohdan toisessa tai kolmannessa luetelmakohdassa tarkoitettulla tavalla.

4 §

Perustaminen sulautumalla

Jos suomalainen osuuskunta osallistuu eurooppaosuuskunnan perustamiseen eurooppaosuuskunta-asetuksen 2 artiklan 1 kohdan neljännessä luetelmakohdassa tarkoitettulla tavalla ja vastaanottava osuuskunta rekisteröidään Suomeen, sulautumiseen osallistuvien suomalaisten osuuskuntien on ilmoitettava sulautumissuunnitelma rekisteröitäväksi siten kuin osakeyhtiölain 16 luvun 5 §:ssä säädetään suunnitelman rekisteröinnistä³. Suomalaisen osuuskunnan velkojien suojaan ja sulautumisen rekisteröintiin sovelletaan, mitä osakeyhtiölain 16 luvun 6–8 §:ssä ja 15 §:ssä säädetään kuitenkin siten, että osuus-

³ myös 23 art. selonteko rekisteröitävä?

kunnan kaikilla velkojilla on oikeus vastustaa sulautumista. Sulautumisen rekisteröinnin edellytyksenä on lisäksi, että ne sulautumiseen osallistuvat osuuskunnat, joiden kotipaikka on toisessa jäsenvaltiossa, hyväksyvät 5 §:ssä tarkoitetun ylimääräisen eroamisoikeuden. Sulautumiseen osallistuvien osuuskuntien on ilmoitettava sulautuminen rekisteröitäväksi osakeyhtiölain 16 luvun 14 §:ssä säädetyllä tavalla kuuden kuukauden kuluessa siitä, kun sulautumista koskeva päätös on tehty Suomessa ja muille sulautumiseen osallistuville osuuskunnille on annettu neuvoston asetuksen 29 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu todistus.

Jos vastaanottava osuuskunta rekisteröidään eurooppaosuuskuntana toiseen valtioon, suunnitelman rekisteröimiseen sovelletaan 1 momenttia. Sulautumiseen osallistuvan suomalaisen sulautuvan ja vastaanottavan osuuskunnan kaikilla velkojilla on oikeus vastustaa sulautumista. Velkojien suojaan sovelletaan, mitä osakeyhtiölain 16 luvun 6—8 §:ssä säädetään sulautuvan yhtiön velkojien suojasta. Sulautumiseen osallistuvien suomalaisten osuuskuntien on haettava rekisteriviranomaiselta lupa sulautumisen täytäntöönpanoon neljän kuukauden kuluessa sulautumista koskevasta päätöksestä, tai sulautuminen raukeaa. Hakemukseen on liitettävä sulautumispäätökset, eurooppaosuuskunta-asetuksen 26 artiklassa tarkoitettu riippumattomien asiantuntijoiden selonteko sekä hallituksen jäsenen tai toimitusjohtajan todistus osakeyhtiölain 16 luvun 7 §:ssä tarkoitettujen ilmoitusten lähettämisestä. Luvan antamisen edellytyksiin sovelletaan tämän pykälän 1 momentin säännöksiä sulautumisen rekisteröinnin edellytyksistä, lukuun ottamatta momentin viimeistä virkettä, sekä eurooppaosuuskunta-asetuksen 29 artiklan 2 kohdan säännöksiä siinä tarkoitetun todistuksen antamisen edellytyksistä. Jos sulautumiseen osallistuvan osuuskunnan omaisuuteen on voimassa yritys kiinnityslain (634/1984) tarkoitettu yritys kiinnitys, luvan antamisen edellytyksenä on, että samalla on vireillä rekisteröimiskelpoinen hakemus kiinnityksen siirtämisestä Suomeen perustettavan sivuliikkeen vastattavaksi tai että kiinnitys on kuoletettu. Rekisteriviranomaisen lupaa koskeva päätös on viran puolesta rekisteröitävä. Tässä momentissa tarkoitettussa sulautumisessa vastaanottavana osuuskuntana olevaan suomalaiseen osuuskuntaan sovelletaan osuuskuntalain 16 luvun 17 §:n 3 momentin

säännöksiä lopputilityksestä.

Rekisteriviranomainen antaa 2 momentissa tarkoitetun luvan myöntämisestä eurooppaosuuskunta-asetuksen 29 artiklan 2 kohdassa tarkoitetun todistuksen sulautumiseen osallistuvien suomalaisten osuuskuntien osalta. Todistus on toimitettava vastaanottavan osuuskunnan kotipaikan valtion toimivaltaiselle viranomaiselle kuuden kuukauden kuluessa sen antamisesta, tai todistus raukeaa.

5 §

Jäsenen ylimääräinen eroamisoikeus

Jos eurooppaosuuskunta perustetaan eurooppaosuuskunta-asetuksen 2 artiklan 1 kohdan neljännen luetelmakohdan mukaisesti, Suomeen tai toiseen valtioon rekisteröitävään eurooppaosuuskuntaan sulautuvan suomalaisen osuuskunnan jäsenellä on ylimääräinen eroamisoikeus siten kuin osuuskuntalain 4 luvun 25 §:ssä säädetään. Sama oikeus on vastaanottavana osuuskuntana olevan suomalaisen osuuskunnan jäsenellä, jos osuuskunta rekisteröidään eurooppaosuuskuntana toisessa valtiossa.

6 §

Olemassa olevan osuuskunnan muuntaminen eurooppaosuuskunnaksi

Eurooppaosuuskunta-asetuksen 35 artiklan 3 kohdassa tarkoitettu suunnitelmasta on viivytyksettä tehtävä ilmoitus rekisteriviranomaiselle rekisteriin merkittäväksi.

7 §

Johto ja edustaminen

Eurooppaosuuskunnan johtokuntaan ja hallitukseen ja niiden jäseniin sovelletaan osuuskuntalain säännöksiä hallituksesta ja sen jäsenistä, jollei eurooppaosuuskunta-asetuksessa toisin säädetä. Eurooppaosuuskunnan hallintoneuvostoon ja sen jäseniin sovelletaan osuuskuntalain säännöksiä hallintoneuvostosta ja sen jäsenistä, jollei eurooppaosuuskunta-asetuksessa toisin säädetä. Edustamiseen sovelletaan osuuskuntalain edustamista koskevia säännöksiä, jollei eurooppaosuuskunta-asetuksessa toisin säädetä. Eurooppaosuuskunnalla voi olla toimitusjohtaja, joka vastaa osuuskunnan juoksevasta

hallinnosta vastaavalla tavalla kuin suomalaisessa osuuskunnassa. Toimitusjohtajaan sovelletaan osuuskuntalain säännöksiä toimitusjohtajasta, jollei eurooppaosuuskunta-asetuksessa toisin säädetä.

8 §

Osuuskunnan kokous

Osuuskunnan kokoukseen ja jäsenten päätösvallan siirtämiseen jäsenten valitsemalle edustajistolle sovelletaan osuuskuntalakia, jollei eurooppaosuuskunta-asetuksessa toisin säädetä.

Lääninhallitus on toimivaltainen viranomaisen käsittelemään hakemuksen, joka koskee sellaisen osuuskunnan kokouksen koolle kutsumista, joka on pidettävä eurooppaosuuskunta-asetuksen mukaan ja jota ei ole kutsuttu koolle säädettyssä ajassa.

9 §

Kotipaikan siirtäminen Suomesta

Eurooppaosuuskunnan on ilmoitettava eurooppaosuuskunta-asetuksen 7 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu siirtosuunnitelma rekisteröitäväksi kuukauden kuluessa suunnitelman allekirjoittamisesta. Kotipaikan siirtäminen raukeaa, jos ilmoitusta ei tehdä määräajassa tai rekisteröiminen evätään.

Osuuskunnan kaikilla velkojilla on oikeus vastustaa kotipaikan siirtämistä. Osuuskunnan on haettava rekisteriviranomaiselta kuulutusta edellä tarkoitetuille velkojille neljän kuukauden kuluessa siirtosuunnitelman rekisteröimisestä, tai kotipaikan siirto raukeaa. Hakemukseen on liitettävä eurooppaosuuskunta-asetuksen 7 artiklan 3 kohdassa tarkoitettu selonteko. Velkojen suojaan sovelletaan muuten, mitä osakeyhtiölain 16 luvun 6 ja 7 §:ssä säädetään sulautuvan yhtiön velkojen suojusta.

Eurooppaosuuskunta-asetuksen 7 artiklassa tarkoitetun kotipaikan siirron täytäntöönpanoon tarvitaan rekisteriviranomaisen lupa. Lupa on haettava kuukauden kuluessa kotipaikan siirtämistä koskevasta päätöksestä. Hakemukseen on liitettävä siirtopäätös sekä hallituksen jäsenen tai toimitusjohtajan todistus osakeyhtiölain 16 luvun 7 §:ssä tarkoitettujen ilmoitusten lähettämisestä. Jos hakemusta ei tehdä määräajassa tai lupaa ei myönnetä, päätös kotipaikan siirtämisestä

raukeaa. Jos siirtosuunnitelmaa on muutettu osuuskunnan kokouksen päätöksellä, muutettu suunnitelma on ilmoitettava rekisteröitäväksi viimeistään hakemuksen yhteydessä.

Rekisteriviranomaisen luvan antamisen edellytyksiin sovelletaan eurooppaosuuskunta-asetuksen 7 artiklan 8 kohdan säännöksiä sekä osakeyhtiölain 16 luvun 15 §:n 1 ja 2 momentin säännöksiä sulautumisen rekisteröinnin edellytyksistä. Jos yhtiön omaisuuteen on voimassa yritysikiinnityslaisissa tarkoitettu yritysikiinnitys, luvan antamisen edellytyksenä on, että samalla on vireillä rekisteröimiskelpoinen hakemus kiinnitysten siirtämisestä Suomeen perustettavan sivuliikkeen vastattavaksi tai että kiinnitykset on kuoletettu. Rekisteriviranomaisen lupaa koskeva päätös on viran puolesta rekisteröitävä.

Rekisteriviranomainen antaa 3 momentissa tarkoitetun luvan myöntämisestä eurooppaosuuskunta-asetuksen 7 artiklan 8 kohdassa tarkoitetun todistuksen. Todistus on toimitettava osuuskunnan uuden kotipaikan valtion toimivaltaiselle viranomaiselle kuuden kuukauden kuluessa sen antamisesta tai todistus raukeaa.

Siirtopäätöstä koskevaan moitekanteeseen sovelletaan, mitä osuuskuntalain 16 luvun 18 §:ssä säädetään sulautuspäätöstä koskevasta moitekanteesta. Tuomioistuimen on viipymättä ilmoitettava kanteen vireilletulosta ja asiassa annetusta lainvoimaisesta tuomiosta rekisteriviranomaiselle.

10 §

Kotipaikan siirtämistä koskeva lopputilitys

Kotipaikan Suomesta siirtävän eurooppaosuuskunnan toimitusjohtajan ja johtokunnan tai hallituksen on mahdollisimman pian kotipaikan siirtämisen jälkeen laadittava lopputilitys. Lopputilityksessä on oltava tilinpäätös ja toimintakertomus ajalta, jolta tilinpäätöstä ei vielä ole esitetty osuuskunnan kokouksessa, sekä selvitys mahdollisen vastikkeen jaosta. Lopputilitys on annettava tilintarkastajille, joiden on kuukauden kuluessa annettava lopputilitystä koskeva tilintarkastuskertomus. Tilintarkastuskertomuksen saatuaan johtokunnan tai hallituksen on viivytyksettä kutsuttava jäsenet osuuskunnan kokoukseen vahvistamaan lopputilitys. Kokoukseen sovelletaan, mitä osuuskunnan kokouksesta säädetään. Lopputilitys on ilmoitettava rekisteröitäväksi siten kuin osakeyhtiölain 8 luvun

10 §:ssä säädetään.

Lopputilityksen moittimiseen sovelletaan, mitä osuuskuntalain 19 luvun 19 ja 21 §:ssä sekä, milloin kysymys on osuuskuntalain 20 luvun 5 §:n mukaisesta kanteesta, mitä saman lain 19 luvun 20 §:ssä säädetään.

11 §

Kotipaikan siirtäminen Suomeen

Päätös eurooppaosuuskunnan kotipaikan siirtämisestä Suomeen on ilmoitettava rekisteröitäväksi kuukauden kuluessa siitä, kun eurooppaosuuskunnan kotipaikan jäsenvaltion toimivaltainen viranomainen on antanut eurooppaosuuskunta-asetuksen 7 artiklan 8 kohdassa tarkoitetun todistuksen. Siirtämistä koskevaa päätöstä ei voida rekisteröidä, jos ilmoitusta ei tehdä määräajassa.

Ilmoitukseen on liitettävä eurooppaosuuskunta-asetuksen 7 artiklassa tarkoitettu siirtosuunnitelma, selonteko ja todistus. Muilta osin ilmoitukseen sovelletaan osuuskunnan perustamisesta kaupparekisteriin tehtävää ilmoitusta koskevia säännöksiä siten kuin erikseen säädetään, jollei eurooppaosuuskunta-asetuksessa toisin säädetä.

12 §

Eurooppaosuuskunnan muuntaminen osuuskunnaksi

Eurooppaosuuskunta-asetuksen 76 artiklan 3 kohdassa tarkoitetusta suunnitelmasta on viivytyksettä tehtävä ilmoitus rekisteriviranomaiselle rekisteriin merkittäväksi.

13 §

Selvitystila ja purkaminen

Tuomioistuin on toimivaltainen viranomainen eurooppaosuuskunta-asetuksen 73 artiklan 1—4 kohdassa tarkoitetussa asiassa.

Selvitystilaan määrittäminen tai rekisteristä poistamista koskevan asian vireille panemiseen, osuuskunnalle annettavaan kehoitukseen, asian käsittelyyn, päätökseen ja sen rekisteröintiin sekä selvitysmenettelyyn ja rekisteristä poistamiseen sovelletaan eurooppaosuuskunta-asetuksen 73 artiklan ja osuuskuntalain 19 luvun säännöksiä.

Rahoitustarkastuksesta annetussa laissa (587/2003) tarkoitetun valvottavan osalta

valvontaviranomainen on kuitenkin toimiva lainen viranomainen eurooppaosuuskunta-asetuksen 73 artiklan 1—4 kohdassa tarkoitetussa asiassa.

14 §

Vahingonkorvausvelvollisuus

Eurooppaosuuskunnan hallituksen, johtokunnan ja hallintoneuvoston jäsenen, selvitysmiehen sekä jäsenen ja edustajiston jäsenen vahingonkorvausvelvollisuudesta on voimassa, mitä osuuskuntalaissa ja muussa laissa säädetään osuuskunnan hallituksen tai hallintoneuvoston jäsenen, toimitusjohtajan, selvitysmiehen, osuuskunnan jäsenen tai edustajiston jäsenen vahingonkorvausvelvollisuudesta säädetään tilintarkastuslaissa (936/1994) ja osuuskuntalaissa.

Tätä lakia tai eurooppaosuuskunta-asetusta rikkomalla aiheutetun vahingon korvaamiseen sovelletaan, mitä osuuskuntalaissa säädetään tuon lain rikkomisesta aiheutuneen vahingon korvaamisesta.

15 §

Rangaistussäännöksiä

Eurooppaosuuskunnan hallituksen, johtokunnan tai hallintoneuvoston jäsenen, toimitusjohtajaan, selvitysmieheen, jäsenen, edustajiston jäsenen ja tilintarkastajaan sovelletaan osuuskuntalain 22 luvun säännöksiä osuuskuntarikoksesta ja osuuskuntarikkomuksesta.

Eurooppaosuuskunta-asetuksen 35 artiklan 5 kohdassa ja 76 artiklan 5 kohdassa tarkoitetun todistuksen antamiseen sovelletaan, mitä osuuskuntalain 22 luvun 1 §:n 1 alakohdassa säädetään tilintarkastajan lausuntoa koskevien säännösten rikkomisesta.

16 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 2004.⁴

Tämän lain hyväksymisen jälkeen rekisteriviranomainen voi rekisteröidä ja kuuluttaa

⁴ Otetaan huomioon OYL-uudistus.

eurooppaosuuskunta-asetuksen 22 artiklassa tai 35 artiklassa tarkoitetun suunnitelman eurooppaosuuskunnan perustamisesta ja perustamiseen osallistuva suomalainen osuuskunta

voi toimittaa kutsun suunnitelman hyväksymisestä päättävään osuuskunnan kokoukseen siten kuin eurooppaosuuskunta-asetuksessa säädetään.

2.

Laki

osuuskuntalain 5 luvun 5 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 28 päivänä joulukuuta 2001 annetun osuuskuntalain (1488/2001) 5 luvun 5 §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on laissa 890/2002, seuraavasti:

5 luku
Osuuskunnan johto

Vajaavaltainen, konkurssissa oleva tai aikeushenkilö ei voi olla hallituksen jäsenenä eikä toimitusjohtajana.

5 §

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 200__.

3.

Laki

kaupparekisterilain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 2 päivänä helmikuuta 1979 annetun kaupparekisterilain (129/1979) 3 §:n 1 momentin 6 kohta, 10 §:n 1 momentin johdantokappale, 10 §:n 1 momentin 15 ja 16 kohta, 14 §:n 2 momentti, 18 a §:n 1 ja 3 momentti ja 18 b §:n 2 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat 3 §:n 1 momentin 6 kohta, 14 §:n 2 momentti ja 18 a §:n 1 ja 3 momentti laissa 744/2004, 10 §:n 1 momentin johdantokappale ja 10 §:n 1 momentin 15 ja 16 kohta laissa 1490/2001 ja 18 b §:n 2 momentti laissa 1511/2001 sekä

lisätään 10 §:n 1 momenttiin, sellaisena kuin se on mainitussa laissa 1490/2001, uusi 17 kohta ja 10 §:ään, sellaisena kuin se on mainitussa laissa 1490/2001, uusi 3 momentti ja 18 a §:ään, sellaisena kuin se on mainituissa laissa 744/2004, uusi 4 momentti seuraavasti:

3 §

Perusilmoituksen ovat velvollisia teemmään:

6) eurooppayhtiö ja eurooppaosuuskunta.

10 §

Osuuskunnan tai eurooppaosuuskunnan perusilmoituksessa on mainittava:

15) jos säännöissä määrätään jäsenten velvollisuudesta suorittaa ylimääräisiä maksuja, osuuskuntalain (1488/2001) 14 luvun 1 §:n 1 momentissa tarkoitetut tiedot;

16) jos säännöissä määrätään jäsenten Isämaksuvelvollisuudesta, osuuskuntalain 15 luvun 1 §:n 2 momentissa tarkoitetut tiedot; sekä

17) eurooppaosuuskunnan osuuspääoma.

Eurooppaosuuskunnan (SCE) säännöistä annetussa neuvoston asetuksessa (EY) N:o 1435/2003, jäljempänä eurooppaosuuskunta-asetus, tarkoitetun kotipaikan siirtämistä koskevan suunnitelman allekirjoituspäivään sovelletaan 1 momentin 2 kohdan säännöstä perustamiskirjan allekirjoituspäivästä.

14 §

Muutosilmoitus on myös tehtävä, milloin avoimen yhtiön tai kommandiittiyhtiön yhtiösopimukseen, osakeyhtiön yhtiöjärjestykseen, osuuskunnan, säästöpankin, hypoteekkiyhdistyksen tai asumisoikeusyhdistyksen sääntöihin, vakuutusyhdistyksen yhdistysjärjestykseen taikka eurooppayhtiön tai eurooppaosuuskunnan sääntöihin tai eurooppalaisen taloudellisen etuyhtymän perustamissopimukseen tehdään muutos. Mitä 1 momentissa säädetään, ei koske eurooppaosuuskunnan osuuspääoman muutoksia.

18 a §

Rekisteriviranomainen käsittelee osakeyhtiön tai eurooppayhtiön osakkeiden arvo-osuusjärjestelmään liittämistä, osakepääoman alentamista, osakeyhtiöiden tai eurooppayhtiöiden sulautumista, osakeyhtiön tai eurooppayhtiön jakautumista, osakeyhtiön tai eurooppayhtiön selvitystilaa ja julkisen osakeyhtiön muuttamista yksityiseksi osakeyhtiöksi koskevat asiat siten kuin osakeyhtiölaissa (734/78) säädetään.

Rekisteriviranomainen käsittelee osuuskunnan tai eurooppaosuuskunnan osuuksien ar-

vo-osuusjärjestelmään liittämistä, osuuskunnan tai eurooppaosuuskunnan vararahaston, ylikurssirahaston ja sijoitusosuuspääoman alentamista, osuuskuntien tai eurooppaosuuskuntien sulautumista, osuuskunnan tai eurooppaosuuskunnan jakautumista ja yhteisömuodon muuttamista sekä osuuskunnan tai eurooppaosuuskunnan selvitystilaa koskevat asiat siten kuin osuuskuntalaissa säädetään.

Rekisteriviranomainen käsittelee asiat, jotka koskevat osuuskunnan sulautumista eurooppaosuuskuntaan ja muuttamista eurooppaosuuskunnaksi, eurooppaosuuskunnan muuttamista osuuskunnaksi ja eurooppaosuuskunnan kotipaikan siirtämistä toiseen jäsenvaltioon siten kuin eurooppaosuuskunta-asetuksessa ja eurooppaosuuskuntalaissa (/) säädetään.

18 b §

Rekisteriviranomainen käsittelee osuuskuntamuotoisen luottolaitoksen toimiluvan rekisteröintiä, sidotun oman pääoman alentamista, sulautumista, jakautumista, kotipaikan siirtämistä, liiketoiminnan luovutusta, toimiluvasta luopumista ja selvitystilaa koskevat asiat niin kuin osuuspankeista ja muista osuuskuntamuotoisista luottolaitoksista annetussa laissa (1504/2001) säädetään.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 200 .

4.

Laki

yritys- ja yhteisötietolain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 16 päivänä maaliskuuta 2001 annetun yritys- ja yhteisötietolain (244/2001) 3 §:n 1 momentin 4 kohta, 7 §:n 6 momentti ja 14 §:n 1 momentin 9 kohta ja 2 momentti, sellaisina kuin niistä 3 §:n 1 momentin 4 kohta, 7 §:n 6 momentti ja 14 §:n 1 momentin 9 kohta ovat laissa 745/2004 sekä 14 §:n 2 momentti sellaisena kuin se on laissa 789/2004, seuraavasti:

3 §

Yritys- ja yhteisötietojärjestelmään rekisteröivät yksiköt

Yritys- ja yhteisötietojärjestelmään rekisteröidään seuraavat yhteen tai useampaan asianomaiseen kantarekisteriin rekisteröivät yritykset ja yhteisöt:

4) eurooppayhtiö, eurooppaosuuskunta ja eurooppalainen taloudellinen etuyhtymä;

7 §

Oikeushenkilön yritys- ja yhteisötunnuksen pysyvyys

Eurooppayhtiön ja eurooppaosuuskunnan yritys- ja yhteisötunnus lakkaa, kun yhtiön kotipaikka siirretään toiseen valtioon.

14 §

Vastuu ilmoituksen tekemisestä

Rekisteri-ilmoituksen tekemisestä ovat vastuussa:

9) eurooppayhtiön ja eurooppaosuuskunnan puolesta hallituksen tai johtokunnan varsinaiset jäsenet ja eurooppalaisen taloudellisen etuyhtymän puolesta sen johtaja;

Muutosilmoituksen tekemisestä on osakeyhtiössä, eurooppayhtiössä, osuuskunnassa, eurooppaosuuskunnassa, säästöpankissa, vakuutusyhdistyksessä ja valtion liikelaitoksessa vastuussa myös toimitusjohtaja, sekä yhtiössä, johon sovelletaan asunto-osakeyhtiölakia (809/1991), ja asumisoikeusyhdistyksessä lisäksi isännöitsijä. Jos yksityinen elinkeinonharjoittaja tai avoimen yhtiön yhtiömies taikka kommandiittiyhtiön vastuunalainen yhtiömies kuolee, on myös hänen kuolinpesänsä osakas, ei kuitenkaan perintökaaren (40/1965) 21 luvun 18 §:ssä tarkoitettu osakas, vastuussa ilmoituksen tekemisestä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 200 .

5.

Laki

toiminimilain 7 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään 2 päivänä helmikuuta 1979 annetun toiminimilain (128/1979) 7 §:n 1 momenttiin, sellaisena kuin se on osaksi laeissa 1076/1994, 1302/1994, 148/1997, 1492/2001 ja 746/2004, uusi 7 c kohta seuraavasti:

7 §
Sen lisäksi, mitä muualla laissa on säädetty, toiminimen muodosta on voimassa seuraavaa: _____ säännöistä annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1435/2003 10 artiklassa säädetään; _____

7 c) eurooppaosuuskunnan toiminimestä on voimassa, mitä eurooppaosuuskunnan (SCE) _____ Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 200 .

6.

Laki

yrityskiinnityslain 10 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 24 päivänä elokuuta 1984 annetun yrityskiinnityslain (634/1984) 10 §:n 3 momentti, sellaisena kuin se on laissa 747/2004, seuraavasti:

10 §

Yrityksen luovutus ja kiinnityksen vastattavaksi ottaminen

Mitä 1 ja 2 momentissa säädetään, on soveltuvien osin voimassa, kun eurooppayhtiön (SE) säännöistä annetussa neuvoston asetuksen (EY) N:o 2157/2001 2 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuun sulautumiseen osallistuvan julkisen osakeyhtiön elinkeinotoiminta ja siihen liittyvä kiinnityskelpoinen omaisuus Suomessa siirtyy toiseen valtioon rekisteröitävään vastaanottavan eurooppayhtiön Suomeen perustettavalle sivuliikkeelle. Sama koskee asetuksen 8 artiklassa tarkoitettua eu-

rooppayhtiön kotipaikan siirtämistä Suomesta toiseen valtioon siten, että yhtiön liiketoiminta ja siihen liittyvä kiinnityskelpoinen omaisuus Suomessa siirtyy yhtiön Suomeen perustettavalle sivuliikkeelle. Edellä mainittua sovelletaan vastaavasti eurooppaosuuskuntaan (SCE) sen säännöistä annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1435/2003 2 artiklan 1 kohdan 4 alakohdassa tarkoitettuun sulautumiseen ja 7 artiklassa tarkoitettuun eurooppaosuuskunnan kotipaikan siirtämiseen.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 200 .

7.

Laki

Luottolaitostoiminnasta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan luottolaitostoiminnasta 30 päivänä joulukuuta 1993 annetun lain (1607/1993) 11 a §, 29 a §:n 1 ja 3 momentit sellaisena kuin ne ovat laissa 748/2004,
lisätään 10 §:ään, sellaisena kuin se on laeissa 588/2003 ja 700/2004, uusi 7 momentti, seuraavasti:

10 §

Toimilupa

Mitä edellä 6 momentissa säädetään, sovelletaan myös sellaiseen Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa vastaavan luvan saaneeseen eurooppaosuuskunnan (SCE) säännöistä annetussa asetuksessa (EY) N:o 1435/2003, jäljempänä eurooppaosuuskunta-asetus, tarkoitettuun eurooppaosuuskuntaan, joka aikoo siirtää kotipaikkansa Suomeen asetuksen 7 artiklan mukaisesti. Sama koskee eurooppaosuuskunnan perustamista sulautumalla siten, että vastaanottava yhtiö, jonka kotipaikka on toisessa valtiossa rekisteröidään eurooppaosuuskuntana Suomessa.

11 a §

Toimiluvan ilmoittaminen rekisteröitäväksi

Rahoitustarkastuksen on ilmoitettava toimilupa rekisteröitäväksi. Talletuspankin toimilupa on lisäksi ilmoitettava tiedoksi talletussuojarahastolle ja sijoituspalveluja tarjoavan luottolaitoksen toimilupa sijoittajien korvausrahastolle. Perustettavalle yritykselle ja kotipaikan Suomeen siirtävälle eurooppayhtiölle tai eurooppaosuuskunnalle myönnetty toimilupa rekisteröidään samalla, kun yritys rekisteröidään.

3 luku

Luottolaitoksen toiminta

29 a §

Kotipaikan siirto Euroopan talousalueeseen kuuluvaan toiseen valtioon

Jos luottolaitos aikoo siirtää kotipaikkansa Euroopan talousalueeseen kuuluvaan toiseen valtioon siten kuin eurooppayhtiöasetuksen 8 artiklassa tai eurooppaosuuskunta-asetuksen 7 artiklassa säädetään, luottolaitoksen on lähetettävä Rahoitustarkastukselle jäljennös eurooppayhtiöasetuksen 8 artiklan 2 ja 3 kohdassa tai eurooppaosuuskunta-asetuksen 7 artiklan 2 ja 3 kohdassa tarkoitusta siirtosuunnitelmasta ja selonteosta viipymättä sen jälkeen, kun luottolaitos on ilmoittanut suunnitelman rekisteröitäväksi.

Rekisteriviranomainen ei saa antaa eurooppayhtiölain (742/2004) 9 §:n 5 momentissa tai eurooppaosuuskuntalain (/) 9 §:n 5 momentissa tarkoitettua todistusta, jos Rahoitustarkastus on ilmoittanut rekisteriviranomaiselle ennen eurooppayhtiölain 9 §:n 2 momentissa tai eurooppaosuuskuntalain 9 §:n 3 momentissa tarkoitettua luvan myöntämistä, että luottolaitos ei ole noudattanut kotipaikan siirtoa tai Suomessa tapahtuvan toiminnan jatkamista tai toiminnan lopettamista koskevia säännöksiä. Luvan saa antaa ennen kuin

on kulunut kuukausi osakeyhtiölain 16 luvun 6 §:n 2 momentissa tai osuuskuntalain 16 luvun 13 §:n 1 momentissa tarkoitetusta määräpäivästä vain, jos Rahoitustarkastus on ilmoittanut, ettei se vastusta kotipaikan siirtoa.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä kuuta 2001 .

8.

Laki

osuuspankeista ja muista osuuskuntamuotoisista

luottolaitoksista annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään osuuspankeista ja muista osuuskuntamuotoisista luottolaitoksista 28 päivänä joulukuuta 2001 annettuun lakiin (1504/2001) uusi 23 b §, 24 §:ään uusi 3 ja 4 momentti ja lakiin uusi 24 a §, seuraavasti:

23 b §

Suomalaisen luottolaitoksen tai yhteenliittymän keskusyhteisön osallistumiseen eurooppaosuuskunnan (SCE) säännöistä annetun asetuksen (EY) N:o 1435/2003, jäljempänä eurooppaosuuskunta-asetus, 2 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuun sulautumiseen sovelletaan, mitä 22, 23 ja 23 a §:ssä säädetään.

Jos sulautumisessa vastaanottava osuuskunta rekisteröidään toiseen valtioon, sulautumiseen ei kuitenkaan sovelleta 23 §:n 3 ja 4 momenttia. Rekisteriviranomainen ei saa antaa tällaista sulautumista koskevaa eurooppaosuuskuntalain (/) 4 §:n 3 momentissa tarkoitettua todistusta, jos Rahoitustarkastus on ilmoittanut rekisteriviranomaiselle ennen saman pykälän 2 momentissa tarkoitetun luvan myöntämistä, että luottolaitos ei ole noudattanut sulautumista tai Suomessa tapahtuvan toiminnan jatkamista tai toiminnan lopettamista koskevia säännöksiä. Luvan saa antaa ennen kuin on kulunut kuukausi osuuskuntalain 16 luvun 13 §:ssä tarkoitetusta määräpäivästä vain, jos Rahoitustarkastus on ilmoittanut, ettei se vastusta kotipaikan siirtoa.

Jos toiseen valtioon rekisteröitävä vastaanottava luottolaitos aikoo sulautumisen jälkeen jatkaa luottolaitostoimintaa Suomessa, siihen sovelletaan, mitä ulkomaisen luottolai-

toksen toiminnasta Suomessa säädetään.

24 §

Mitä edellä tässä pykälässä säädetään tallettajasta ja tallettajan irtisanomisoikeudesta sulautumisen yhteydessä, koskee vastaavasti luottolaitoksen kotipaikan siirtoa Euroopan talousalueeseen kuuluvaan toiseen valtioon sekä sellaista sulautumista, jossa vastaanottava luottolaitos rekisteröidään toiseen valtioon. Tallettajalla on irtisanomisoikeus, jos luottolaitostoiminnasta annetussa laissa säädetyn talletussuojan piirissä oleva talletus kokonaan tai osittain jää talletussuojan ulkopuolelle toimenpiteen jälkeen. Tallettajalle annettavassa ilmoituksessa luottolaitoksen on selvitettävä luottolaitostoiminnasta annetun lain 65 m §:n perusteella annettuihin tietoihin tulevat muutokset.

Luottolaitoksen on 3 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa laadittava talletussuojasta selvitys (*talletussuojaselvitys*), jossa selostetaan talletussuojaa koskevat järjestelyt ennen toimenpidettä ja toimenpiteen jälkeen sekä esitetään mahdolliset erot talletussuojan kattavuudessa. Luottolaitoksen on pyydettävä talletussuojaselvityksestä Rahoitustarkastuksen lausunto. Lausuntopyyntöön on liitettävä

Rahoitustarkastuksen määräämät lisäselvitykset. Talletussuojaselvitys ja jäljennös Rahoitustarkastuksen lausunnosta on liitettävä tallettajalle annettavaan ilmoitukseen.

24 a §

Jos luottolaitoksen kotipaikka siirretään toiseen valtioon tai sulautumisessa vastaanotettava luottolaitos rekisteröidään toiseen valtioon ja toimenpiteen jälkeen talletus jää kokonaan tai osittain talletussuojan ulkopuolelle, tallettajalla on oikeus irtisanoa talletus myös siten, että luottolaitoksen on viipymättä maksettava irtisanottu talletus tai annettava sen maksamisesta turvaava vakuus. Irtisano-

minen on tehtävä kirjallisesti ja viimeistään luottolaitoksen velkojille annettavassa osuuskuntalain 16 luvun 13 §:n 1 momentissa tarkoitetussa kuulutuksessa mainittavana määräpäivänä. Edellä 24 §:ssä tarkoitetussa ilmoituksessa on mainittava tallettajan oikeudesta irtisanoa talletuksensa tämän pykälän mukaisesti. Luottolaitoksen on ilmoitettava irtisanomisesta Rahoitustarkastukselle viipymättä tässä pykälässä tarkoitetulle irtisanomiselle varatun ajan päätyttyä.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä kuuta 2006 .

Helsingissä _____ päivänä _____ kuuta 2006

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Oikeusministeri *Leena Luhtanen*

2.

Laki

osuuskuntalain 5 luvun 5 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 28 päivänä joulukuuta 2001 annetun osuuskuntalain (1488/2001) 5 luvun 5 §:n
2 momentti, sellaisena kuin se on laissa 890/2002, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

5 luku

Osuuskunnan johto

5 §

Vajaavaltainen tai konkurssissa oleva ei
voi olla hallituksen jäsenenä eikä toimitus-
johtajana.

Vajaavaltainen, konkurssissa oleva *tai oi-
keushenkilö* ei voi olla hallituksen jäsenenä
eikä toimitusjohtajana.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä kuuta
200.

3.

Laki

kaupparekisterilain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 2 päivänä helmikuuta 1979 annetun kaupparekisterilain (129/1979) 3 §:n 1 momentin 6 kohta, 10 §:n 1 momentin johdantokappale, 10 §:n 1 momentin 15 ja 16 kohta, 14 §:n 2 momentti, 18 a §:n 1 ja 3 momentti ja 18 b §:n 2 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat 3 §:n 1 momentin 6 kohta, 14 §:n 2 momentti ja 18 a §:n 1 ja 3 momentti laissa 744/2004, 10 §:n 1 momentin johdantokappale ja 10 §:n 1 momentin 15 ja 16 kohta laissa 1490/2001 ja 18 b §:n 2 momentti laissa 1511/2001 sekä

lisätään 10 §:n 1 momenttiin, sellaisena kuin se on mainitussa laissa 1490/2001, uusi 17 kohta ja 10 §:ään, sellaisena kuin se on mainitussa laissa 1490/2001, uusi 3 momentti ja 18 a §:ään, sellaisena kuin se on mainituissa laissa 744/2004, uusi 4 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

3 §
Perusilmoituksen ovat velvolliset teke-

6) eurooppayhtiö.

10 §
Osuuskunnan perusilmoituksessa on mainittava

15) jos säännöissä määrätään jäsenten velvollisuudesta suorittaa ylimääräisiä maksuja, osuuskuntalain (1488/2001) 14 luvun 1 §:n 1 momentissa tarkoitetut tiedot; sekä

16) jos säännöissä määrätään jäsenten lisämaksuvelvollisuudesta, osuuskuntalain 15 luvun 1 §:n 2 momentissa tarkoitetut tiedot.

3 §
Perusilmoituksen ovat velvollisia teke-

6) eurooppayhtiö ja eurooppaosuuskunta.

10 §
Osuuskunnan tai eurooppaosuuskunnan perusilmoituksessa on mainittava:

15) jos säännöissä määrätään jäsenten velvollisuudesta suorittaa ylimääräisiä maksuja, osuuskuntalain (1488/2001) 14 luvun 1 §:n 1 momentissa tarkoitetut tiedot;

16) jos säännöissä määrätään jäsenten lisämaksuvelvollisuudesta, osuuskuntalain 15 luvun 1 §:n 2 momentissa tarkoitetut tiedot; sekä

17) eurooppaosuuskunnan osuuspääoma.

Eurooppaosuuskunnan (SCE) säännöistä annetussa neuvoston asetuksessa (EY) N:o 1435/2003, jäljempänä eurooppaosuuskunta-asetus, tarkoitetun kotipaikan siirtämistä koskevan suunnitelman allekirjoituspäivään sovelletaan 1 momentin 2 kohdan säännöstä perustamiskirjan allekirjoituspäivästä.

14 §

Muutosilmoitus on myös tehtävä, milloin avoimen yhtiön tai kommandiittiyhtiön yhtiösopimukseen, osakeyhtiön yhtiöjärjestykseen, osuuskunnan, säästöpankin, hypoteekkiyhdistyksen tai asumisoikeusyhdistyksen sääntöihin, vakuutusyhdistyksen yhdistysjärjestykseen taikka eurooppayhtiön sääntöihin tai eurooppalaisen taloudellisen etuyhtymän perustamissopimukseen tehdään muutos.

Muutosilmoitus on myös tehtävä, milloin avoimen yhtiön tai kommandiittiyhtiön yhtiösopimukseen, osakeyhtiön yhtiöjärjestykseen, osuuskunnan, säästöpankin, hypoteekkiyhdistyksen tai asumisoikeusyhdistyksen sääntöihin, vakuutusyhdistyksen yhdistysjärjestykseen taikka eurooppayhtiön tai eurooppaosuuskunnan sääntöihin tai eurooppalaisen taloudellisen etuyhtymän perustamissopimukseen tehdään muutos. *Mitä 1 momentissa säädetään, ei koske eurooppaosuuskunnan osuuspääoman muutoksia.*

18 a §

Rekisteriviranomainen käsittelee osakeyhtiön tai eurooppayhtiön osakkeiden arvo-osuusjärjestelmään liittämistä, osakepääoman alentamista, osakeyhtiöiden sulautumista, osakeyhtiön tai eurooppayhtiön jakautumista, osakeyhtiön tai eurooppayhtiön selvitystilaa ja julkisen osakeyhtiön muuttamista yksityiseksi osakeyhtiöksi koskevat asiat siten kuin osakeyhtiölaissa (734/78) säädetään.

18 a §

Rekisteriviranomainen käsittelee osakeyhtiön tai eurooppayhtiön osakkeiden arvo-osuusjärjestelmään liittämistä, osakepääoman alentamista, osakeyhtiöiden tai eurooppayhtiöiden sulautumista, osakeyhtiön tai eurooppayhtiön jakautumista, osakeyhtiön tai eurooppayhtiön selvitystilaa ja julkisen osakeyhtiön muuttamista yksityiseksi osakeyhtiöksi koskevat asiat siten kuin osakeyhtiölaissa (734/78) säädetään.

Rekisteriviranomainen käsittelee osuuskunnan osuuksien arvo-osuusjärjestelmään liittämistä, osuuskunnan vararahaston, ylikurssirahaston ja sijoitusosuuspääoman alentamista, osuuskuntien sulautumista, osuuskunnan jakautumista ja yhteisömuodon muuttamista sekä osuuskunnan selvitystilaa koskevat asiat siten kuin osuuskuntalaissa säädetään.

Rekisteriviranomainen käsittelee osuuskunnan tai eurooppaosuuskunnan osuuksien arvo-osuusjärjestelmään liittämistä, osuuskunnan tai eurooppaosuuskunnan vararahaston, ylikurssirahaston ja sijoitusosuuspääoman alentamista, osuuskuntien tai eurooppaosuuskuntien sulautumista, osuuskunnan tai eurooppaosuuskunnan jakautumista ja yhteisömuodon muuttamista sekä osuuskunnan tai eurooppaosuuskunnan selvitystilaa koskevat asiat siten kuin osuuskuntalaissa säädetään.

Rekisteriviranomainen käsittelee asiat, jotka koskevat osuuskunnan sulautumista eurooppaosuuskuntaan ja muuttamista eurooppaosuuskunnaksi, eurooppaosuuskunnan muuttamista osuuskunnaksi ja eurooppaosuuskunnan kotipaikan siirtämistä toiseen jäsenvaltioon siten kuin eurooppaosuuskunta-asetuksessa ja eurooppaosuuskuntalaissa (/) säädetään

18 b §

Rekisteriviranomainen käsittelee osuuskuntamuotoisen luottolaitoksen toimiluvan

18 b §

Rekisteriviranomainen käsittelee osuuskuntamuotoisen luottolaitoksen toimiluvan

rekisteröintiä, sidotun oman pääoman alen-
tamista, jakautumista, liiketoiminnan luovu-
tusta, toimiluvasta luopumista ja selvitysti-
laa koskevat asiat niin kuin osuuspankeista
ja muista osuuskuntamuotoisista luottola-
itoksista annetussa laissa (1504/2001) sääde-
tään.

rekisteröintiä, sidotun oman pääoman alen-
tamista, sulautumista, jakautumista, *kotipai-
kan siirtämistä*, liiketoiminnan luovutusta,
toimiluvasta luopumista ja selvitystilaa kos-
kevat asiat niin kuin osuuspankeista ja muis-
ta osuuskuntamuotoisista luottolaitoksista
annetussa laissa (1504/2001) säädetään.

Tämä laki tulee voimaan _____
päivänä _____
kuuta
200.-----

4.

Laki

yritys- ja yhteisötietolain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 16 päivänä maaliskuuta 2001 annetun yritys- ja yhteisötietolain (244/2001) 3 §:n 1 momentin 4 kohta, 7 §:n 6 momentti ja 14 §:n 1 momentin 9 kohta ja 2 momentti, sellaisina kuin niistä 3 §:n 1 momentin 4 kohta, 7 §:n 6 momentti ja 14 §:n 1 momentin 9 kohta ovat laissa 745/2004 sekä 14 §:n 2 momentti sellaisena kuin se on laissa 789/2004, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

3 §

3 §

Yritys- ja yhteisötietojärjestelmään rekisteröitävät yksiköt

Yritys- ja yhteisötietojärjestelmään rekisteröitävät yksiköt

Yritys- ja yhteisötietojärjestelmään rekisteröidään seuraavat yhteen tai useampaan asianomaiseen kantarekisteriin rekisteröitävät yritykset ja yhteisöt:

Yritys- ja yhteisötietojärjestelmään rekisteröidään seuraavat yhteen tai useampaan asianomaiseen kantarekisteriin rekisteröitävät yritykset ja yhteisöt:

4) eurooppayhtiö ja eurooppalainen taloudellinen etuyhtymä;

4) eurooppayhtiö, *eurooppaosuuskunta* ja eurooppalainen taloudellinen etuyhtymä;

7 §

7 §

Oikeushenkilön yritys- ja yhteisötunnuksen pysyvyys

Oikeushenkilön yritys- ja yhteisötunnuksen pysyvyys

Eurooppayhtiön yritys- ja yhteisötunnus lakkaa, kun yhtiön kotipaikka siirretään toiseen valtioon.

Eurooppayhtiön ja *eurooppaosuuskunnan* yritys- ja yhteisötunnus lakkaa, kun yhtiön kotipaikka siirretään toiseen valtioon.

14 §

Vastuu ilmoitusten tekemisestä

Rekisteri-ilmoituksen tekemisestä ovat vastuussa:

9) eurooppayhtiön puolesta hallituksen tai johtokunnan varsinaiset jäsenet ja eurooppalaisen taloudellisen etuyhtymän puolesta sen

9) eurooppayhtiön ja *eurooppaosuuskunnan* puolesta hallituksen tai johtokunnan varsinaiset jäsenet ja eurooppalaisen talou-

johtaja;

Muutosilmoituksen tekemisestä on osakeyhtiössä, eurooppayhtiössä, osuuskunnassa, säästöpankissa, vakuutusyhdistyksessä ja valtion liikelaitoksessa vastuussa myös toimitusjohtaja, sekä yhtiössä, johon sovelletaan asunto-osakeyhtiölakia (809/1991), ja asumisoikeusyhdistyksessä lisäksi isännöitsijä. Jos yksityinen elinkeinonharjoittaja tai avoimen yhtiön yhtiömies taikka kommandiittiyhtiön vastuunalainen yhtiömies kuolee, on myös hänen kuolinpesänsä osakas, ei kuitenkaan perintökaaren (40/1965) 21 luvun 18 §:ssä tarkoitettu osakas, vastuussa ilmoituksen tekemisestä.

dellisen etuyhtymän puolesta sen johtaja;

Muutosilmoituksen tekemisestä on osakeyhtiössä, eurooppayhtiössä, osuuskunnassa, *eurooppaosuuskunnassa*, säästöpankissa, vakuutusyhdistyksessä ja valtion liikelaitoksessa vastuussa myös toimitusjohtaja, sekä yhtiössä, johon sovelletaan asunto-osakeyhtiölakia (809/1991), ja asumisoikeusyhdistyksessä lisäksi isännöitsijä. Jos yksityinen elinkeinonharjoittaja tai avoimen yhtiön yhtiömies taikka kommandiittiyhtiön vastuunalainen yhtiömies kuolee, on myös hänen kuolinpesänsä osakas, ei kuitenkaan perintökaaren (40/1965) 21 luvun 18 §:ssä tarkoitettu osakas, vastuussa ilmoituksen tekemisestä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 200.

5.

Laki

toiminimilain 7 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään 2 päivänä helmikuuta 1979 annetun toiminimilain (128/1979) 7 §:n 1 momenttiin, sellaisena kuin se on osaksi laeissa 1076/1994, 1302/1994, 148/1997, 1492/2001 ja 746/2004, uusi 7 c kohta seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

7 §

Sen lisäksi, mitä muualla laissa on säädetty, toiminimen muodosta on voimassa seuraavaa:

7 c) eurooppaosuuskunnan toiminimestä on voimassa, mitä eurooppaosuuskunnan (SCE) säännöistä annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1435/2003 10 artiklassa säädetään;

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 200 .

6.

Laki

yrityskiinnityslain 10 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 24 päivänä elokuuta 1984 annetun yrityskiinnityslain (634/1984) 10 §:n 3 momentti, sellaisena kuin se on laissa 747/2004, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

10 §

Yrityksen luovutus ja kiinnityksen vastattavaksi ottaminen

Mitä 1 ja 2 momentissa säädetään, on soveltuvien osin voimassa, kun eurooppayhtiön (SE) säännöistä annetussa neuvoston asetuksen (EY) N:o 2157/2001 2 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuun sulautumiseen osallistuvan julkisen osakeyhtiön elinkeinotoiminta ja siihen liittyvä kiinnityskelpoinen omaisuus Suomessa siirtyy toiseen valtioon rekisteröitävän vastaanottavan eurooppayhtiön Suomeen perustettavalle sivuliikkeelle. Sama koskee asetuksen 8 artiklassa tarkoitettua eurooppayhtiön kotipaikan siirtämistä Suomesta toiseen valtioon siten, että yhtiön liiketoiminta ja siihen liittyvä kiinnityskelpoinen omaisuus Suomessa siirtyy yhtiön Suomeen perustettavalle sivuliikkeelle.

Mitä 1 ja 2 momentissa säädetään, on soveltuvien osin voimassa, kun eurooppayhtiön (SE) säännöistä annetussa neuvoston asetuksen (EY) N:o 2157/2001 2 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuun sulautumiseen osallistuvan julkisen osakeyhtiön elinkeinotoiminta ja siihen liittyvä kiinnityskelpoinen omaisuus Suomessa siirtyy toiseen valtioon rekisteröitävän vastaanottavan eurooppayhtiön Suomeen perustettavalle sivuliikkeelle. Sama koskee asetuksen 8 artiklassa tarkoitettua eurooppayhtiön kotipaikan siirtämistä Suomesta toiseen valtioon siten, että yhtiön liiketoiminta ja siihen liittyvä kiinnityskelpoinen omaisuus Suomessa siirtyy yhtiön Suomeen perustettavalle sivuliikkeelle. Edellä mainittua sovelletaan vastaavasti eurooppaosuuskuntaan (SCE) sen säännöistä annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1435/2003 2 artiklan 1 kohdan 4 alakohdassa tarkoitettuun sulautumiseen ja 7 artiklassa tarkoitettuun eurooppaosuuskunnan kotipaikan siirtämiseen.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta
200.

7.

Laki

luottolaitostoiminnasta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan luottolaitostoiminnasta 30 päivänä joulukuuta 1993 annetun lain (1607/1993) 11 a §, 29 a §:n 1 ja 3 momentit sellaisena kuin ne ovat laissa 748/2004,
lisätään 10 §:ään, sellaisena kuin se on laeissa 588/2003 ja 700/2004, uusi 7 momentti, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

10 §

Toimilupa

Mitä edellä 6 momentissa säädetään, sovelletaan myös sellaiseen Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa vastaavan luvan saaneeseen eurooppaosuuskunnan (SCE) säännöistä annetussa asetuksessa (EY) N:o 1435/2003, jäljempänä eurooppaosuuskunta-asetus, tarkoitettuun eurooppaosuuskuntaan, joka aikoo siirtää kotipaikkansa Suomeen asetuksen 7 artiklan mukaisesti. Sama koskee eurooppaosuuskunnan perustamista sulautumalla siten, että vastaanottava yhtiö, jonka kotipaikka on toisessa valtiossa rekisteröidään eurooppaosuuskuntana Suomessa.

11 a §

Toimiluvan ilmoittaminen rekisteröitäväksi

Rahoitustarkastuksen on ilmoitettava toimilupa rekisteröitäväksi. Talletuspankin toimilupa on lisäksi ilmoitettava tiedoksi talletussuojarahastolle ja sijoituspalveluja tarjoavan luottolaitoksen toimilupa sijoittajien korvausrahastolle. Perustettavalle yritykselle ja kotipaikan Suomeen siirtävälle eurooppayhtiölle myönnetty toimilupa rekisteröidään samalla, kun yritys rekisteröidään.

11 a §

Toimiluvan ilmoittaminen rekisteröitäväksi

Rahoitustarkastuksen on ilmoitettava toimilupa rekisteröitäväksi. Talletuspankin toimilupa on lisäksi ilmoitettava tiedoksi talletussuojarahastolle ja sijoituspalveluja tarjoavan luottolaitoksen toimilupa sijoittajien korvausrahastolle. Perustettavalle yritykselle ja kotipaikan Suomeen siirtävälle eurooppayhtiölle tai eurooppaosuuskunnalle myönnetty toimilupa rekisteröidään samalla,

kun yritys rekisteröidään.

3 luku

Luottolaitoksen toiminta

29 a §

Kotipaikan siirto Euroopan talousalueeseen kuuluvaan toiseen valtioon

Jos luottolaitos aikoo siirtää kotipaikkansa Euroopan talousalueeseen kuuluvaan toiseen valtioon siten kuin eurooppayhtiöasetuksen 8 artiklassa säädetään, luottolaitoksen on lähetettävä Rahoitustarkastukselle jäljennös eurooppayhtiöasetuksen 8 artiklan 2 ja 3 kohdassa tarkoitetusta siirtosuunnitelmasta ja selonteosta viipymättä sen jälkeen, kun luottolaitos on ilmoittanut suunnitelman rekisteröitäväksi.

Rekisteriviranomainen ei saa antaa eurooppayhtiölain (742/2004) 9 §:n 5 momentissa tai tarkoitettua todistusta, jos Rahoitustarkastus on ilmoittanut rekisteriviranomaiselle ennen eurooppayhtiölain 9 §:n 2 momentissa tarkoitettua luvan myöntämistä, että luottolaitos ei ole noudattanut kotipaikan siirtoa tai Suomessa tapahtuvan toiminnan jatkamista tai toiminnan lopettamista koskevia säännöksiä. Luvan saa antaa ennen kuin on kulunut kuukausi osakeyhtiölain 16 luvun 6 §:n 2 momentissa tarkoitetusta määräpäivästä vain, jos Rahoitustarkastus on ilmoittanut, ettei se vastusta kotipaikan siirtoa.

29 a §

Kotipaikan siirto Euroopan talousalueeseen kuuluvaan toiseen valtioon

Jos luottolaitos aikoo siirtää kotipaikkansa Euroopan talousalueeseen kuuluvaan toiseen valtioon siten kuin eurooppayhtiöasetuksen 8 artiklassa tai eurooppaosuuskuntaasetuksen 7 artiklassa säädetään, luottolaitoksen on lähetettävä Rahoitustarkastukselle jäljennös eurooppayhtiöasetuksen 8 artiklan 2 ja 3 kohdassa tai eurooppaosuuskuntaasetuksen 7 artiklan 2 ja 3 kohdassa tarkoitetusta siirtosuunnitelmasta ja selonteosta viipymättä sen jälkeen, kun luottolaitos on ilmoittanut suunnitelman rekisteröitäväksi.

Rekisteriviranomainen ei saa antaa eurooppayhtiölain (742/2004) 9 §:n 5 momentissa tai eurooppaosuuskuntalain (/) 9 §:n 5 momentissa tarkoitettua todistusta, jos Rahoitustarkastus on ilmoittanut rekisteriviranomaiselle ennen eurooppayhtiölain 9 §:n 2 momentissa tai eurooppaosuuskuntalain 9 §:n 3 momentissa tarkoitettua luvan myöntämistä, että luottolaitos ei ole noudattanut kotipaikan siirtoa tai Suomessa tapahtuvan toiminnan jatkamista tai toiminnan lopettamista koskevia säännöksiä. Luvan saa antaa ennen kuin on kulunut kuukausi osakeyhtiölain 16 luvun 6 §:n 2 momentissa tai osuuskuntalain 16 luvun 13 §:n 1 momentissa tarkoitetusta määräpäivästä vain, jos Rahoitustarkastus on ilmoittanut, ettei se vastusta kotipaikan siirtoa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 200.

8.

Laki

osuuspankeista ja muista osuuskuntamuotoisista luottolaitoksista

annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään osuuspankeista ja muista osuuskuntamuotoisista luottolaitoksista 28 päivänä joulukuuta 2001 annettuun lakiin (1504/2001) uusi 23 b §, 24 §:ään uusi 3 ja 4 momentti ja lakiin uusi 24 a §, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

23 b §

Suomalaisen luottolaitoksen tai yhteenliittymän keskusyhteisön osallistumiseen eurooppaosuuskunnan (SCE) säännöistä annetun asetuksen (EY) N:o 1435/2003, jäljempänä eurooppaosuuskunta-asetus, 2 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuun sulautumiseen sovelletaan, mitä 22, 23 ja 23 a §:ssä säädetään.

Jos sulautumisessa vastaanottava osuuskunta rekisteröidään toiseen valtioon, sulautumiseen ei kuitenkaan sovelleta 23 §:n 3 ja 4 momenttia. Rekisteriviranomainen ei saa antaa tällaista sulautumista koskevaa eurooppaosuuskuntalain (/) 4 §:n 3 momentissa tarkoitettua todistusta, jos Rahoitustarkastus on ilmoittanut rekisteriviranomaiselle ennen saman pykälän 2 momentissa tarkoitettua luvan myöntämistä, että luottolaitos ei ole noudattanut sulautumista tai Suomessa tapahtuvan toiminnan jatkamista tai toiminnan lopettamista koskevia säännöksiä. Luvan saa antaa ennen kuin on kulunut kuukausi osuuskuntalain 16 luvun 13 §:ssä tarkoitettua määräpäivästä vain, jos Rahoitustarkastus on ilmoittanut, ettei se vastusta kotipaikan siirtoa.

Jos toiseen valtioon rekisteröitävä vastaanottava luottolaitos aikoo sulautumisen jälkeen jatkaa luottolaitostoimintaa Suomessa, siihen sovelletaan, mitä ulkomaisen luottolaitoksen toiminnasta Suomessa säädetään.

Mitä edellä tässä pykälässä säädetään tallettajasta ja tallettajan irtisanomisoikeudesta sulautumisen yhteydessä, koskee vastavasti luottolaitoksen kotipaikan siirtoa Euroopan talousalueeseen kuuluvaan toiseen valtioon sekä sellaista sulautumista, jossa vastaanottava luottolaitos rekisteröidään toiseen valtioon. Tallettajalla on irtisanomisoikeus, jos luottolaitostoiminnasta annetussa laissa säädetyn talletussuojan piirissä oleva talletus kokonaan tai osittain jää talletussuojan ulkopuolelle toimenpiteen jälkeen. Tallettajalle annettavassa ilmoituksessa luottolaitoksen on selvitettävä luottolaitostoiminnasta annetun lain 65 m §:n perusteella annettuihin tietoihin tulevat muutokset.

Luottolaitoksen on 3 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa laadittava talletussuojasta selvitys (talletussuojaselvitys), jossa selvostetaan talletussuojaa koskevat järjestelyt ennen toimenpidettä ja toimenpiteen jälkeen sekä esitetään mahdolliset erot talletussuojan kattavuudessa. Luottolaitoksen on pyydettävä talletussuojaselvityksestä Rahoitustarkastuksen lausunto. Lausuntopyyntöön on liitettävä Rahoitustarkastuksen määräämät lisäselvitykset. Talletussuojaselvitys ja jäljennös Rahoitustarkastuksen lausunnosta on liitettävä tallettajalle annettavaan ilmoitukseen.

24 a §

Jos luottolaitoksen kotipaikka siirretään toiseen valtioon tai sulautumisessa vastaanottava luottolaitos rekisteröidään toiseen valtioon ja toimenpiteen jälkeen talletus jää kokonaan tai osittain talletussuojan ulkopuolelle, tallettajalla on oikeus irtisanoa talletus myös siten, että luottolaitoksen on viipymättä maksettava irtisanottu talletus tai annettava sen maksamisesta turvaava vakuus. Irtisanominen on tehtävä kirjallisesti ja viimeistään luottolaitoksen velkojille annettavassa osuuskuntalain 16 luvun 13 §:n 1 momentissa tarkoitetussa kuulutuksessa mainittavana määräpäivänä. Edellä 24 §:ssä tarkoitetussa ilmoituksessa on mainittava tallettajan oikeudesta irtisanoa talletuksensa tämän pykälän mukaisesti. Luottolaitoksen on ilmoitettava irtisanomisesta Rahoitustarkastukselle viipymättä tässä py-

*kälässä tarkoitetulle irtisanomiselle varatun
ajan päätyttyä.* _____

*Tämä laki tulee voimaan 18 päivänä elo-
kuuta 2006.* _____

1.

Asetus

kaupparekisteriasetuksen muuttamisesta

Valtioneuvoston päätöksen mukaisesti, joka on tehty kauppa- ja teollisuusministeriön esittelystä

kumotaan 23 helmikuuta 1979 annettuun kaupparekisteriasetuksen (208/1979) 20 a §:n 4 momentti, sellaisena kuin se on asetuksessa 876/2004, sekä

lisätään uusi 20 b § ja 20 c § seuraavasti:

20 b §

Eurooppaosuuskuntaa koskevaan perusilmoitukseen ja muutosilmoitukseen sovelletaan soveltuvin osin, mitä tässä asetuksessa säädetään osuuskunnan perus- ja muutosilmoituksesta, jollei eurooppaosuuskuntalaissa (/) tai tässä asetuksessa muuta säädetä. Ilmoitukseen on liitettävä selvitys myös muusta eurooppaosuuskunnan (SCE) säännöistä annettuun neuvoston asetukseen (EY) N:o 1435/2003, jäljempänä eurooppaosuuskunta-asetus, perustuvasta eurooppaosuuskunnan rekisteröinnin edellytyksenä olevasta seikasta.

Eurooppaosuuskunta-asetuksen 35 artiklan 3 kohdan ja 76 artiklan 3 kohdan perusteella tehtävään ilmoitukseen on liitettävä yhteisömuodon muuttamista koskeva suunnitelma.

20 c §

Jos eurooppayhtiön tai eurooppaosuuskunnan perustamista tai kotipaikan siirtämistä koskevaan ilmoitukseen liitettäviä asiakirjoja ja selvityksiä ei ole laadittu suomeksi tai ruotsiksi, ilmoitukseen on liitettävä myös kielilain (423/2003) 21 §:n 1 momentissa tarkoitettu virallinen käännös muulla kielellä laaditusta asiakirjasta tai selvityksestä. Patentti- ja rekisterihallitus voi ilmoitusvelvollisen hakemuksesta antaa suostumuksen asiakirjojen ja selvitysten antamiseen muulla kielellä.

Tämä asetus tulee voimaan päivänä kuuta 200.

Esityksen taloudelliset vaikutukset

Elinkeinoelämä

Eurooppaosuuskuntaa koskeva sääntely mahdollistaa suomalaisten osuuskuntien ja eurooppaosuuskuntien siirtymisen pois Suomesta sekä ulkomaisten osuuskuntien siirtymisen Suomeen.

Eurooppaosuuskuntamuotoa käyttämällä monikansallinen yritys voi useissa tapauksissa luopua konsernirakenteesta siten, että kohdevaltioissa olevat tytärosuuskunnat sulautuvat emo-osuuskuntaan siten, että kohdevaltiossa toimintaa jatketaan sivuliikkeen kautta tai rajan yli. EU:n komission arvion mukaan tällainen konsernirakenteista luopuminen vähentää huomattavasti osuuskuntien hallintokustannuksia. Kulujen vähentymisestä hyötyvät erityisesti luvanvaraista rahoitustoimintaa useammassa valtiossa harjoittavat suuret osuuskunnat. Muiden osuuskuntien osalta hallintokulusäästöjen arvioidaan olevan vähäisempiä, koska käytännössä eurooppaosuuskunnan toisessa valtiossa sijaitsevaan sivuliikkeeseen sovelletaan kohdevaltion kirjanpitovaatimuksia ainakin siltä osin kuin se on tarpeen sivuliikkeen toiminnan verottamiseksi kohdevaltiossa.

Konsernirakenteesta luopuminen voi helpottaa pääoman käytön tehostamista erityisesti luotto- ja rahoitustoimintaa harjoittavissa osuuskunnissa. Pääoman käyttöä helpottaa se, että rahoituksen siirtämiseen esimerkiksi eri kohdevaltioissa toimivien sivuliikkeiden välillä ei sovelleta varojen käyttöä koskevaa kohdevaltion osuuskuntalainsäädäntöä eikä vakavaraisuusvaatimuksia.

Eurooppaosuuskunnan perustamiseen voivat osallistua osuuskuntien lisäksi myös luonnolliset henkilöt, osakeyhtiöt ja muut yksityis- ja julkisoikeudelliset oikeushenkilöt. Osuuskunnan mahdollisuutta käyttää eurooppaosuuskuntamuotoa rajoittaa osittain 30 000 euron vähimmäispääomavaatimus.

Käytännössä eurooppaosuuskuntamuodon suosioon vaikuttaa olennaisesti osuuskunnan perustamista, kotipaikan siirtoa ja toimintaa koskeva verosääntely. Perustamisen, kotipaikan siirron ja valtiolliset rajat ylittävän voitonjaon osalta verosääntelyyn muutostarve liittyy EU:n verodirektiiveihin (ks. 6.2. kohta).

Muilta osin valmisteltavana ei ole erityisiä verosäännöksiä, joten eurooppaosuuskuntaa verotetaan sen kotivaltiossa ja muissa valtioissa, joissa osuuskunta toimii, vastaavalla tavalla kuin kansallisen lain perusteella rekisteröityä osuuskuntaa. Ei ole selvitet-

ty, minkälaisia verovaikutuksia sulautumisella tai kotipaikan siirtämisellä voi olla kansallisten verojärjestelmien välisten erojen perusteella.

Kotipaikan siirtämismahdollisuus lisännee tarvetta verotuksen kehittämiseen varsinkin, jos vuonna 2004 EU:n jäseniksi tulleiden naapurivaltioidemme verotusta pidetään yleisesti olennaisesti yritysystävällisempänä kuin suomalaista verotusta. Merkittävät verotuserot voivat kannustaa myös pienempiä osuuskuntia käyttämään eurooppa-osuuskuntamuotoa kotipaikan siirtämiseen lähinnä johonkin naapurivaltioon.

Mahdollisuus kotipaikan siirtämiseen lisää jäsenvaltioiden välistä kilpailua yrityksistä. Kotipaikan siirtomahdollisuus vaikuttaa osaltaan siihen, miten osuuskunnan kotipaikan perusteella määräytyvää lainsäädäntöä tulevaisuudessa kehitetään esimerkiksi yhtiö-, vero- ja työoikeuden alalla sekä kansallisesti että EU-tasolla.

Eurooppaosuuskuntamuodon vaikutusta yksittäisten yritysten ratkaisuihin on erittäin vaikea ennakoida, koska yhteisöverotusta ollaan kehittämässä kilpailukykyisempään suuntaan ja koska yksittäistapauksessa osuuskunnan kotipaikkaa koskevaan päätökseen vaikuttavat myös muut, hyvinkin erilaiset syyt.

Eurooppaosuuskunta-asetuksessa säädetyt jäsenten äänioikeuden rajoitukset voivat olennaisesti vähentää yhteisömuodon käytettävyyttä suomalaisten osuuspankkien ja osuuskauppojen kannalta. Suomen osuuskuntalaissa ei rajoiteta jäsenten erisuuruisen äänimäärän käyttöä sellaisessa osuuskunnassa, jonka jäsenten enemmistö on oikeushenkilöitä. Tämän vuoksi esimerkiksi osuuspankkien yhteenliittymänä toimivassa osuuskunnassa jäsenten äänivalta voidaan määrittää osuuskunnan ja sen jäsenten tarpeiden mukaisesti huomattavasti helpommin kuin eurooppaosuuskuntamuotoisessa yhteenliittymässä.

Talletussuoja

Suomalaisen luottolaitoksen sulautuminen toiseen valtioon rekisteröitävään luottolaitokseen tai kotipaikan siirtäminen toiseen valtioon voi tallettajien kannalta rajoittaa tai laajentaa talletussuojaa riippuen vastaanottavan valtion talletussuojajärjestelmästä. Käytännössä talletussuojan taso voi vaihdella eri valtioiden välillä myös sen vuoksi, että talletuksen määritelmää ei ole harmonisoitu EU:ssa. Jos vastaanottavassa valtiossa talletussuoja ei esimerkiksi koske määräaikaistalletuksia, luottolaitos voi kuitenkin harkintansa mukaan liittää suomalaisen sivukonttorinsa määräaikaistalletukset Suomen talletussuojajärjestelmään.

Nykyinen talletussuojan rahoitusjärjestelmä voi käytännössä aiheuttaa sen, että osuuspankin tai muun osuuskuntamuotoisen luottolaitoksen sulautumiseen toiseen valtioon rekisteröitävään eurooppaosuuskuntaan ei ole liiketaloudellisia perusteita merkittävien

lisäkustannusten tai kilpailuvääristymän vuoksi. Sama koskee eurooppaosuuskuntamuotoisen osuuspankin tai muun luottolaitoksen kotipaikan siirtämistä Suomesta.

Talletussuojarahaston kannalta sulautumisen tai kotipaikan siirron vaikutukset riippuvat siitä, miten toisen valtion talletussuojajärjestelmän piiriin siirtyminen tullaan sääntelemään.

Jäsenet ja sijoittajat

Eurooppaosuuskuntamuodolla ei ole välittömiä vaikutuksia jäsenten ja muiden sijoittajien asemaan, koska näiden oikeudet osuuskunnan perustamisessa ja kotipaikan siirrossa ehdotetaan turvattavaksi vastaavalla tavalla kuin osakeyhtiölain mukaisessa sulautumisessa. Osuuskunnan jäsenten suoja kotipaikan siirron yhteydessä on taattu jo neuvoston asetuksella (7 artiklan 5 kohta).

Henkilöstö

Eurooppaosuuskuntamuodolla ei ole välittömiä taloudellisia vaikutuksia suomalaisten osuuskuntien henkilöstön kannalta. Jos kuitenkin Suomeen rekisteröidyn eurooppaosuuskunnan kotipaikka siirretään toiseen valtioon, Suomen palkkaturvalainsäädäntöä ei enää sovelleta työnantajan palveluksessa ulkomailla työskentelevään työntekijään, vaikka hänen kotipaikkansa on Suomessa (palkkaturvalain (866/1998) 2 §). Sama koskee suomalaisen osuuskunnan osallistumista eurooppaosuuskunnan perustamiseen sulautumisen kautta siten, että vastaanottava osuuskunta rekisteröidään toiseen valtioon.

Kotitaloudet ja ympäristö

Eurooppaosuuskuntamuodon käyttöönotto ei vaikuta välittömästi kotitalouksien asemaan eikä sillä ole ympäristövaikutuksia.

Julkistalous

Eurooppaosuuskuntamuodon käyttöönotto ei ole välittömiä valtiontaloudellisia vaikutuksia. Mahdollisuus osuuskunnan kotivaltion vaihtamiseen voi lisätä jäsenvaltioiden välistä kilpailua yrityksistä myös yritysverotuksen suhteen.

Ehdotuksen mukaan kaupparekisteriviranomaisen tehtävien määrä kasvaa, koska virasto käsittelee eurooppaosuuskuntia koskevat ilmoitukset ja hakemukset sekä antaa eurooppaosuuskunnan perustamiseen ja kotipaikan siirtoon liittyviä todistuksia ja julkistaa eurooppaosuuskuntaan liittyviä tietoja myös Euroopan unionin virallisessa lehdessä. Koska kaupparekisterin tietojärjestelmää ollaan uudistamassa, nykyiseen järjes-

telmään tehtäneiden vain välttämättömät muutokset, minkä vuoksi tietojärjestelmäkustannukset eivät ole merkittäviä. Uuden rekisteröintiyksikön käyttöönoton vuoksi rekisteriviranomaisen tulee toteuttaa myös muita käytännön järjestelyjä, joista aiheutuu käyttöönoton alkuvaiheessa kustannuksia. Perustamiskustannukset katetaan maksuilla, jotka rekisteröintivelvollisilta peritään kaupparekisterin suoritteista.

Rahoitustarkastuksen toiminnasta aiheutuvat kustannukset katetaan viraston valvottavilta perittävillä valvontamaksuilla. Luottolaitosten maksuilla katetaan huomattava osa viraston kustannuksista. Suuren luottolaitoksen muuttuminen eurooppaosuuskunnaksi ja kotipaikan siirto toiseen jäsenvaltioon merkitsee valvontamaksutulojen merkittävää alenemista ja saattaa siten johtaa viraston taloudellisen aseman heikkenemiseen. Kotipaikan siirto voi johtaa myös valvontatoiminnan rakenteellisiin muutoksiin, koska valvonta siirtyy uuden kotivaltion viranomaisille.

Rajat ylittäviä sulautumisia koskeva direktiivi

Komissio julkisti 18 päivänä marraskuuta 2003 uuden ehdotuksen direktiiviksi pääomayhtiöiden valtiolliset rajat ylittävistä sulautumisista (KOM(2003) 703 lopullinen). Direktiivi on hyväksytty 19 päivänä syyskuuta 2005 ja se on saatettava kansallisesti voimaan päivänä kuuta 2007 mennessä. Direktiivi tulee vähentämään olennaisesti eurooppaosuuskuntamuodon merkitystä.

Lagförslag

Lag om europaandelslag

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §

Tillämpliga bestämmelser och tillämpningsområde

På ett europaandelslag tillämpas rådets förordning (EG) nr 1435/2003 om stadga för europeiska kooperativa föreningar (SCE-föreningar) samt de kompletterande bestämmelserna i denna lag.

På ett europaandelslag tillämpas bestämmelserna i lagen om andelslag (1488/2001) samt bestämmelserna om publika aktieföretag i aktieföretagslagen (.../...) och i andra lagar, enligt vad som bestäms i förordningen om stadga för europeiska kooperativa föreningar och i denna lag.

Denna lag tillämpas på ett europaandelslag som registreras enligt finsk lag samt på ett enligt finsk lag registrerat andelslag och annat finskt företag (nedan finskt andelslag och finskt företag) som deltar i bildandet av ett europaandelslag.

2 §

Registrering

Patent- och registerstyrelsen är behörig myndighet i registreringsärenden som gäller europaandelslag och i ärenden som avses i artikel 26.2 i förordningen om stadga för

europiska kooperativa föreningar.

Bestämmelser om anmälan av ett europaandelslag för registrering och om ett sådant andelslags firma finns i förordningen om stadga för europeiska kooperativa föreningar, lagen om andelslag, lagen om aktiebolag, handelsregisterlagen (129/1979), företags- och organisationsdatalagen (244/2001) och firmalagen (128/1979).

3 §

Var stiftarens huvudkontor kan vara beläget

I bildandet av ett europaandelslag kan även delta en sådan juridisk person vars huvudkontor inte är beläget inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, om den juridiska personen uppfyller kraven i artikel 2.2 i förordningen om stadga för europeiska kooperativa föreningar i fråga om bildandet av den juridiska personen, stadgeenlig hemort samt anknytning till ekonomin i en stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet. Detsamma gäller ett annat bolag som avses i artikel 48 i fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen, om europaandelslaget bildas så som avses i artikel 2.1 andra eller tredje strecksatsen i förordningen om stadga för europeiska kooperativa föreningar.

4 §

Bildande av ett europaandelslag genom fusion

Om ett finskt andelslag deltar i bildandet av ett europaandelslag på det sätt som avses i artikel 2.1 fjärde strecksatsen i förordningen om stadga för europeiska kooperativa föreningar och det övertagande andelslaget registreras i Finland, skall de finska andelslag som deltar i fusionen anmäla fusionsplanen för registrering på det sätt som i 16 kap. 5 § i aktiebolagslagen föreskrivs om registrering av planen. På borgenärsskyddet och registreringen av fusionen när det gäller ett finskt andelslag skall tillämpas 16 kap.

6—8 § och 15 § i aktiebolagslagen, dock så att andelslagets samtliga borgenärer har rätt att motsätta sig fusionen. En förutsättning för registrering av fusionen är dessutom att de i fusionen deltagande andelslag som har sin hemort i någon annan medlemsstat godkänner den extra rätt att avgå om vilken bestäms i 5 § i denna lag. De andelslag som deltar i fusionen skall så som föreskrivs i 16 kap. 14 § i aktiebolagslagen anmäla fusionen för registrering inom sex månader från det att fusionsbeslutet fattades i Finland och de övriga andelslag som deltar i fusionen fick det intyg som avses i artikel 29.2 i rådets förordning.

Om det övertagande andelslaget registreras som europaandelslag i någon annan stat än Finland, skall 1 mom. tillämpas i fråga om registreringen av planen. Samtliga borgenärer i ett i fusionen deltagande finskt överlåtande och övertagande andelslag har rätt att motsätta sig fusionen. På borgenärsskyddet tillämpas vad som i 16 kap. 6—8 § i aktiebolagslagen föreskrivs om borgenärsskyddet i det överlåtande bolaget. De i fusionen deltagande finska andelslagen skall inom fyra månader från fusionsbeslutet hos registermyndigheten ansöka om tillstånd att verkställa fusionen. I annat fall förfaller fusionen. Till ansökan skall fogas fusionsbeslut, en sådan rapport från oberoende experter som avses i artikel 26 i förordningen om stadga för europeiska kooperativa föreningar samt ett av en styrelsemedlem eller av verkställande direktören utfärdat intyg varav framgår att de meddelanden som avses i 16 kap. 7 § i aktiebolagslagen sänts ut. På förutsättningarna för tillståndet tillämpas vad som i 1 mom. i denna paragraf föreskrivs om förutsättningarna för registrering av fusionen, med undantag för momentets sista mening, samt vad som i artikel 29.2 i förordningen om stadga för europeiska kooperativa föreningar bestäms om förutsättningarna för att utfärda ett intyg som avses i nämnda artikel. Om egendom som tillhör ett andelslag som deltar i fusionen omfattas av företagsinteckning enligt företagsinteckningslagen (634/1984), får tillstånd beviljas under förutsättning att en registreringsduglig ansökan samtidigt är anhängig om överföring av inteckningen på en filial som inrättas i Finland eller att inteckningen har dödat. Registermyndighetens tillståndsbeslut skall registreras på tjänstens vägnar. När

ett finskt andelslag är övertagande andelslag i en fusion som avses i detta moment tillämpas på andelslaget vad som i 16 kap. 17 § 3 mom. i lagen om andelslag föreskrivs om slutredovisning.

För de finska andelslag som deltar i fusionen utfärdar registermyndigheten ett i artikel 29.2 i förordningen om stadga för europeiska kooperativa föreningar avsett intyg om att tillstånd enligt 2 mom. har beviljats. Intyget skall inom sex månader från utfärdandet lämnas till den behöriga myndigheten i den stat där det övertagande andelslaget har sin hemort, annars förfaller intyget.

5 §

En medlems extra rätt att avgå

Om ett europaandelslag bildas i enlighet med artikel 2.1 fjärde strecksatsen i förordningen om stadga för europeiska kooperativa föreningar, har en medlem i ett överlåtande finskt andelslag som fusioneras med ett europaandelslag som registreras i Finland eller i någon annan stat extra rätt att avgå enligt 4 kap. 25 § i lagen om andelslag. Samma rätt har medlemmarna i ett övertagande finskt andelslag, om andelslaget registreras som europaandelslag i någon annan stat.

6 §

Ombildande av ett existerande andelslag till ett europaandelslag

Ett förslag som avses i artikel 35.3 i förordningen om stadga för europeiska kooperativa föreningar skall utan dröjsmål anmälas till registermyndigheten för registrering.

7 §

Ledning och företrädare

På ett europaandelslags ledningsorgan och förvaltningsorgan samt medlemmarna i dessa organ tillämpas vad som i lagen om andelslag föreskrivs om styrelsen och dess ledamöter, om inte annat föreskrivs i förordningen om stadga för europeiska kooperativa föreningar. På ett europaandelslags tillsynsorgan och dess medlemmar tillämpas vad som i lagen om andelslag föreskrivs om förvaltningsrådet och dess ledamöter, om inte annat föreskrivs i förordningen om stadga för europeiska kooperativa föreningar. På företrädande tillämpas vad som i lagen om andelslag föreskrivs om företrädande, om inte annat föreskrivs i förordningen om stadga för europeiska kooperativa föreningar.

Ett europaandelslag kan ha en verkställande direktör som ansvarar för andelslagets löpande förvaltning på motsvarande sätt som i ett finskt andelslag. På den verkställande direktören tillämpas vad som i lagen om andelslag föreskrivs om verkställande direktörer, om inte annat föreskrivs i förordningen om stadga för europeiska kooperativa föreningar.

8 §

Andelsstämma

Vid överförande av andelsstämmans och medlemmarnas beslutanderätt till fullmäktige som väljs av medlemmarna tillämpas lagen om andelslag, om inte annat föreskrivs i förordningen om stadga för europeiska kooperativa föreningar.

Länsstyrelsen är behörig myndighet att behandla en ansökan om sammankallande av en andelsstämma som skall hållas enligt förordningen om stadga för europeiska kooperativa föreningar och som inte har sammankallats inom föreskriven tid.

9 §

Flyttning av ett europaandelslags hemort från Finland

Ett europaandelslag skall för registrering anmäla ett i artikel 7.2 i förordningen om stadga för europeiska kooperativa föreningar avsett förslag om flyttning av hemort inom en månad efter det att förslaget undertecknades. Om anmälan inte görs inom föreskriven tid eller om registrering vägras, förfaller flyttningen.

Europaandelslagets samtliga borgenärer har rätt att motsätta sig flyttningen av hemorten. Andelslaget skall hos registermyndigheten ansöka om kallelse på ovan nämnda borgenärer inom fyra månader från registreringen av flyttningsplanen, annars förfaller flyttningen. Till ansökan skall fogas en sådan redogörelse som avses i artikel 7.3 i förordningen om stadga för europeiska kooperativa föreningar. På skyddet av borgenärerna tillämpas i övrigt vad som i 16 kap. 6 och 7 § i aktiebolagslagen föreskrivs om borgenärsskyddet i överlåtande bolag.

En sådan flyttning av andelslagets hemort som avses i artikel 7 i förordningen om stadga för europeiska kooperativa föreningar får verkställas endast med registermyndighetens tillstånd. Andelslaget skall ansöka om tillståndet inom en månad efter flyttningsbeslutet. Till ansökan skall fogas fusionsbesluten samt ett av en styrelsemedlem eller av verkställande direktören utfärdat intyg varav framgår att de meddelanden som avses i 16 kap. 7 § i aktiebolagslagen sänts ut. Om ansökan inte görs inom utsatt tid eller om tillstånd inte beviljas, förfaller beslutet om flyttning av hemorten. Om förslaget om flyttning har ändrats genom ett beslut av andelsstämman, skall det ändrade förslaget anmälas för registrering senast i samband med ansökan.

På förutsättningarna för registermyndighetens tillstånd tillämpas det som i artikel 7.8 i förordningen om stadga för europeiska kooperativa föreningar samt i 16 kap. 15 § 1 och 2 mom. i aktiebolagslagen föreskrivs om förutsättningarna för registrering av fusionen. Om bolagets egendom omfattas av företagsinteckning enligt företagsinteckningslagen, får tillstånd beviljas under förutsättning att en registreringsduglig ansökan

samtidigt är anhängig om överföring av in-teckningarna på en filial som in-rättas i Finland eller att in-teckningarna har dö-dats. Registermyndighetens tillståndsbeslut skall registreras på tjänstens vägnar.

Registermyndigheten utfärdar det intyg om att tillstånd enligt 3 mom. har beviljats som avses i artikel 7.8 i förordningen om stadga för europeiska kooperativa föreningar. Intyget skall inom sex månader från utfärdandet lämnas till den behöriga myndigheten i den stat där andelslaget har sin nya hemort, annars förfaller intyget.

På en klandertalan som gäller ett flyttningsbeslut skall tillämpas vad som i 16 kap. 18 § i lagen om andelslag föreskrivs om klandertalan som gäller fusionsbeslut. Domstolen skall utan dröjsmål underrätta registermyndigheten om att talan har väckts samt om en lagkraftvunnen dom i målet.

10 §

Slutredovisning med anledning av flyttning av hemort

Förvaltningsorganet eller ledningsorganet i ett europaandelslag som flyttar sin hemort från Finland samt dess verkställande direktör skall så snart som möjligt efter flyttningen av hemorten upprätta en slutredovisning. Slutredovisningen skall innehålla ett bokslut och en verksamhetsberättelse över den tid för vilken bokslut ännu inte har lagts fram vid någon andelsstämma samt en utredning om fördelningen av eventuellt vederlag. Slutredovisningen skall överlämnas till revisorerna, som inom en månad skall ge en revisionsberättelse över slutredovisningen. Efter att ha fått revisionsberättelsen skall förvaltningsorganet eller ledningsorganet utan dröjsmål sammankalla medlemmarna till andelsstämma för att fastställa slutredovisningen. På mötet tillämpas vad som föreskrivs om andelsstämma. Slutredovisningen skall anmälas för registrering enligt vad som föreskrivs i 8 kap. 10 § i aktiebolagslagen.

I fråga om klander av slutredovisningen tillämpas vad som föreskrivs i 19 kap. 19 och 21 §. i lagen om andelslag samt när det är fråga om en talan som avses i 20 kap. 5

§ i lagen om andelslag vad som bestäms i 19 kap. 20 § i samma lag.

11 §

Flyttning av ett europaandelslags hemort till Finland

Ett beslut om att flytta ett europaandelslags hemort till Finland skall anmälas för registrering inom en månad efter det att den behöriga myndigheten i den medlemsstat där europaandelslaget har sin hemort har utfärdat det intyg som avses i artikel 7.8 i förordningen om stadga för europeiska kooperativa föreningar. Om anmälan inte görs inom föreskriven tid, kan flyttningsbeslutet inte registreras.

Till anmälan skall fogas förslaget om flyttning samt den redogörelse och det intyg som avses i artikel 7 i förordningen om stadga för europeiska kooperativa föreningar. På anmälan skall i övrigt så som bestäms särskilt tillämpas bestämmelserna om sådan anmälan till handelsregistret som gäller bildande av andelslag, om inte annat föreskrivs i förordningen om stadga för europeiska kooperativa föreningar.

12 §

Ombildande av ett europaandelslag till ett andelslag

Ett förslag som avses i artikel 76.3 i förordningen om stadga för europeiska kooperativa föreningar skall utan dröjsmål anmälas till registermyndigheten för registrering.

13 §

Likvidation och upplösning

Domstolen är behörig myndighet i ärenden som avses i artikel 73.1-73.4 i förordningen om stadga för europeiska kooperativa föreningar.

I fråga om inledandet av ett ärende som gäller likvidation eller avregistrering, en

uppmaning till andelslaget, behandlingen av ärendet, beslut och registrering av beslut samt likvidationsförfarande och avregistrering tillämpas artikel 73 i förordningen om stadga för europeiska kooperativa föreningar och 19 kap. i lagen om andelslag.

För ett tillsynsobjekt som avses i lagen om Finansinspektionen (587/2003) är tillsynsmyndigheten dock behörig myndighet i ett ärende som avses i artikel 73.1? 73.4 i förordningen om stadga för europeiska kooperativa föreningar.

14 §

Skadeståndsskyldighet

Ledamöterna av ett europaandelslags förvaltningsorgan, ledningsorgan eller tillsynsorgan, likvidatorerna samt medlemmarna och fullmäktigeledamöterna är skadeståndsskyldiga enligt vad som i lagen om andelslag och andra lagar föreskrivs om skadeståndsansvar för ett andelslags styrelseledamot, förvaltningsrådsledamot, verkställande direktör, likvidator, medlemmar och fullmäktigeledamöter. Bestämmelser om en revisors skadeståndsskyldighet finns i revisionslagen (936/1994) och i lagen om andelslag.

I fråga om ersättning av skada som har orsakats genom brott mot denna lag eller mot förordningen om stadga för europeiska kooperativa föreningar tillämpas vad som i lagen om andelslag föreskrivs om ersättning av skada som har förorsakats genom brott mot den lagen.

15 §

Straffbestämmelser

Bestämmelserna om andelslagsbrott och andelslagsförseelse i 22 kap. i lagen om andelslag tillämpas på en ledamot av förvaltningsorganet, ledningsorganet eller tillsynsorganet samt på en verkställande direktör, likvidator, medlem, fullmäktigeledamot i samt en revisor för ett europaandelslag.

I fråga om det intyg som avses i artikel 35.5 och 76.5 i förordningen om stadga för europeiska kooperativa föreningar tillämpas vad som i 22 kap. 1 § 1 punkten i lagen om andelslag föreskrivs om brott mot bestämmelserna om en revisors utlåtande.

16 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 200 .

Efter att denna lag har antagits kan registermyndigheten registrera och utfärda kungörelse om ett sådant förslag om bildande av ett europaandelslag som avses i artiklarna 22 eller 35 i förordningen om stadga för europeiska kooperativa föreningar, och ett finskt andelslag som deltar i bildandet av europaandelslaget kan utfärda kallelse till den andelsstämma som beslutar om godkännandet av förslaget, så som bestäms i förordningen om stadga för europeiska kooperativa föreningar.

